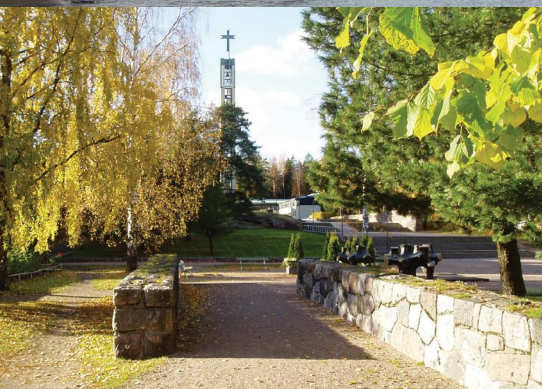

LAUTTASAAREN ALUESUUNNITELMA 2011-2020

Julkaisija: Helsingin kaupungin rakennusvirasto

Teksti: Jussi Luomanen, Toni Haapakoski, Markus Holstein, Helsingin kaupungin rakennusvirasto,
Anu Lamminpää, Camilla Lindroth-Vanhala, Jari Nihtilä, Mirjam Larinkari, WSP Finland Oy

Visualisointi: Jyrki Ulvila, Helsingin kaupungin rakennusvirasto, Anu Lamminpää, Hanna Hannula,
WSP Finland Oy

Pohjakartta-aineisto© Kaupunkimittausosasto, Helsinki (023/2010,023/2011)

Taitto: Hanna Hannula, WSP Finland Oy

Valokuvat: Anu Lamminpää, Camilla Lindroth-Vanhala,WSP Finland Oy

ISBN: 978-952-223-651-7

ISSN: 1238-9579

Tulostus: Kopio Niini Oy

Painos: 100 kpl

LAUTTASAAREN ALUESUUNNITELMA 2011-2020

Helsingin kaupungin rakennusviraston julkaisut 2010:7 / Katu- ja puisto-osasto
ISBN 978-952-223-651-7

2011

LAUTTASAAREN ALUESUUNNITELMA 2011-2020

TIIVISTELMÄ.....	7
SAMMANFATTNING	13
1. TYÖN TAVOITTEET JA MENETELMÄT.....	17
1.1. Tavoitteet.....	17
1.2. Työn kulku	17
1.3. Työmenetelmät	18
1.3.1. Yleiset periaatteet	18
1.3.2. Tarvekartoitus ja hankeohjelma.....	20
1.4. Rakenteellisen kunnan arviointimenetelmät	21
1.4.1. Priorisointi	21
2. LÄHTÖTIETOANALYYSI.....	27
2.1. Kohdealueen sijainti.....	27
2.2. Suunnitelma-alueen yleisanalyysit.....	30
2.2.1. Maastonmuodot ja maaperä	30
2.2.2. Arvokkaat luontokohteet.....	32
2.2.3. Väestö	35
2.3. Kaupunkikuvan ja arvokohteiden analyysi	36
2.3.1. Asemakaavoitus suunnittelualueella	36
2.3.2. Suunnittelualueen rakentamisvaiheet	39
2.3.3. Asemakaavalla suojellut kohteet	39
2.3.4. Maisemakulttuuri	41
2.3.5. Miljötyypit	41
2.4. Katualueet.....	41
2.4.1. Katualueiden kunnossapitoluokitus.....	41
2.4.2. Esteettömyyden perus- ja erikoistason kohteet	43
2.5. Viheralueet	46
2.5.1. Viheralueiden hoitoluokat 2008.....	46
2.5.2. Viheralueita tarvitsevat palvelut	46
2.5.3. Palvelut viheralueilla	49
2.5.4. Virkistysreittien talvikunnossapito	49
2.6. Asukasyhteistyö	50
2.6.1. Asukaskysely.....	50
2.6.2. Asukastilaisuus.....	52
3. KATUJEN JA VIHERALUEIDEN KOKONAISUUS	53
3.1. Ulkoilureittiverkosto.....	53
3.1.1. Nykytila ja tavoitteiden määrittely.....	53
3.1.2. Reittien kehittäminen.....	53
3.2. Jatkosuunnittelu- ja selvitystarpeet.....	58
3.3. Asemakaavan muutostarpeet	59

4. KADUT JA KATUVIHERALUEET	61
4.1. Katualueiden nykytila ja ongelmat	61
4.1.1. Kadut.....	61
4.1.2. Katuviheralueet	61
4.2. Katualueiden tavoitteet ja kehittämisperiaatteita.....	62
4.3. Liikennesuunnittelutarpeet ja hoitoluokkamutokset	63
4.4. Valitut kadut ja katuviheralueet	64
4.4.1. HEIKKILÄNAUKIO	65
4.4.2. KYYLÜODONTIE	67
4.4.3. TELKKÄKUJA	68
5. PUISTOT	69
5.1. Viheralueiden nykytila ja ongelmat	69
5.1.1. Reitit puistoissa ja lähimetsissä	69
5.1.2. Rakenteet, kalusteet ja varusteet.....	70
5.1.3. Oleskelu- ja levähdyspaikat	70
5.1.4. Valaistus.....	70
5.1.5. Kasvillisuus	70
5.2. Viheralueiden tavoitteet ja kehittämisperiaatteet	71
5.2.1. Reitti puistoissa ja lähimetsissä	72
5.2.2. Rakenteet, kalusteet ja varusteet.....	72
5.2.3. Oleskelu- ja levähdyspaikat	74
5.2.4. Valaistus.....	74
5.2.5. Puistojen kasvillisuus	74
5.3. Valitut puistot.....	77
5.3.1. KIRKKOPUISTO	77
5.3.2. RANTARAITTI.....	77
5.3.3. PAJALAHDEN PUISTO.....	88
5.4. Palveluiden, toimintojen ja hoitoluokan muutokset	93
5.4.1. Hoitoluokan muutokset.....	93
5.4.2. Palveluiden muutokset	94
6. LUONNONHOITO	97
6.1. Yleistä	97
6.2. Luonnonhoidon päätavoitteet.....	98
6.3. Lauttasaaren luontoalueet	99
6.4. Kasvupaikat	100
6.5. Puusto.....	101
6.6. Luonnonalueiden hoitoluokitus	103
6.7. Luonnon monimuotoisuus.....	103
6.8. Luonnonalueiden hoito	105
6.9. Luonnonhoidon kustannukset.....	107

7. RAHOITUSTARPEIDEN YHTEENVETO	109
7.1. Rahoitustarve	109
7.2. Ensikunnostuskohteet	109
7.2.1. Kadut ja katuviheralueet	110
7.2.2. Puistot	111
7.3. Investointikohteiden yhteenveto	113
7.3.1. Kadut	113
7.3.2. Puistot	113
7.4. Pienet korjaukset	113
7.5. Luonnonhoidon kustannukset	113
LIITTEET	114
LÄHTEET	115

TIIVISTELMÄ

Suunnitelman hyväksyminen

Katu- ja puisto-osaston johtoryhmä hyväksyi suunnitelman linjat, painotukset ja kustannusraamin 4.5.2010. Yleisten töiden lautakunta hyväksyi suunnitelman 15.3.2011 ohjeellisena noudatettavaksi.

Suunnitelman laatiminen ja osallistuminen

Aluesuunnitelman tarkoituksena on kehittää suunnittelualueen yleisiä alueita pitkällä aikavälillä. Suunnitelmassa tarkastellaan katu- ja puistoalueiden kuntoa ja palveluiden nykytilaa sekä parantamistarpeita alueen asukkaita kuunnellen. Aluesuunnitelman avulla kohdennetaan investointi- ja ylläpitorahoitusta: suunnitelmassa esitetään yleisten alueiden ylläpidon, peruskorjauksen ja rakennusviraston tarjoamien palveluiden tavoitetaso, toimenpiteet sekä toimenpiteiden kiireellisyysjärjestys.

Aluesuunnitelma laadittiin rakennusviraston suunnittelutoimistossa yhteistyössä asukkaiden, hallintokuntien ja muiden sidosryhmien kanssa. Laadintaprosessista vastasivat aluesuunnittelija maisema-arkkitehti Jussi Luomanen (kokonaisuus, viheralueet) ja suunnitteluinsinööri Toni Haapakoski (kadut). Metsäsuunnittelija Markus Holstein laati luonnonhoidon osuuden. Projektin teknisestä hallinnasta, katu- ja rakennettujen viheralueiden tarvekartoituksesta ja suunnitelmaosuuden laatimisesta vastasi WSP Finland Oy työryhmällään maisema-arkkitehti Anu Lamminpää, insinööri AMK Jari Nihtilä ja suunnitteluhortonomi AMK Camilla Lindroth-Vanhala.

Työ alkoi käyttäjäkyselyllä keväällä 2007 asukkaiden huomioiden ja tarpeiden kartoittamiseksi. Paikkatietoasiantuntija Jyrki Ulvila valmisti suunnittelualueelta analyysikartat, joiden pohjalta konsultti laati analyysiosan tekstiosuuden. Tarvekartoitus tehtiin kesän 2008 aikana. Suunnitelman laatiminen jatkui syksyllä 2008. Luonnos sekä asukaskyselyn tulokset esiteltiin asukkaille näyttelyssä ja asukastilaisuudessa Pajalahden koululla. Myös rakennusviraston internet-sivuilla oli mahdollisuus tutustua luonnokseen ja antaa siitä palautetta. Aluesuunnitelmassa huomi-

oitiin luonnoksesta saatu palaute, ja työ valmistui vuoden 2008 lopussa.

Katualueet

Katualueiden kehittäminen perustuu analyysihin ja maastossa tehtyihin tarkasteluihin. Asukaskyselyn tulokset ovat olleet tärkeänä taustatietona katualueiden kehittämisessä. Suunnittelualueelle määritellyt tavoitteelliset esteettömät reitit sekä katujen kunnossapitoluokitus ja kadun hierarkkinen merkitys esimerkiksi joukkoliikennekatuna ovat olleet perusteluna kunnostustarpeen kiireellisyysjärjestystä arvioitaessa. Historialliset ja aikakaudelle tyypillisten kohteiden säilyminen, ajan hengen vaaliminen ja kehittäminen on myös pyritty turvaamaan.

Lauttasaaren katualueet ovat yleisesti ottaen hyvässä kunnossa. Hyvä kunto johtuu siitä, että maaperä on pääosin hyvin kantavaa kitkamaata. Lisäksi reunatukena on käytetty graniittireunakiveä, joka kestää hyvin kulutusta ja kunnossapitoa.

Ongelmat katualueilla liittyvät mm. esteettömyyteen sekä kevyen liikenteen väylillä jalankulun ja pyöräilijöiden kulun ohjaamiseen. Paikoitellen myös sadevesiviemäröinnissä on puutteita. Alueelle on tyypillistä kapeat jalkakäytävät, mikä aiheuttaa erityisvaatimuksia kunnossapidon suhteen.

Heikkilänaukio on yksi keskeisistä reittien ja toimintojen solmukohdassa sijaitseva aukio, mutta tällä hetkellä se ei ole viihtyisä kohtauspaikka, joksi se on alun perin suunniteltu. Siksi se on valittu yhdeksi ensisijaisista investointihankkeista. Muiksi kiireellisiksi, yleistä turvallisuutta parantaviksi investointihankkeiksi on valittu Kyyluodontie ja Telkkäkuja, jotka ovat nousseet myös asukaskyselyissä esille. Lisäksi rantaraitin kehittäminen siihen liittyvien katujen osalta oli yksi kohteista yhdessä viheralueilla kulkevien reitin osuuksien kanssa.

Katuvihreän hoidossa ongelmallisinta olivat näkymät risteysalueilla korkeaksi kasvaneiden pensaiden vuoksi.

Viheralueet

Lauttasaaren viheralueet ovat yleisesti ottaen hyvässä kunnossa ja siistejä. Alueelle tyypillistä on runsas vanha puusto, joka on paikoitellen huonokuntoista. Pensaat ovat monin paikoin ylikasvaneita. Kasvillisuuden hoitoleikkaukset ovat kiireellisiä toimenpiteitä sen elinvoimaisuuden säilyttämiseksi ja viihtyisyyden lisäämiseksi. Penkit ja roska-astiat ovat yleisesti vanhoja ja huonossa kunnossa. Myös valaistus on monin paikoin puutteellinen.

Keskeisimpiä kohteita ovat rakennettujen puistojen ketjun muodostavat Lahnalahden puistot, Lauttasaaren kirkon ympäristö, Merikylpylän puisto ja Pajalahden puisto sekä luonnonhoidon alueet Myllykallio ja Kotkavuori. Lauttasaaren ranta-alueiden viheralueet muodostavat oman erityisen viheralueiden kokonaisuuden.

Viheralueiden hoidon pääperiaate Lauttasaassa on, että tehokkaat hoitotoimenpiteet kohdistuvat rakennettuihin puistoihin ja luonnonhoidon alueilla yleisilme on luonnontilainen.

Viheralueiden hoidossa on tavoitteena hoitoluokan mukaisen tason saavuttaminen. Lauttasaaren puistot on hoidettu yleisesti ottaen hyvin. Suurin osa hoitoluokan päivitystarpeesta johtui siitä, että alueen luonne tai käyttötarkoitus on muuttunut. Hoitoluokkaa on nostettu kohteissa, joissa toimintoihin suuntautunutta puiston osaa voidaan laajentaa.

Peruskorjaus- ja kunnostuskohteiden valintaan ja niiden kiireellisyysjärjestykseen ovat vaikuttaneet keskeinen sijainti, käytön määrä ja asukkailta saatu palaute. Kiireellisiksi investointihankkeiksi valittiin Pajalahdenpuisto ja Kirkkopuisto. Lisäksi Lauttasaarta kiertävän rantaraitin kehittäminen yhtenäiseksi ja toimivaksi nousi yhdeksi aluesuunnitelman pääteemaksi ja kunnostuskohteeksi. Tavoitteena on selkeä yhtenäinen reitti, joka kulkee rannassa tai rannan tuntumassa koko Lauttasaaren ympäri. Osana rantareittiä kunnostetaan myös Koirakivenniemi ja Lohiapajanlahti.

Luonnonhoidon alueet

Helsingin luonnonalueiden hoito toteutetaan luonnonhoitosuunnitelmien mukaan. Luonnonhoitosuunnitelma on yksityiskohtainen toteutussuunnitelma, jossa kuviokohtaiset ohjeet noudattavat niitä tavoitteita, jotka aluesuunnitelmassa on laajempien kokonaisuuksien osalta määritetty. Aluesuunnitelman luonnonhoito-osio käsiteltiin kaupunginhallituksen nimeämän luonnonhoidon työryhmän kokouksessa 6.9.2010.

Luontoalueiden perusinventointi on tehty katu- ja puisto-osaston metsäsuunnittelijan toimesta muun suunnitteluprosessin yhteydessä. Aluesuunnitelmassa esitetään luonnonhoidon periaatteet ja tavoitteet. Luonnonhoidon suunnittelu jatkuu toimenpiteiden suunnittelulla ja kuviokohtaisten kuvausten laatimisella aluesuunnitelman valmistumisen jälkeen.

Lauttasaaren luonnonhoidon päätavoitteita ovat mm. luonnonalueiden säilyminen, puuston elinvoimaisuuden ylläpitäminen, luonnon monimuotoisuus, asukkaiden ja alueilla liikkuvien viihtyvyys ja turvallisuus sekä meren läheisyyden luomien erityisolosuhteiden huomioon ottaminen.

Suunnittelualueella pääosa luonnonalueista sijaitsee merenrannan tuntumassa. Kaksi laajempaa luonnonkeskittymää sijaitsee myös kaupunkirakenteen ympäröivien isojen kallioalueiden, Myllykallion ja Kotkavuoren yhteydessä. Luontoalueet jakautuvat pinta-alallisesti melko tasaisesti eri kasvupaikkatyyppeiden välillä. Niiden pinta-alasta noin 65 % on metsäistä tai ainakin osittain puustoisia alueita. Lisäksi luonnonhoidon suunnittelun piiriin sisältyy niittymäisiä aukioita, avokallioita, puutonta merenrantaa sekä luonnon helmaan rakennettua mökkialuetta.

Luonnon monimuotoisuus huomioidaan. Arvokohteet rajataan omiksi kuvioikseen ja ne joko säästetään luonnonmukaisina tai hoidetaan luonnonarvoja korostaen. Myös muita luonnonalueita, kuten esimerkiksi kallioita ja rantametsiä jää pääosin toimenpiteiden ulkopuolelle. Monimuotoisuuden ja maiseman yksityiskohtiin kiinnitetään huomiota muuallakin kuin ennalta todetuilla arvokoh-

teilla, viime kädessä vielä maastossa toimenpiteitä toteutetta-
essa.

SAMMANFATTNING

Godkännande av planen

Gatu- och parkavdelningens ledningsgrupp godkände planens linjedragningar, avvägningar och kostnadsram 4.5.2010. Nämnanden för allmänna arbeten godkände planen 15.3.2011 att iakttas som riktgivande. Arbetsgruppen för naturvårdsärenden som utnämnts av stadsstyrelsen har behandlat områdesplanens naturvårdsdel på sitt möte den 6.9.2010.

Utarbetande av och medverkan i planen

Syftet med områdesplanen är att utveckla planeringsområdets allmänna områden på lång sikt. I planen granskas gatu- och parkområdenas skick och servicens nuvarande tillstånd samt behoven av förbättringar under hörande av invånarna. Med hjälp av områdesplanen inriktas finansieringen av investeringar och underhåll: i planen presenteras den målsatta nivån för de allmänna områdenas underhåll, grundrenovering och av byggnadskontoret erbjudna tjänster, behoven av åtgärder samt åtgärdernas skyndsamhetsordning.

Områdesplanen utarbetades vid byggnadskontorets planeringsbyrå i samverkan med invånare, förvaltningar och andra intressegrupper. För processen vid utarbetandet ansvarade områdesplanerare landskapsarkitekt Jussi Luomanen (helheten, grönområden) och planeringsingenjör Toni Haapakoski (gator). Skogsplanerare Markus Holstein utarbetade naturvårdsdelen. För projektets tekniska administration, behovskarteringen gällande gator och utbyggda grönområden och för utarbetandet av planeringsdelen svarade WSP Finland Oy med sin arbetsgrupp landskapsarkitekt Anu Lamminpää, ingenjör YHS Jari Nihtilä och planeringshortonom YHS Camilla Lindroth-Vanhala.

Arbetet inleddes med en användarenkät på våren 2007 i syfte att kartlägga invånarnas synpunkter och behov. Geoinformationsexpert Jyrki Ulvila beredde analyskartor över planeringsområdet, utgående från vilka konsulten utarbetade analysdelens textavsnitt. Behovskarteringen gjordes under sommaren 2008. Utarbetandet av planen fortsatte på hösten 2008. Ett utkast samt resultaten av

invånarenkäten presenterades för invånarna vid en utställning och ett invånarmöte på Pajalahden koulu. Det fanns också möjlighet att bekanta sig med planen på byggnadskontorets Internetsidor och ge respons om den. I områdesplanen beaktades de synpunkter som framförts om utkastet, och arbetet blev klart i slutet av år 2008.

Gatuområden

Utvecklandet av gatuområdena baserar sig på analyser och i terrängen gjorda granskningar. Resultaten av invånarenkäten har utgjort viktig bakgrundsinformation när gatuområdena utvecklats. De för planeringsområdet fastställda målsatta hinderfria lederna samt gatornas underhållsklassificering och gatans hierarkiska betydelse exempelvis som gata för kollektivtrafiken har varit grundvalen när bedömningar har gjorts av renoveringsbehovens prioriteringsordning. En målsättning har också varit att säkerställa att historiska och för tidsperioden typiska objekt bevaras och att tidsandan betraktas och utvecklas.

Gatuområdena på Drumsö är allmänt taget i gott skick. Det goda skicket beror på att markgrunden huvudsakligen består av friktionsmark med god bärförmåga. Dessutom har som kantstöd använts kantstenar av granit, som är mycket motståndskraftiga mot slitage och underhåll.

Problemen på gatuområdena är förknippade med bl.a. eliminering av hinder för färdsele samt med hur fotgängar- och cykeltrafiken styrs på lederna för den lätta trafiken. Ställvis förekommer även brister i regnvattenavloppet. Typiskt för området är smala trottoarer, vilket ställer särskilda krav på underhållet.

Heikasplatsen är en av de viktigaste öppna platserna som är en knutpunkt där leder och verksamheter möts, men för närvarande är den inte en trivsamt mötesplats vilket var avsikten när den ursprungligen planerades. Den har därför valts till ett av de främsta investeringsobjekten. Som övriga skyndsamma investeringsobjekt som förbättrar den allmänna säkerheten har valts Ormkobbsvägen och Knipgränd, som också har lyfts fram i invånarenkäten. Dessutom var utvecklande av strandpromenaden med anslutna gator ett av objekten tillsammans med de leder

som går genom grönområdena.

I skötseln av gatornas växtlighet var det mest problematiska sikten på korsningsområden på grund av högväxta buskar.

Grönområden

Grönområdena på Drumsö är allmänt taget i gott skick och snygga. Typiskt för området är ett rikligt och gammalt trädbestånd, som ställvis är i dåligt skick. Buskarna är på många ställen övervuxna. Beskrningar av växtligheten är skyndsamma åtgärder i syfte att bevara dess livskraft och höja trivsamheten. Bänkar och sopkärl är i allmänhet gamla och i dåligt skick. Också belysningen är på många ställen bristfällig.

Centrala objekt är den kedja av utbyggda parker som bildas av Braxvikens parker, Drumsö kyrkas omgivning, Sjöbadsparken och Smedjeviksparken samt naturvårdsområdena Kvarnberget och Örnberget. Grönområdena på Drumsös stränder utgör en alldeles särskilt helhet av grönområden.

Huvudprincipen i skötseln av grönområdena på Drumsö är att effektiva skötselåtgärder genomförs i de utbyggda parkerna, och att på naturvårdsområdena den allmänna framtoningen är naturenlig.

Målsättningen för skötseln av grönområdena är att uppnå nivån enligt skötselklassificeringen. Parkerna på Drumsö har allmänt taget skötts väl. Merparten av behoven att uppdatera skötselklassificeringen berodde på att områdets karaktär eller användningsändamål har förändrats. Skötselklassificeringen har höjts i fråga om objekt, där den funktionsorienterade delen av parken kan utvidgas.

På valet av objekt för sanering och istandsättande och deras skyndsamhetsordning har inverkat det centrala läget, volymen för användningen och den respons som har fått av invånarna. Till skyndsamma investeringsobjekt valdes Smedjeviksparken och Kyrkparken. Dessutom framstod utvecklandet av den strandpromenad som omger Drumsö som ett huvudtema och saneringsobjekt i områdesplanen. Målsättningen är en klar enhetlig led, som går vid stranden eller i strandens närhet runt hela Drumsö. Som en del av strandleden saneras också Hundstensudden

och Laxvarpsviken.

Naturvårdsområden

Skötseln av naturvårdsområdena i Helsingfors genomförs enligt naturvårdsplanerna. Naturvårdsplanen är en detaljerad verkställighetsplan, där instruktionerna angående enskilda figurer står i samklang med de målsättningar som i områdesplanen har fastställts i fråga om större helheter.

En grundläggande inventering av naturområdena har gjorts av gatu- och parkavdelningens skogsplanerare i samband med den övriga planeringsprocessen. I områdesplanen presenteras principerna och målsättningarna för naturvården. Planeringen av naturvården fortsätter så, att åtgärder planeras och beskrivningar av separata figurer utarbetas efter att områdesplaneringen är klar.

Viktiga målsättningar för naturvården på Drumsö är bl.a. att naturområdena bevaras, trädbeståndets livskraft upprätthålls, mångfald i naturen, trivsel och säkerhet för invånarna och dem som rör sig på området samt att det särskilda förhållanden som beror på närheten till havet beaktas.

Under planeringsperioden är merparten av naturområdena belägna nära havsstranden. Två större naturcentra finns också i anslutning till de stora bergsområden, Kvarnberget och Örnberget, som omges av stadsstrukturen. Naturområdena fördelar sig arealmässigt tämligen jämnt mellan olika typer av växtplatser. Av deras areal är ca 65 % skogbevuxen eller åtminstone delvis områden med trädbestånd. Dessutom hör till planeringen av naturområden öppna platser av ängstyp, kala klippor, trädlös havsstrand samt i naturens sköte byggda stugområden.

Naturens mångfald skall beaktas. De värdefulla objekten avgränsas till separata figurer och de antingen bevaras i naturligt tillstånd eller sköts med betoning på naturvården. Också andra naturområden såsom exempelvis klippor och strandskogar lämnas i huvudsak utanför åtgärderna. Detaljer i mångfalden och landskapets detaljer uppmärksammas också på andra ställen än hos de på förhand konstaterade värdefulla objekten, i sista hand ännu när åtgärder genomförs i terrängen.

1. TYÖN TAVOITTEET JA MENETELMÄT

1.1. Tavoitteet

Aluesuunnitelman tarkoituksena on kehittää suunnittelualueen yleisiä alueita pitkällä aikavälillä. Aluesuunnitelma on rakennusviraston työväline katu- ja puistoverkostojen ylläpitämiseksi tasapuolisesti koko Helsingin alueella. Suunnitelmassa tarkastellaan katu- ja puistoalueiden kuntoa ja palveluiden nykytilaa sekä parantamistarpeita alueen asukkaita kuunnellen. Tarkoituksena on koota havaitut tarpeet, erilaiset toiveet ja ideat tavoitesuunnitelmaksi. Aluesuunnitelman avulla kohdennetaan kunnossapidon ja rakentamisen määrärahoja: suunnitelmassa esitetään yleisten alueiden ylläpidon, peruskorjauksen ja rakennusviraston tarjoamien palveluiden tavoitetaso, toimenpidetarpeet sekä toimenpiteiden kiireellisyysjärjestys.

1.2. Työn kulku

Aluesuunnitelman laadintaprosessista vastasivat aluesuunnittelija Jussi Luomanen (kokonaisuus, viheralueet) ja suunnitteluinsinööri Toni Haapakoski (kadut). Metsäsuunnittelija Markus Holstein laati luonnonhoidon osuuden.

Työ alkoi käyttäjäkyselyllä keväällä 2007 asukkaiden huomioiden ja tarpeiden kartoittamiseksi. Myös Lauttasaari-Seuran ympäristöryhmä antoi kirjallisen näkemyksensä aluesuunnitelmasta. Paikkatietoasiantuntija Jyrki Ulvila valmisti suunnittelualueelta analyysikartat, joiden pohjalta konsultti laati analyysiosan tekstiosuuden. Tarvekartoitus tehtiin kesän 2008 aikana. Suunnitelman laatiminen jatkui syksyllä 2008. Projektin teknisestä hallinnasta, tarvekartoituksesta ja suunnitelmaosuuden laatimisesta vastasi WSP Finland Oy työryhmällään maisema-arkkitehti Anu Lamminpää, insinööri AMK Jari Nihtilä ja suunnitteluhortonomi AMK Camilla Lindroth-Vanhala. Luonnos sekä asukaskyselyn tulokset esiteltiin asukkaille näyttelyssä ja asukastilaisuudessa Pajalahden koululla 29.10.2008. Myös rakennusviraston internet-sivuilla oli mahdolli-

suus tutustua luonnokseen ja antaa siitä palautetta. Lauttasaari-Seuran ympäristöryhmän jäsenet tapasivat katu- ja puisto-osaston edustajia vielä tilaisuuden jälkeen 11.11.2008 antaakseen tarkempaa palautetta suunnitelmaluonnoksesta. Aluesuunnitelmassa huomioitiin luonnoksesta saatu palaute, ja työ valmistui vuoden 2008 lopussa. Aluesuunnitelma hyväksyttiin yleisten töiden lautakunnassa 15.3.2011 ohjeellisena noudatettavaksi.

Aluesuunnitelman luonnonhoito-osio käsiteltiin kaupunginhallituksen nimeämän luonnonhoidon työryhmän kokouksessa 6.9.2010. Työryhmän jäsenet esittivät myös kirjallisia kommentteja heille etukäteen toimitetun materiaalin pohjalta. Suunnitelmaa pidettiin huolellisesti tehtynä. Kootut maasto- ja muut taustatiedot sekä niiden pohjalta esitetyt kuvaukset ja yhteenvedot ovat työryhmän mielestä paikkansapitäviä. Luonnonhoidon tavoitteista keskusteltiin pääasiassa yleisellä tasolla ja kokouksen yhteydessä saatu palaute koski enemmän luonnonhoidon yleisiä linjauksia kuin nimenomaisesti Lauttasaaren aluetta. Työryhmän jäseniltä kirjallisena saatu kohde- ja metsäkuviokohtainen palaute otetaan mahdollisuuksien mukaan huomioon aluesuunnitelman pohjalta laadittavassa luonnonhoidon toteutussuunnitelmassa, vas-taavalla tavalla kuin asukaspalaute ja muiden sidosryhmien kommentit.

1.3. Työmenetelmät

1.3.1. Yleiset periaatteet

Aluetta tarkasteltiin kokonaisuutena, johon kuuluvat kadut ja viheralueet muodostavat julkisten ulkotilojen toimivan verkoston. Alueen kehittämisen periaatteena suunnitelman laadinnassa oli kartoitettujen katu- ja viheralueiden epäkohtien etsiminen ja ratkaisujen löytäminen niille. Näkökulmana ongelmien tarkastelussa olivat käyttäjät, ylläpito ja kaupunkikuva. Työssä etsittiin myös alueen vahvuuksia ja erityispiirteitä ja keinoja niiden säilymiselle ja kehittämiselle. Kohteiden toimenpide-ehdotukset perustuvat katu- ja puisto-osaston strategian tavoitteeseen viihtyisä, toimiva, kestävä ja turvallinen ympäristö.

Asukaskyselyn tulokset on huomioitu ja sen avulla on saatu käyttäjien näkökulma. Huomiota on kiinnitetty myös liikenteen suju-

Suunnittelussa mukana olleet kadut:

Gyldenintie
Haahkakuja
Haahkapolku
Haahkatie
Hakolahdenkuja
Hakolahdentie
Heikkilänpolku
Heikkiläntie
Isokaari
Itälahdenkatu
Kaakkurikuja
Kajavarannantie
Kajavatie
Katajaharjuntie
Kauppaneuvoksentie
Kiviaidankatu
Klaarrantie
Koillisväylä
Koivusaarentie
Kuikkarinne
Kyyluodontie
Köysikuja
Lahnalahdentie
Lanakuja
Laukkaluodonpolku
Laukkaniementie
Lauttasaarenmäki
Lentokapteeninkuja
Lielahdentie
Lokkikuja
Lounaisväylä
Luoteisväylä
Länsilahdenkuja
Maamonlahdentie
Melkonkatu
Melkonkuja
Melojantie
Mustasaarenkuja

Myllykallionrinne
Myllykalliontie
Nahkahousunkuja
Nahkahousuntie
Otavantie
Pajalahdentie
Perttulantie
Pohjoiskaari
Pohjoisniementie
Puistokaari
Purjeentekijänkuja
Ruukinlahdentie
Salakkakuja
Sotkatie
Särkikuja
Särkiniemenpolku
Särkiniementie, Tallberginpuistotien jälkeen
Taivaanvuohenkuja
Taivaanvuohentie
Takaniementie
Tallberginpuistotie
Telkkäkuja
Tiirasaarentie
Vaskiniementie
Vaskisalmenkuja
Vaskisalmentie
Vatakuja
Vattuniemekatu
Vattuniemenkuja
Vattuniemenpuistotie
Vattuniemenranta
Wavulintie
Veneentekijänkaari
Veneentekijänkuja
Veneentekijäntie
Viklakuja

Suunnittelussa mukana olleet aukiot:

Heikkilänaukio

MERKINNÄT

- ■ ■ ■ ■ kadut, jotka eivät kuulu suunnittelualueeseen
- . — suunnittelualueen raja

Kaikki Lauttasaaren kadut olivat mukana suunnittelussa lukuunottamatta karttaan merkittyjä Länsiväylää ja pääkatuja.

vuuteen, esteettömän ympäristön vaatimuksiin, turvallisuuteen ja kevyen liikenteen reittiverkoston yhtenäisyyteen. Alueen kehittämistä on tarkasteltu eri käyttäjäryhmien näkökulmasta. Historiallisten kohteiden ja aikakaudelle tyypilliset kokonaisuudet on myös otettu huomioon suunnitelmaa laadittaessa, jotta merkkejä historiallista kerrostumista jää näkyviin muuttuvassa ympäristössä. Periaatteena on ollut myös se, että turvallisuuspuutteet huomioitiin erityisesti ja ehdotettiin korjattaviksi kiireellisesti.

Lähtötietoina suunnitelman laatimisessa olivat ajantasa-asema-kaava, maakuntakaava, Helsingin yleiskaava 2002, pohjakartta, katualueiden ylläpitoluokat, vesihuoltoverkosto, katupiirustukset, puistojen hoitoluokat, maaperäkartta, tilaajan laatimat analyysikartat, asukaspalaute ja kyselyn tulokset, lausunnot suunnittelualueelta viime vuosilta, Helsingin kaupungin Helsinki kaikille -projektissa määritellyt tavoitteelliset esteettömät reitit, viher- ja katurekisterin tiedot sekä Helsingin kaupungin julkaisu merenrantojen hoidosta ja tulevaisuudesta 2004-2013.

1.3.2. Tarvekartoitus ja hankeohjelma

Varsinaista suunnitelman laadintaa edelsi tarvekartoitus. Kokonaisrahoitustarpeen määrittelemiseksi tarvekartoituksessa etsittiin investointi- ja rakenteellisen kunnossapidon rahoitusta vaativat kohteet. Tämä tapahtui inventoimalla kesän ja syksyn 2008 aikana lähes kaikki aluesuunnitelman suunnittelualan kadut, aukiot ja viheralueet. Suunnittelualan pääväylä (Länsiväylä) ja pääkadut (Lauttasaarentie, Särkiniementie Tallbergin puistotien asti, Meripuistontie, Lemisaarentie) sekä katualueella sijaitsevien siltojen tarkastelu ei kuulunut suunnittelutehtävään. Myös alueen hoidon nykytaso ja hoidon muutostarpeet kartoitettiin.

Kohteet inventoitiin maastotarkastelujen perusteella. Katutilat inventoitiin asemakaavan mukaisia rajauksia noudattaen. Myös katujen viherkaistat ja istutukset olivat mukana inventoinnissa. Kohteet myös ajettiin läpi autolla ja polkupyörällä kokonaisuuden hahmottamiseksi liikenteen sujuvuuden ja liikenneturvallisuuden (esim. näkemät) kannalta ajajan näkökulmasta. Työtapana käytettiin asiantuntijaparin (katu- ja viherasiantuntija) yhteistä työskentelyä maastossa. Tarvekartoituksessa havaitun ongelman ja ratkaisun kuvaus raportoitiin kohdekohtaisesti kohteista, jossa oli

peruskorjaus-, perusparantamis-, päällystys- tai merkittävää rakenteellisen kunnossapidon tarvetta. Kohteissa olevat pienimuotoiset puutteet, jotka eivät vaatineet edellä mainittuja toimenpiteitä, liitettiin osaksi alueen kunnon ja hoidon kuvausta. Myös viheralueiden hoitoluokitus sekä ulkovalaistuksen puutteet tarkastettiin tarvekartoituksen yhteydessä. Kaikki turvallisuusongelmat valokuvattiin. Samantyyppisistä katukohteista valokuvattiin tyypilliset ongelmat.

Konsultti teki tilaajalle esityksen ensisijaisesti parannettavista katu- ja puistokohteista. Valinnassa huomioitiin asukaskysely, lähtötietoaanalyysi ja muu lähtöaineisto, esteettömyyskartoitukset sekä tarvekartoituksen tulokset. Tilaajan kanssa valituista kohteista laadittiin erilliset hankeohjelmat sekä kohdekuvaukset. Hankeohjelmalla ohjataan kohteen toteutussuunnittelua.

1.4. Rakenteellisen kunnon arviointimenetelmät

Kaduilla eli ajoradoilla, kevyen liikenteen väylillä ja aukiolla, rakenteellista kuntoa havainnointiin silmämääräisesti, jolloin kiinnitettiin huomiota mm. kuivatukseen, reunatukien kuntoon, painumiin, painumaeroihin, epätasaiseen routimiseen, päällystevaurioihin ja asfaltin halkeiluihin.

Puistoissa tarkasteltiin alueen käyttöä, merkitystä, yleistä ilmettä ja sisältöä. Erityistä huomiota kiinnitettiin hoitoluokkien toimivuuteen suhteessa todelliseen hoitotilanteeseen, kasvillisuuden ja kalusteiden sekä puistoreittien toimivuuteen ja kuntoon. Varusteiden ja reitistön kuntoa arvioitiin huomioimalla mm. kuluneisuus ja toimivuus. Kasvillisuuden osalta huomioitiin pensaiden ja puiden koko, voittuneiden ja huonokuntoisten oksien määrä, aukot istutusryhmissä sekä ovatko rikkakasvustot vaikuttaneet istutuksien kuntoon.

Metsä- ja niittyalueilla (B- ja C-hoitoluokat) inventoitiin vain käytävä- ja polkuverkosto, valaistus, kalusteet ja mahdolliset viheralueen sisällä olevat toiminta-alueet. Niittyjen ja metsien inventointi metsätietojärjestelmään tehtiin kaupungin omana työnä metsäsuunnittelijan toimesta.

1.4.1. Priorisointi

Kohteiden kuntoluokitus perustui katu- ja puisto-osaston strategiaan viihtyisä, toimiva, kestävä ja turvallinen ympäristö. Kohteet jaettiin kolmeen inventointiluokkaan. Inventoinnin yhteydessä esitetään kunkin osa-alueen eri arviointikriteereitä kaduilla ja rakennetuilla viheralueilla, joita noudatettiin tässä työssä.

Kohde moitteettomassa kunnossa – viihtyisä, toimiva, kestävä ja turvallinen ympäristö

Kadut

Katu ympäristö on siisti, mutta pieni kuluminen sallitaan. Kadulla ei ole painumia ja irronneita reunatukia. Lievä halkeilu sallitaan. Kadulla voi olla paikkauksia.

Puistot

Puisto on siisti ja toimiva. Pieniä viihtyisyyspuutteita saattaa esiintyä. Sallitaan vähäiset kasvillisuuden hoitoon liittyvät ylläpitopuutteet. Varustuksessa on vähän puutteita ja kuluneisuutta. Reitistöt ovat pääsääntöisesti toimivia, mutta muutamia polkuja voi esiintyä.

Kohteessa pieniä puutteita – viihtyisyys- ja kestävyyspuutteita

Kadut

Kadulla voi olla yksi puute tai useampia puutteita, jotka kuitenkin voidaan kunnostaa ylläpidon keinoin.

Kadulla on paikoin irronneita tai puuttuvia reunatukia. Reunatukia ei ole madallettu. Ajoinaumat ovat kuluneita. Päälysteessä on paikoitellen reikiintymistä ja/tai painumia. Kohteessa on halkeilua.

Kaduilla esiintyy asfaltin ja reunakiven välissä rikkaruohoa. Kohteessa on muutamia huonokuntoisia puiden runko- ja juuristoriti-

löitä. Katupuut ovat huonossa kunnossa. Kasvillisuus kaventaa katutilaa.

Puistot

Puistossa on pääsääntöisesti ylläpidon keinoin kunnostettavia puutteita. Puisto on yleisilmeeltään siisti. Kohteessa esiintyy jonkin verran vanhaa huonokuntoista kasvillisuutta. Puiston reitistössä on puutteita tai reitit vaativat pientä kunnostusta. Puistossa saattaa olla vähäisiä puutteita tilan tai toimintojen jäsentämisessä. Varusteissa ja valaistuksessa on pieniä puutteita.

Kohteessa merkittäviä puutteita/muutostarpeita

Kohde vaatii toteutuakseen suunnitelmaa tai toteutuskustannukset ovat yli 10 000 euroa.

Kadut

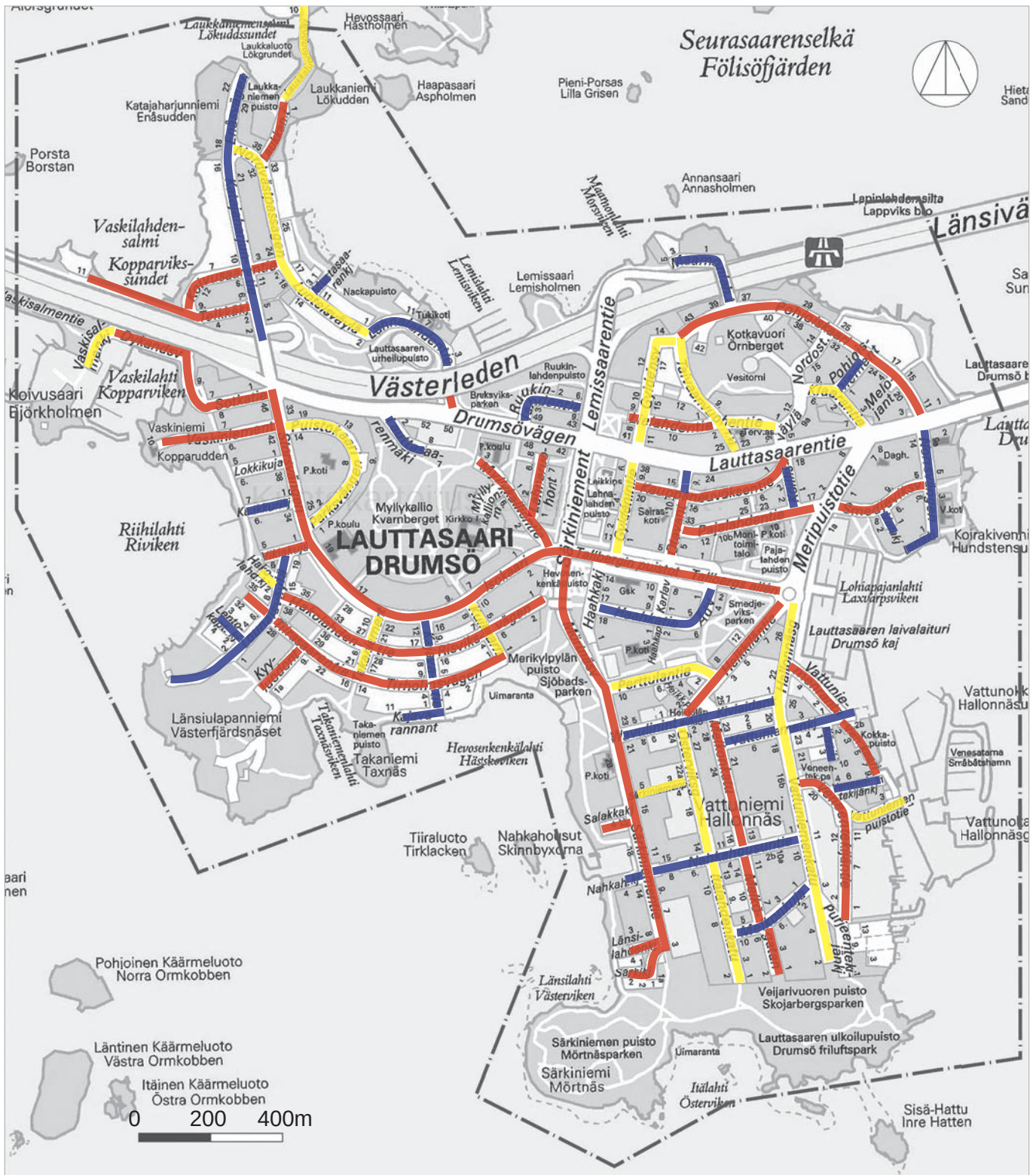
Kadulla on merkittävää painumista ja/tai halkeilua. Kadulla on routavaurioita. Katu vaatii kokonaan tai osittaista päällystämistä. Kadun hulevesiviemärointi voi olla puutteellinen. Katutila on jäsentymätön. Kadulla on toimivuusongelmia, esimerkiksi pysäköinti. Valaistus on puutteellinen. Kalustus ja varustus ovat puutteellista.

Kadulla on useita puita, joiden runko- ja juuristoritilat vaativat uusimista. Kasvillisuus aiheuttaa näkemäongelmia.

Puistot

Puisto on paikoitellen epäsiisti ja turvattoman oloinen. Ylläpito ei vastaa hoitoluokkaa tai alue on muuttunut niin, että sen hoitoluokka on tarkistettava. Kohteen kasvillisuus on vanhaa, korkeaa ja huonossa kunnossa. Vaatii pensaiden uusimista.

Puistossa on puutteita tilan tai toimintojen jäsentämisessä. Reitistössä on jyrkkiä tai alavia kohtia, jotka aiheuttavat eroosiota. Alueella voi esiintyä paljon polkuja. Varusteet ovat kuluneita ja vaativat uusimista. Valaistus on puutteellinen, pääreitistön varrel-

MERKINNÄT

kohde moitteettomassa kunnossa

kohteessa merkittäviä puutteita

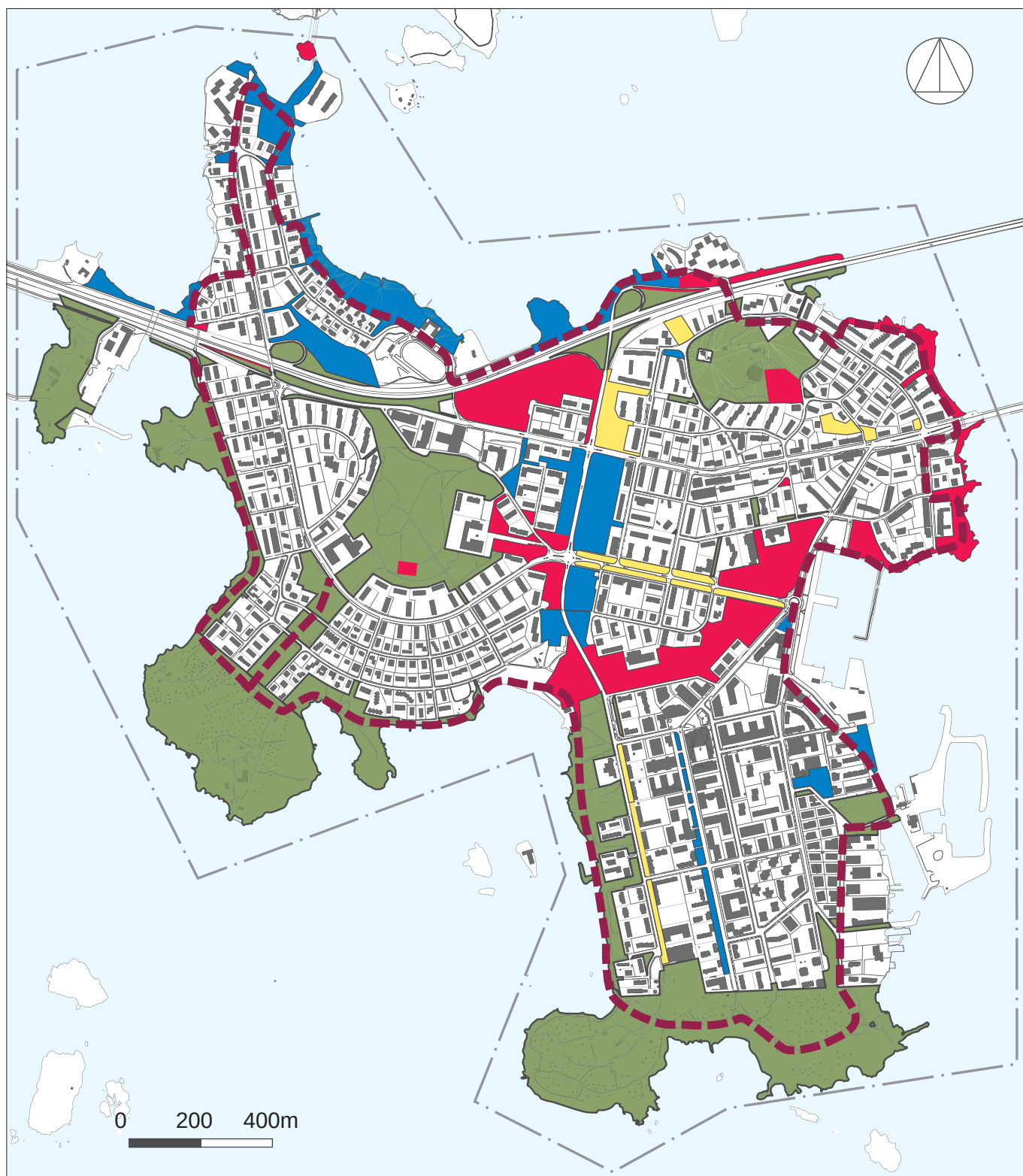

kohteessa pieniä puutteita

suunnittelualan raja

Katujen kuntoluokitus tarvekartoituksessa.

MERKINNÄT

	kohde moitteettomassa kunnossa		luonnonhoidon alue, ei luokituksessa mukana
	kohteessa pieniä puutteita		reitillä merkittäviä puutteita
	kohteessa merkittäviä puutteita		suunnittelualueen raja

Puistojen kuntoluokitus tarvekartoituksessa.

la on pimeitä kohtia. Puistossa esiintyy kiireellisiä toimenpiteitä vaativia korjaustarpeita, kuten käsijohteen puuttuminen, näkemäesteeksi kasvanut kasvillisuus, leikkivälineiden turva-alustat ovat puutteellisia tai reitistössä esiintyy vaarallisia kulumia.

2. LÄHTÖTIETOANALYYSI

2.1. Kohdealueen sijainti

Suunnittelualue sijaitsee eteläisessä suurpiirissä (1) Helsingin keskustan länsipuolella. Suunnittelualueeseen kuuluu Lauttasaaren peruspiirin (105) Lauttasaaren osa-alue (310). Lauttasaaren lisäksi tarkastelussa ovat olleet Koivusaari ja Laukkaluoto. Suunnittelualuetta rajaavat ympäröivät merialueet: Pohjoisessa Laukkaluodonsalmi ja Seurasaarenselkä, idässä Lauttasaarensalmi ja – selkä ja Lännessä Vaskisalmi. Länsiväylä kulkee alueen pohjoisosan halki.

Aluesuunnitelman piiriin kuuluvat suunnittelualueella sijaitsevat asemakaavoitetut kokooja- ja tonttikadut, torit ja aukiot sekä katuviheralueet ja puistot. Länsiväylä, alueen pääkadut (Lauttasaarentie, Särkiniementie Tallbergin puistotiehen asti, Meripuiston tie, Lemissaarentie) ja katualueilla sijaitsevat sillat ovat tämän tarkastelun ulkopuolella.

Suunnittelualueen sijainti

Suunnittelualan pinta-ala on noin 375 hehtaaria ja asukkaita alueella on 1.1.2007 ollut 19 552. Suunnitelma käsittää lähes 80 katu ja noin 70 rekisteröityä viheraluetta. Tarkastelualueella on yleisiä alueita yhteensä noin 175 ha, josta katualueita on noin 42 ha ja katuviheralueita noin 3,3 ha. Asemakaavoitettuja viheralueita on alueella viherrekisterin mukaan yhteensä noin 133 ha, mistä rakennettuja puistoja on noin 35 ha. Luonnonhoidon piiriin kuuluvia metsiä alueella on noin 97,5 ha ja avoimia viheralueita noin 0,5 ha. Katualueita on 21 neliömetriä ja viheralueita on noin 68 neliömetriä asukasta kohden.

Lauttasaaren rakennuskanta muodostuu pääosin kerrostaloista. Omakotitaloja on mm. Isokaaren eteläpuolella ja Katajaharjuniemen rannoilla. Lauttasaaren läpi kulkee myös valtakunnallinen pyöräilyreitti ja opastettu maisemareitti. Viherrakenteessa merkittävät virkistysalueet ovat rannan viheralueet sekä Vattu niemen ja Lauttasaaren keskiosan erottava Pajalahden puisto sekä Särkiniementien varren puistot. Tallbergin puistotie tammi- ja koivukujanteineen muodostaa kaupunkirakenteellisesti merkittävän akselin Lauttasaaren kirkolta meren rantaan.

2.2. Suunnitelma-alueen yleisanalyysit

2.2.1. Maastonmuodot ja maaperä

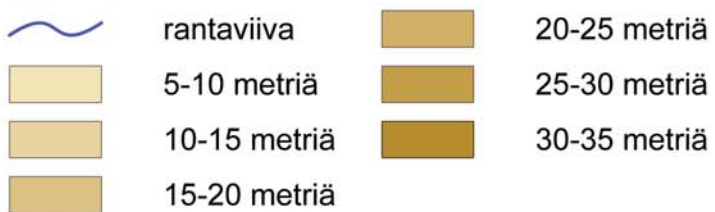
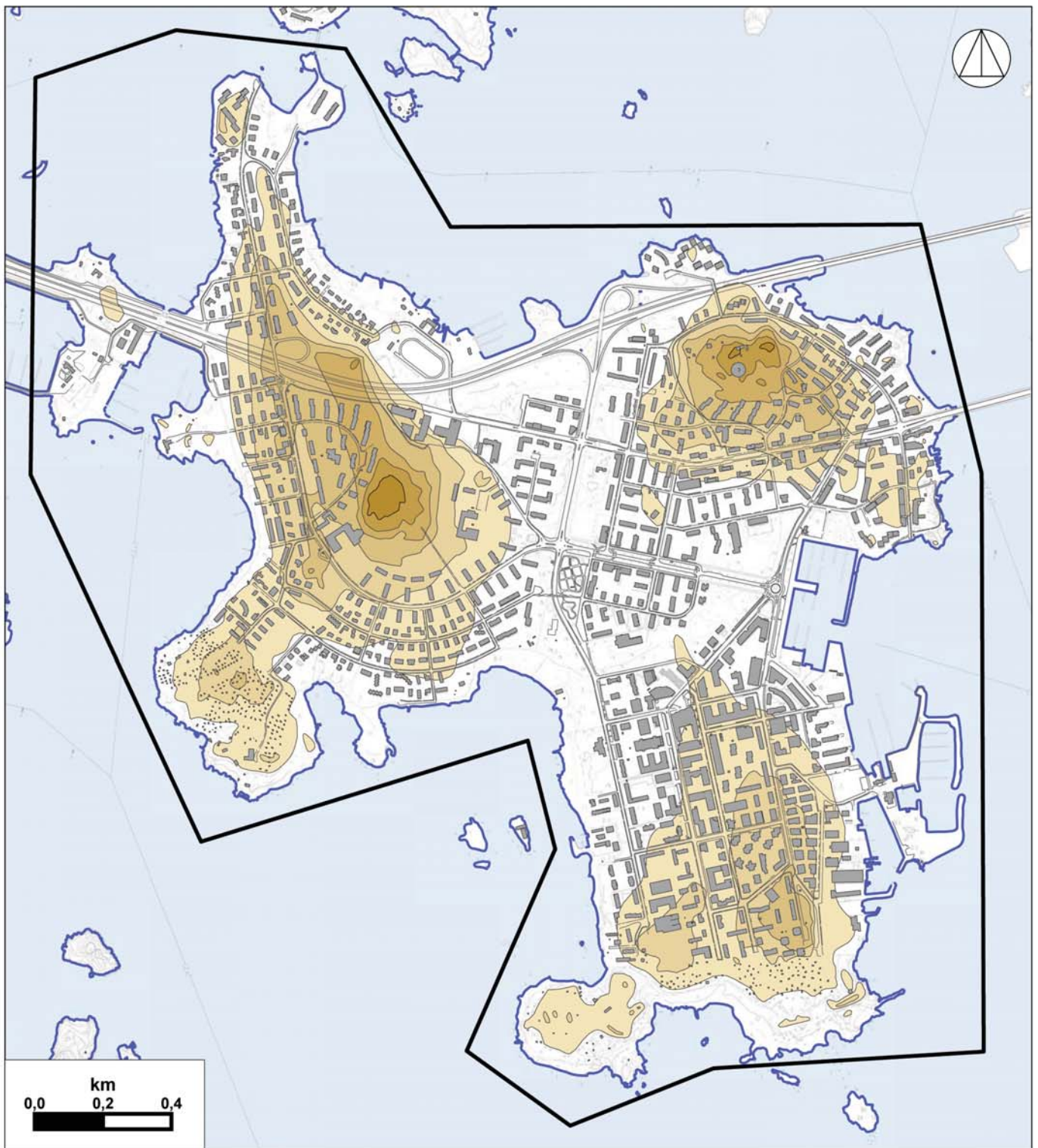
Lauttasaari on maastonmuodoiltaan pienipiirteistä ja korkeuseroiltaan vaihtelevaa, mikä on tyypillistä Etelä-Suomen rannikkoseudulle. Korkeustaso vaihtelee suunnittelualueella +0 – 36 m merenpinnasta. Saaren korkein kohta on Myllykalliolla 36,4 m merenpinnasta. Kotkavuori kohoaa enimmillään 32 m korkeuteen. Suuri osa saaren pinta-alasta (rannat, täytöt ja saaren alava keskiosa) on alle 5 m korkeudessa.

Lauttasaaren maaperä on laajoilta osin kitkamaata. Kalliopaljastumia on runsaasti sekä rannoilla, että korkeimmilla kohdilla. Pohjoiset ranta-alueet ovat paikoin savisia. Alueella on myös runsaasti täytemaata liittyen Länsiväylään, siltoihin, satamiin ja muihin rantarakenteisiin.

Topografiansa vuoksi Lauttasaarella on joitakin tulvalle alttiita alueita. 1,5 m tulvarajan sisäpuolelle ei jää rakennettuja alueita, mutta vaikutus rantarakenteisiin ja -reitteihin on huomattava. 2,5 m tulva tavoittaa jo suurempia rakennettuja alueita sisemmällä Lemissaarentie, Särkiniementien, ja Tallbergin puistotien ympäristössä.

Myllykalliolta avautuu hienot näkymät Helsingin keskustaan.

Topografia

2.2.2. Arvokkaat luontokohteet

Geologiset kohteet

Geologisesti kiinnostavat kohteet keskittyvät Lauttasaaren pohjois- ja länsiosiin. Koivusaassa, Länsiulapanniemellä ja Lauttasaaren kirkon lähellä on arvokkaiksi luokitellut siirtolohkareet. Länsiulapanniemen hiidenkirnulla on sekä luonnonsuojelullista että opetusarvoa.

Myllykalliolta luoteeseen työntyvä moreeniharjanne (Katajaharju) on geologisesti arvokas kohde ja on opetus- ja tieteelliseltä arvoltaan tärkeä.

Myllykallio ja Kotkavuori on luokiteltu maisemallisesti merkittäviksi kallioalueiksi. Niiden pohjoisrinteillä on lisäksi näkyvissä muinaisen Litorina-meren rantakivikkoja. Kohteilla on luonnonsuojeluarvon lisäksi opetus- ja tieteellistä arvoa.

Suojellut luontotyytit

Lauttasaassa on neljä etelään suuntaavaa merenrantaniittyä, jotka on suojeltu luonnonsuojelulain mukaisina luontotyypeinä. Nämä sijaitsevat Koivusaaren, Takaniemen, Särkiniemen ja Veijarivuorenniemen kärjissä.

Lepakkokohteet

Suunnittelualueella on neljä lepakkokohdetta. Nämä sijaitsevat suojaisilla rannoilla ja niemien tyvillä. Vaskilahden pienvenesataman ja Länsiväylän sillan ympäristössä tavataan vesisiippoja. Lemislahden rannat ovat lepakoiden suosiossa alkukesästä. Länsiulapanniemen ja Särkiniemen suojaisilla rannoilla ja niemien tyvillä lepakot saalistavat ravintoa.

Lintukohteet

Lauttasaassa on merellisen sijaintinsa ja kaupunkiympäristössä suhteellisen yhtenäisten viheralueidensa vuoksi monipuolinen linnusto. Erilaiset rantaniityt ja -metsät, iäkäs puusto, puutarhamaisuus ja kallioiden harvat männiköt tarjoavat vaihtelevia elinympäristöjä linnuille. Lintukohteisiin kuuluu niin vesilinnuston, lehti-sekametsälinnuston kuin perusmetsälinnustonkin osalta runsaita alueita.

Tiedot Helsingin kaupungin luontotietojärjestelmästä

-   geologiset kohteet (1-9)
- suojellut luontotyytit (A-D)
- lepakkokohteet (E-H)

Arvokkaat luontokohteet

Tiedot Helsingin kaupungin luontotietojärjestelmästä

- lintukohteet (1-10)
- kasvikohteet (A-F)

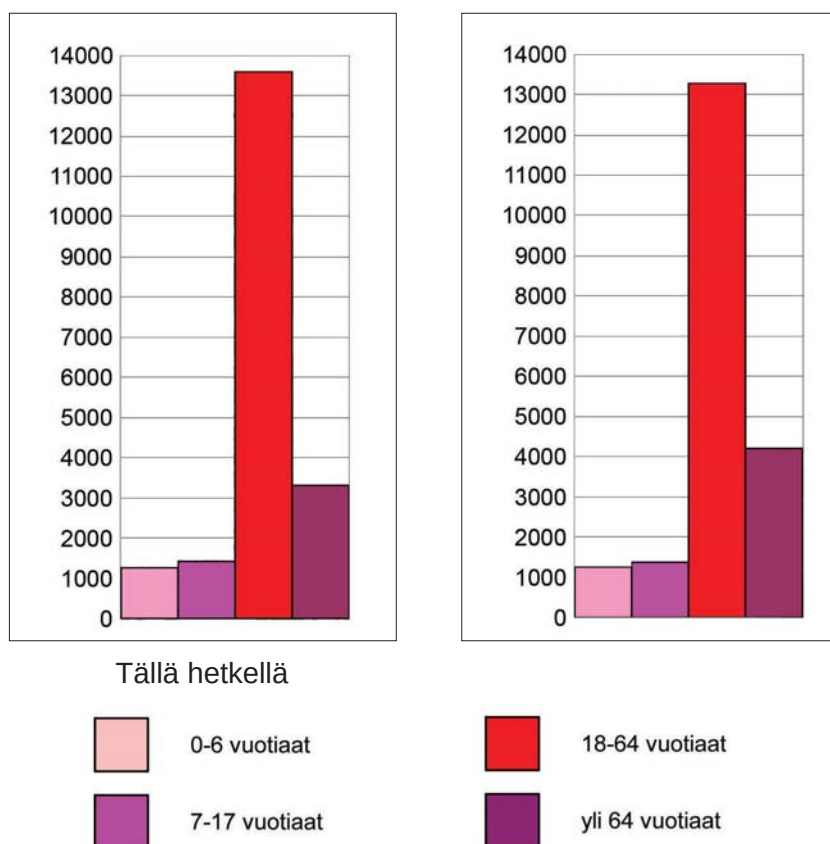
Arvokkaat luontokohteet

Kasvikohteet

Tarkastelualueelta löytyy kuusi arvokasta kasvikohdetta, jotka on luokiteltu joko hyvin arvokkaiksi (luokka I) tai huomattavan arvokkaiksi (luokka II). Kohteet A, B ja D-F ovat lajistoltaan monipuolisia merenrantaniittyjä tervaleppäluhtineen ja rantametsineen. Helsingissä uhanalaisia ja silmälläpidettäviä lajeja on niin vesi- kuin rantakasvillisuudessa. Kasvupaikat vaihtelevat kallioista hiekkarantoihin ja kovapohjaisiin niittyihin. Kohde C on metsänlaidan niitty, jossa on kesämaitaisten esiintymiä. Kasvikohteita ja niiden hoitoa on käsitelty tarkemmin luvussa 6.

2.2.3. Väestö

Väkiluku Lauttasaassa vuonna 2007 oli 19 552. Väestöjakauma vastaa suurin piirtein koko Helsingin tilannetta, joskin suunnittelualueella 7-17-vuotiaiden ikäluokka oli muutaman prosenttiyksikön pienempi, ja vastaavasti yli 64-vuotiaiden osuus jonkin verran suurempi kuin Helsingissä keskimäärin. Yli 15-vuotiaista (17 236 henkilöä) naisia oli 44,2 % ja miehiä 55,8 %.

Väestöennusteen mukaan vuonna 2016 suunnittelualueella asuu 22138 ihmistä. Suurimpana muutoksena väestön ikäjakaumassa on yli 64-vuotiaiden osuuden kasvu yli tuhannella henkilöllä (nousu 3,3 prosenttiyksikköä). Koko Helsingin ennusteeseen verrattuna väestön ikääntyminen on Lauttasaaressa keskimääräistä suurempaa. Aluesuunnitelmassa pyritään huomioimaan väestön ikäjakaumassa tapahtuvat muutokset.

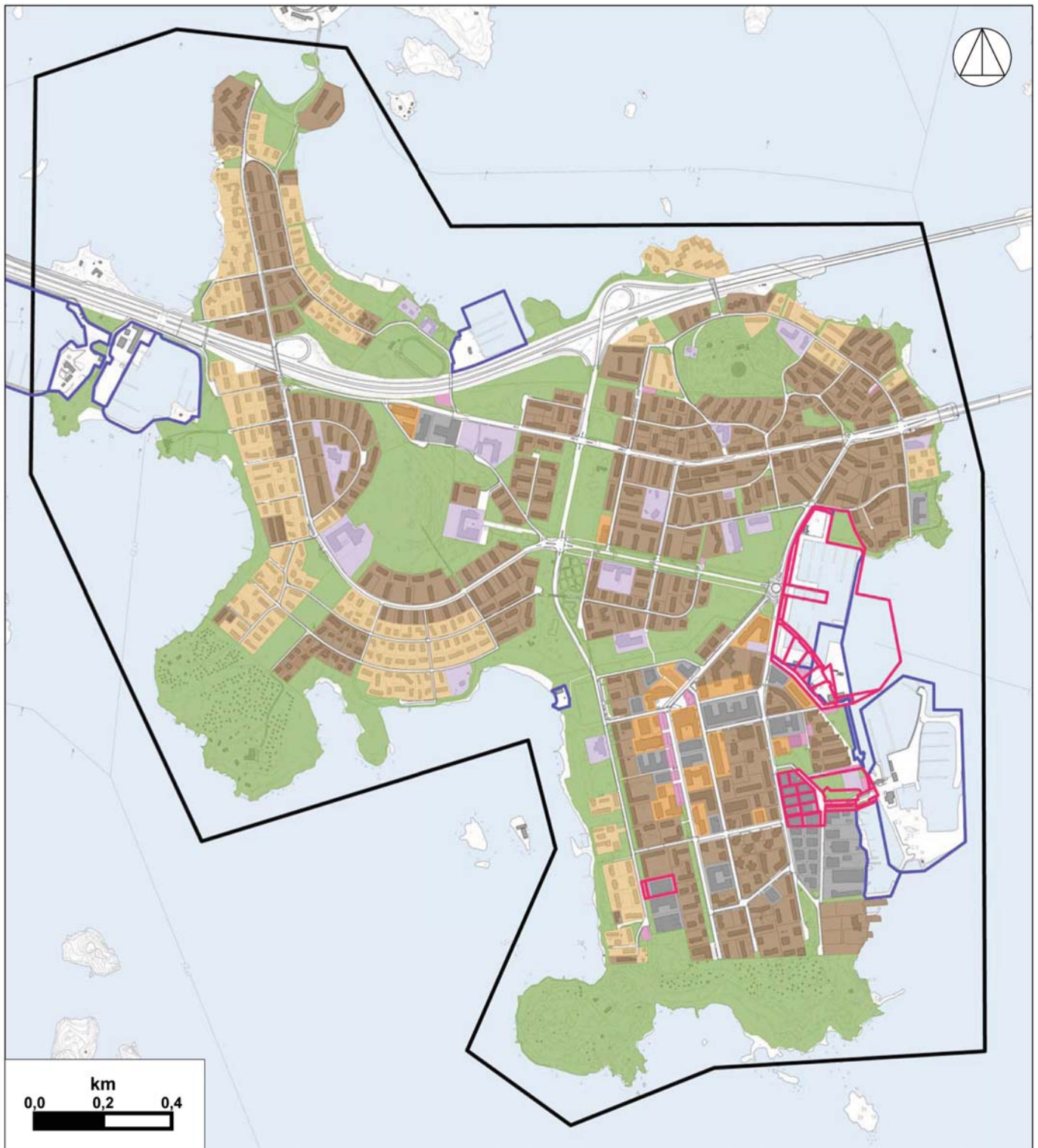
2.3. Kaupunkikuvan ja arvokohteiden analyysi

2.3.1. Asemakaavoitus suunnittelualueella

Lauttasaaren yleisilme on vihreä, minkä takaavat kaavassa viheralueiksi määrätyt, yhtenäiseksi kokonaisuudeksi liittyvät alueet. Rakentaminen on suunnittelualueella kerrostalovaltaista. Pientalorakentaminen keskittyy Lauttasaaren länsiosiin. Yleiset rakennukset, kuten koulut, sijoittuvat keskeisesti asutuksen lomaan. Liike-, toimisto- ja teollisuusrakentamista on enimmäkseen Vattuniemessä. Lauttasaari jakautuu Pajalahdenpuiston jakamana kahteen erityyppiseen osaan. Saaren keskiosa ja pohjoispuoli on ilmeeltään tasapainoista ja idyllistä asuinalueita. Eteläosan Vattuniemi on käytöltään sekoittunutta, tiiviimmin rakennettua ja ilmeeltään selkiytymätöntä ympäristöä. Käynnissä olevat kaavamuutokset suuntautuvat Vattuniemeen, jossa teollisuuden käytössä olleita tontteja muutetaan asuinkäyttöön.

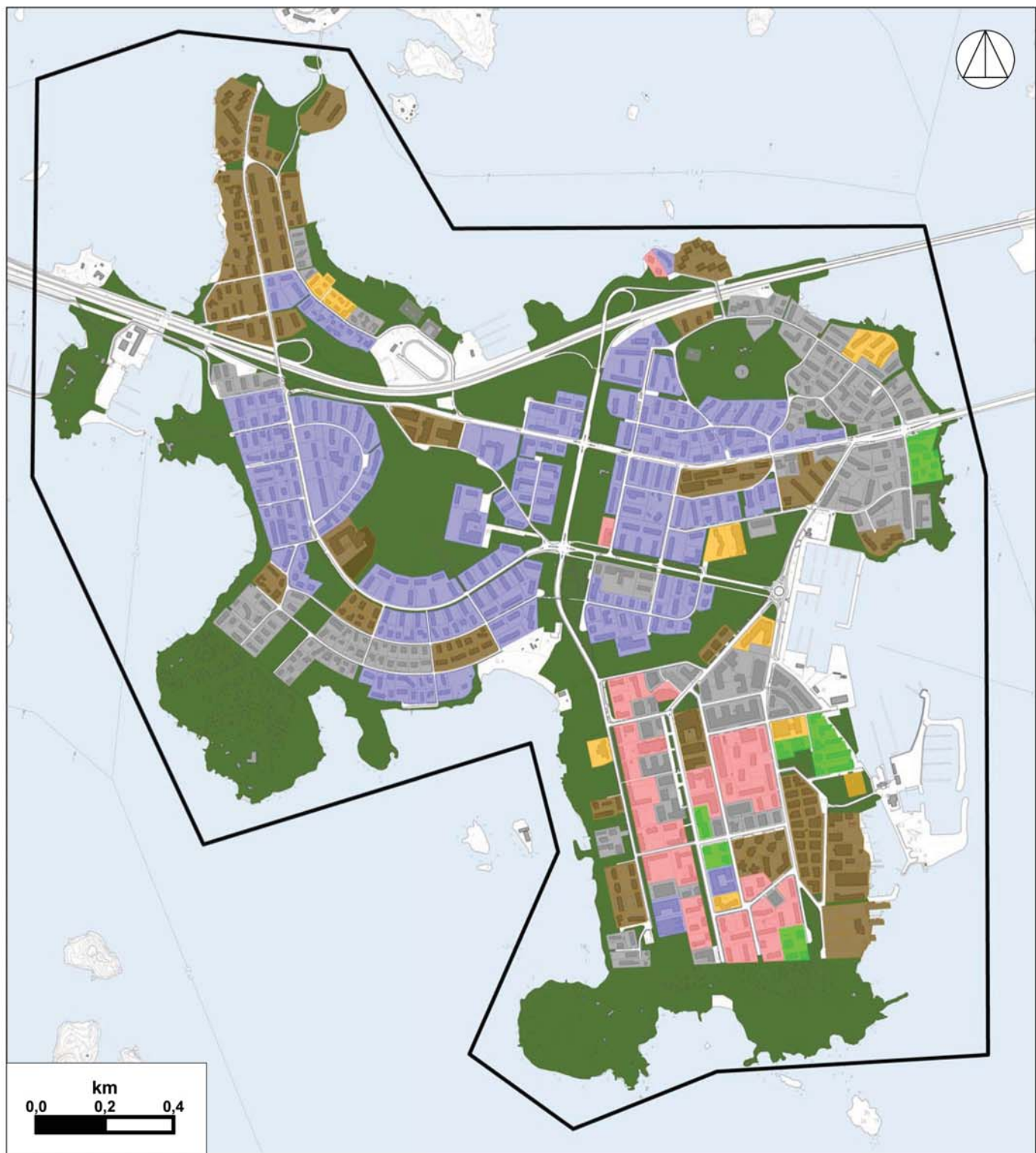

Lauttasaaren yleisilme on vihreä.

	kaavamuutos käynnissä		liike- ja toimistorakennusten alue
	venesatama		teollisuus- ja varastoalue
	viheralue		yleisten rakennusten alue
	asuinpienalojen alue		liikenne- ja autopaikkojen alue
	asuinkerrostalojen alue		

Asemakaavoitus

	1940-50 -luku		1980-luku
	1960-luku		1990-luku
	1970-luku		kerroksellista rakentamista

Suunnittelualueen rakentamisvaiheet

2.3.2. Suunnittelualan rakentamisvaiheet

Lauttasaaren ydinalueet (Lauttasaarentien, Tallbergin puistotien ja Isokaaren ympäristöt) ovat rakentuneet 1940- ja 50-luvuilla. Tämä osa suunnittelualuetta on osin asemakaavalla suojeltua, melko eheänä säilynyttä kerrostalovaltaista aluetta. 1960-luvulla rakentui Katajajarju sekä aikaisempien vuosikymmenien ydinalueita täydennettiin. Vattuniemen rakennuskanta on pääosin 1960- ja 70-luvuilta. Tätä uudempi rakentaminen on yksittäisiä tiivistämis- tai täydennyshankkeita, joiden painopiste on niin ikään Vattuniemessä. Lauttasaaren koillis- ja lounaisosien rakentaminen on kerroksellista.

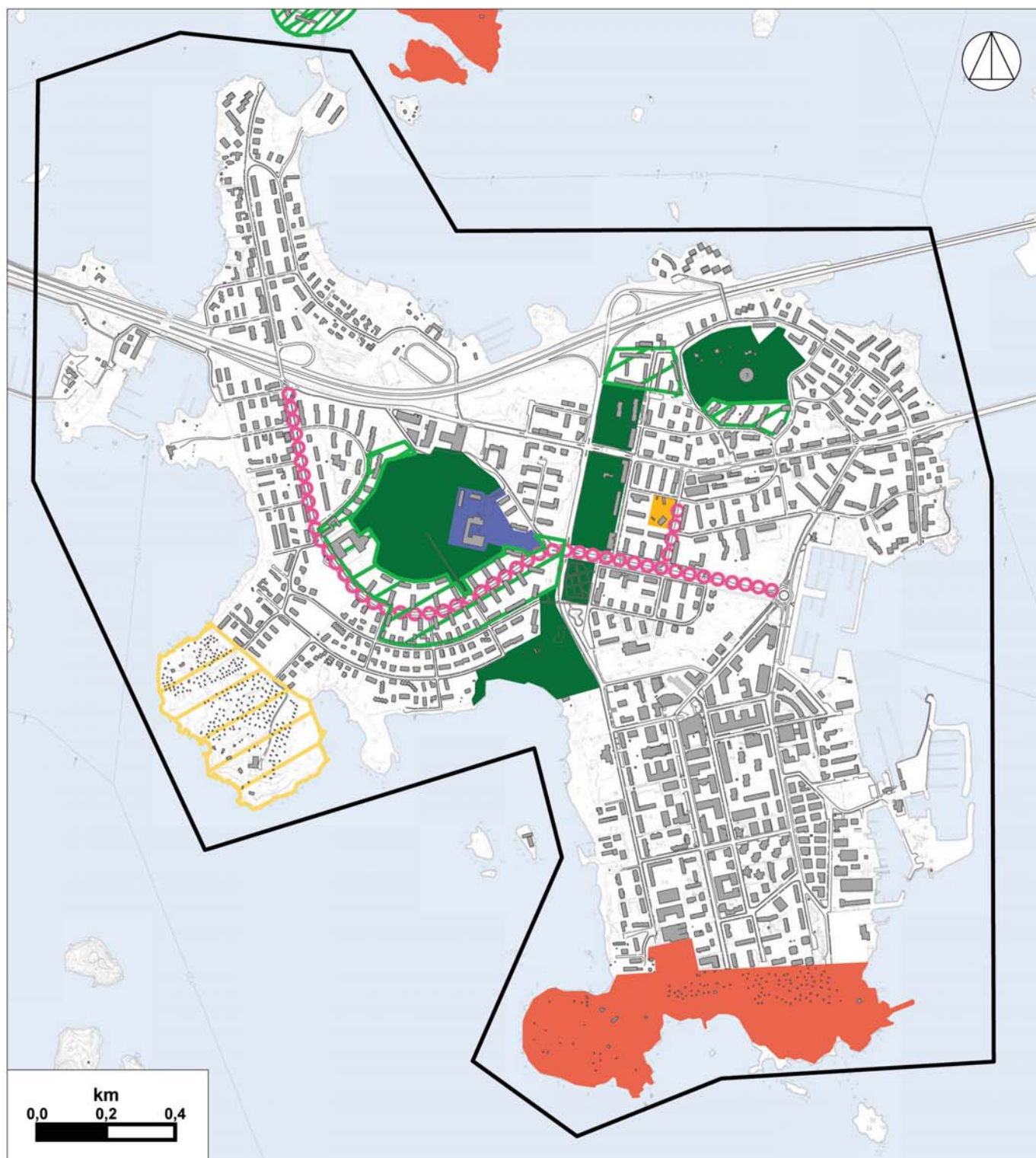
2.3.3. Asemakaavalla suojellut kohteet

Laajimmat asemakaavalla suojellut rakennuskohteet Lauttasaarissa ovat Otavantien ja Haahkatien sekä Isokaaren 1940- ja 50-lukujen kerrostalokokonaisuudet. Muita rakennustaiteellisesti arvokkaita kohteita ovat muun muassa Mutteri-kahvila, Ekonomitalot Taivaanvuohentiellä, Villa Salin, Lauttasaaren kartano pihapiireineen, kerhorakennus ja lipunmyyntikoju Länsiulapaniemellä sekä Veijarivuoren puiston vanha kahvilarakennus.

Myllykalliolla sekä Länsiulapan-, Veijarivuoren- ja Särkiniemessä on muinaismuistolailla rauhoitettuja kiinteitä muinaisjäännöksiä, kuten linnoitteita, tykinpohjia ja teitä. Lisäksi asemakaavalla on suojeltu joitakin vanhoja puita ja puurivejä.

Veijarivuorella on muinaismuistolailla rauhoitettuja linnoitteita.

	julkisten rakennusten, työpaikka-alueiden ja laitosten ympäristöt		kartanoiden ja tilakeskusten puistot ja puutarhat
	kansanpuistot		aikakaudelleen tyypilliset puistot, puistikot ja aukiot
	puistokadut, puukujanteet		asuntoalue, joka on kaavoitushistoriallisesti ympäristöarvoiltaan kiinnostava tai jolla on erityinen merkitys puutarhakulttuurin kannalta
	lomamaja-alueet		

Maisemakulttuuri

2.3.4. Maisemakulttuuri

Helsingin yleiskaavan 2002 yhteydessä valittiin joukko Helsingin maisemakulttuurin kannalta edustavia, aikakaudelle tyypillisiä tai kiinnostavia kohteita. Valintakriteereinä oli muun muassa paikan historiallisuus, maisemallis-esteettisyys ja puutarhataiteelliset tai -kulttuuriset arvot.

Lauttasaassa näihin kohteisiin on valittu Myllykallio ja Lauttasaaren kirkon ympäristö, Merikylpylän- ja Lahnalahden puistojen muodostama viherakseli, Isokaari ja Tallbergin puistotie, Lauttasaaren kartano, Kotkavuori ja sen läheisiä asuntoalueita sekä Länsiulapanniemi, Särkiniemi ja Veijarivuorenniemi.

2.3.5. Miljöötyypit

Vuoden 2002 yleiskaavatyössä määriteltiin myös kulttuurihistoriallisesti, rakennustaiteellisesti ja maisemakulttuurin kannalta merkittävät kokonaisuudet. Näiden miljöötyyppien yleispiirteinen raja-asetettiin tavoitteeksi asemakaavoitukselle ja muulle tarkemmalle suunnittelulle. Erityisesti tulee panostaa alueiden ominaisluonteen säilymiseen.

Lauttasaaren merkittäviin miljöösiin kuuluvat Myllykallio ja Kotkavuori ympäristöineen, Tallbergin puistotien katutila, Otavantien ja Isokaaren kerrostalokokonaisuudet sekä Länsiulapanniemi, Särkiniemi ja Veijarivuorenniemi.

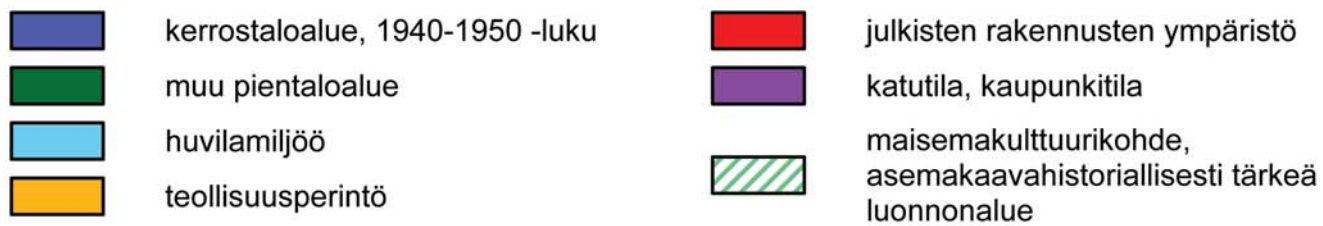
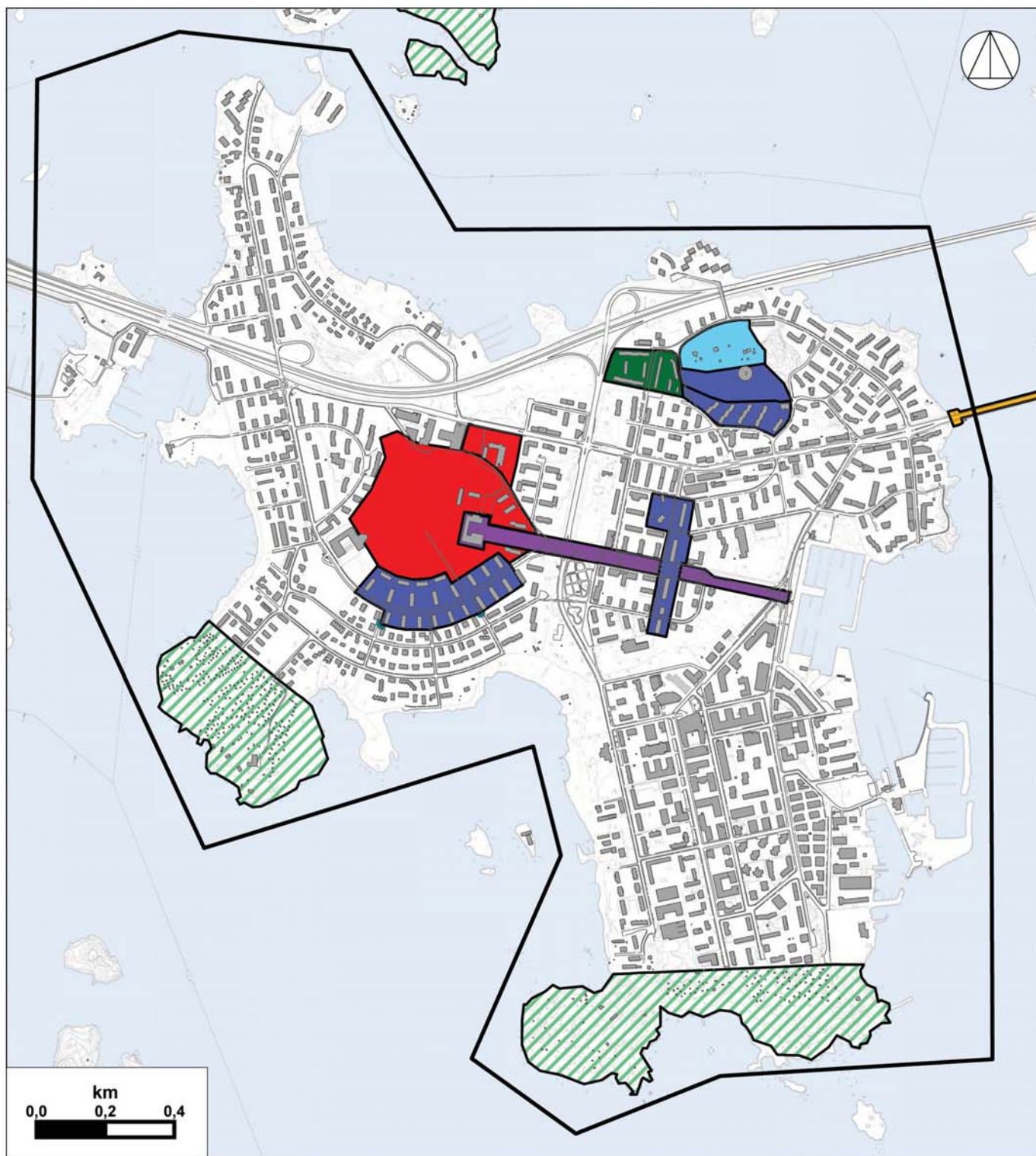
2.4. Katualueet

2.4.1. Katualueiden kunnossapitoluokitus

Helsingin kadut on jaettu kolmeen kunnossapitoluokkaan. 1) Luokan I kaduilla talvihoito ja puhtaanapito ovat tehokkaimpia. Näillä kaduilla päällysteessä ei saa olla vaurioita ja urasyvyys on vähäinen. 2) Luokan II kadut hoidetaan heti I luokan jälkeen. Lievät päällystevauriot hyväksytään, mutta urasyvyys ei saa olla huomattava. 3) Luokan III kaduilla säilytetään riittävä kulkukelpoisuus. Kohtuullinen määrä vaurioita sallitaan, mutta ne eivät saa aiheuttaa vaaratilanteita.

Taivaanvuohentie on toimiva ja viihtyisä.

Miljöötyypit

1) Kunnossapitoluokkaan I kuuluvat pääkadut ja erittäin vilkkaat kevyen liikenteen väylät. Suunnittelualueella tähän luokkaan kuuluvat Lauttasaarentie ja Lemissaarentie.

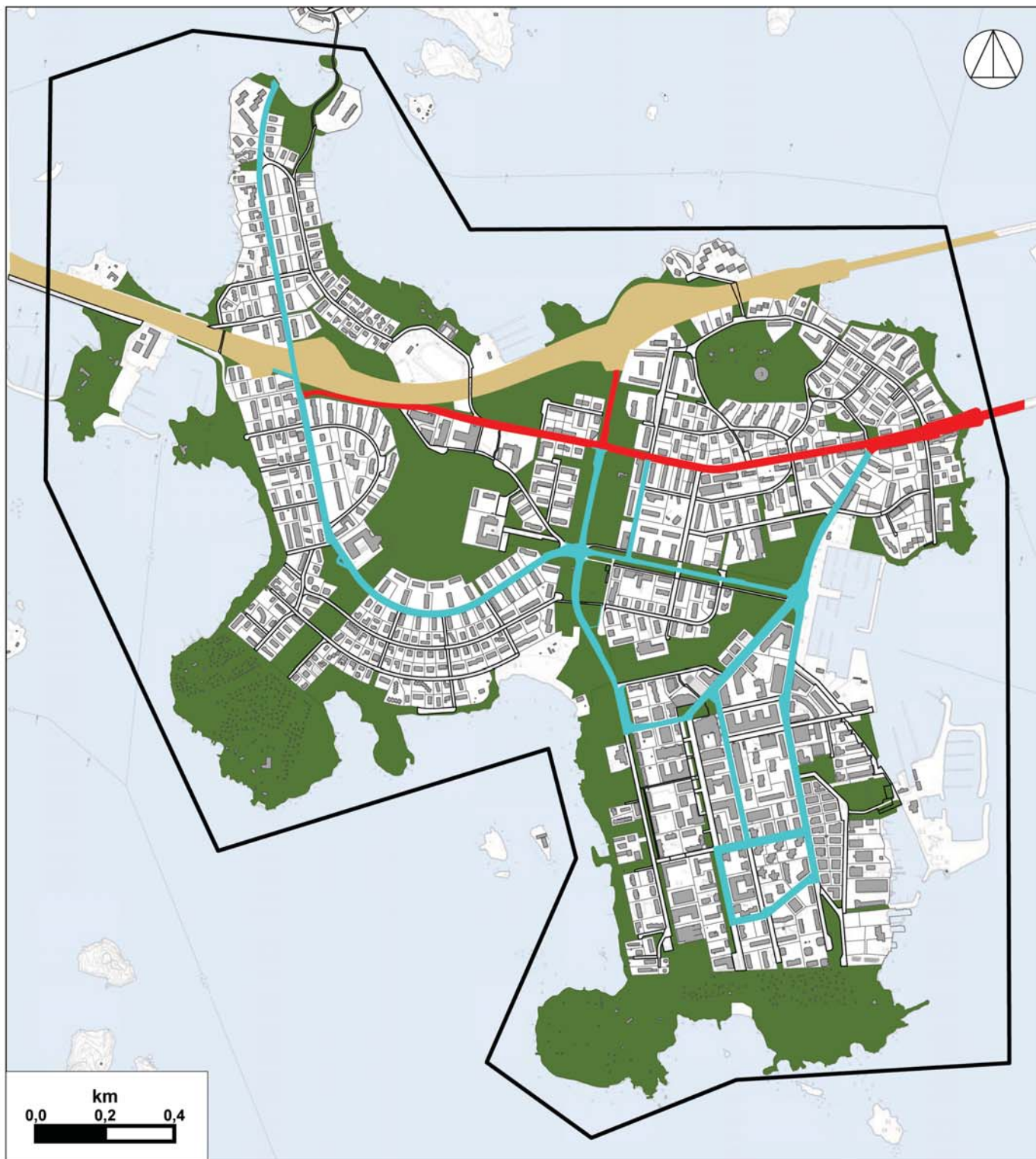
2) Luokkaan II kuuluvat kokoojakadut ja vilkasliikenteiset kevyen liikenteen väylät. Lauttasaareissa näitä ovat Katajaharjuntie, Isokaari, Tallbergin puistotie, Gyldenintie (Lauttasaarentieltä etelään), Särkiniementie (Wavulinintielle), Wavulinintie, Heikkiläntie, Meripuistotie, Melkonkatu (Nahkahousuntielle), Vattuniemenkatu (Melkonkujalle) sekä Nahkahousuntien, Itälahdenkadun ja Melkonkujan muodostama lenkki. Linja-autojen liikennöimät tiet kuuluvat kunnossapitokuokkiin I ja II.

3) III kunnossapitoluokkaan kuuluvat muut kadut ja liikennealueet, lukuun ottamatta tiehallinnon kunnossapitämää Länsiväylää.

2.4.2. Esteettömyyden perus- ja erikoistason kohteet

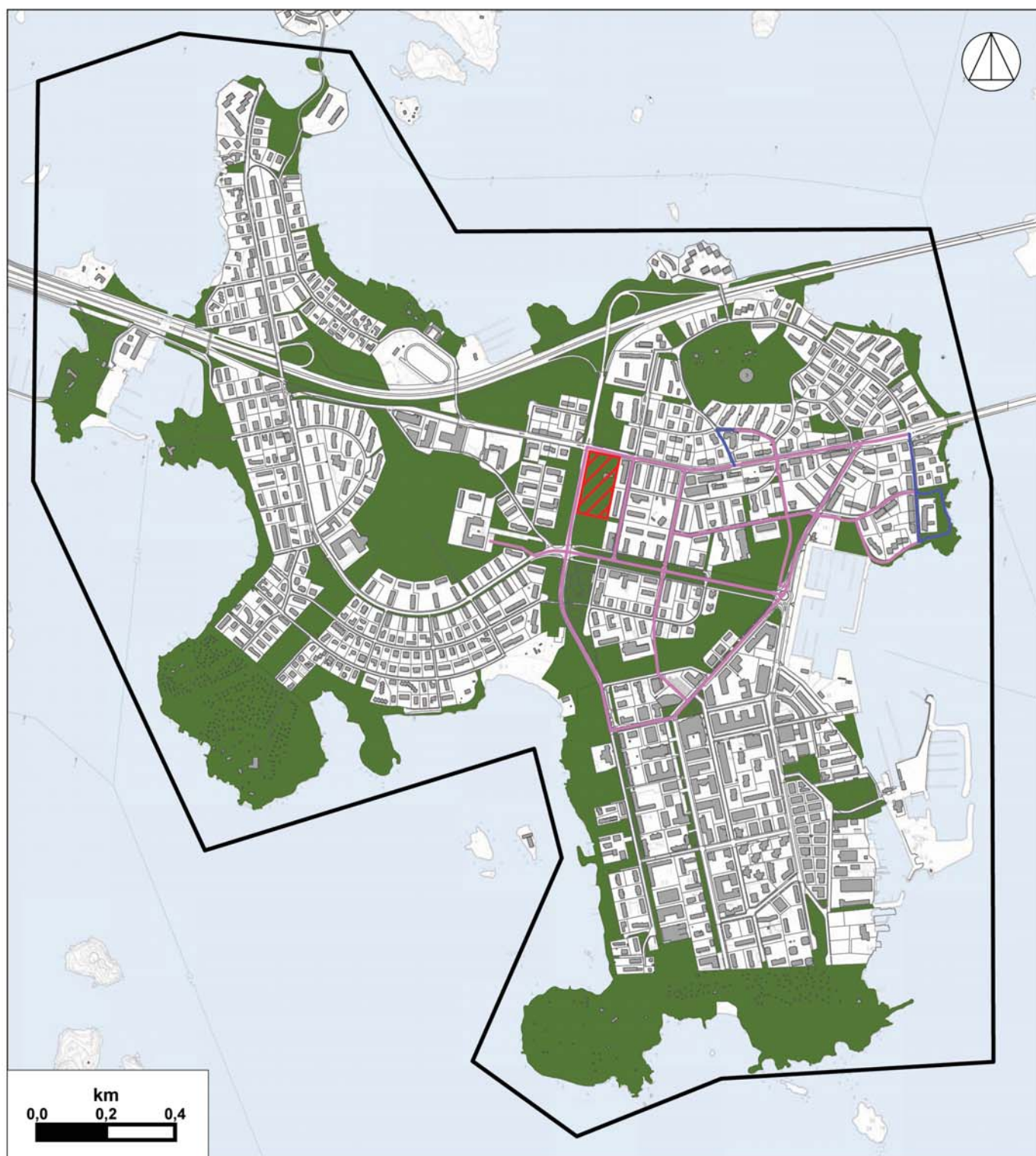
Esteettömälle ympäristölle on Lauttasaareissa tarvetta, etenkin vanhusväestön määrän tulevaisuudessa yhä lisääntyessä. Kaikkia katuja ja puistoja ei voi saada täysin esteettömiksi, mutta perustason vaatimuksia pyritään noudattamaan. Lauttasaaren esteettömyyssuunnitelmassa vuonna 2006 määritellyt tavoitteelliset esteettömät reitit on kohdistettu Lauttasaaren keskeisimmille alueille. Reittejä suunniteltaessa on otettu huomioon mm. alueen vanhusväestön sijoittuminen ja palvelujen sijainti.

Tavoitteellisesti esteettömät reitit sijaitsevat Lauttasaarentien, Särkiniementien, Wavulinintien, Heikkiläntien ja Meripuistotien rajaamalla alueella. Lisäksi reitistöön kuuluu esteetön yhteys Lauttasaaren kirkolle, vanhainkodin ympäristö Pohjoiskaarella ja terveysaseman lähistö Taivaanvuohentiellä.

- kunnossapitoluokka 1
- kunnossapitoluokka 2
- kunnossapitoluokka 3
- tiehallinnon tiealue

Katualueiden kunnosapito

- erikoistason alue
- erikoistason reitti
- perustason reitti

Esteettömyys

2.5. Viheralueet

Asemakaavan mukainen viheralueiden pinta-ala on suunnittelualueella viherrekisterin mukaan noin 133 hehtaaria. Tästä 97,5 ha on luonnonhoidon piiriin kuuluvia metsiä, 35 ha rakennettuja puistoja ja 0,5 ha avoimia viheralueita. Viheralueita on Lauttasaassa noin 68 m² asukasta kohden.

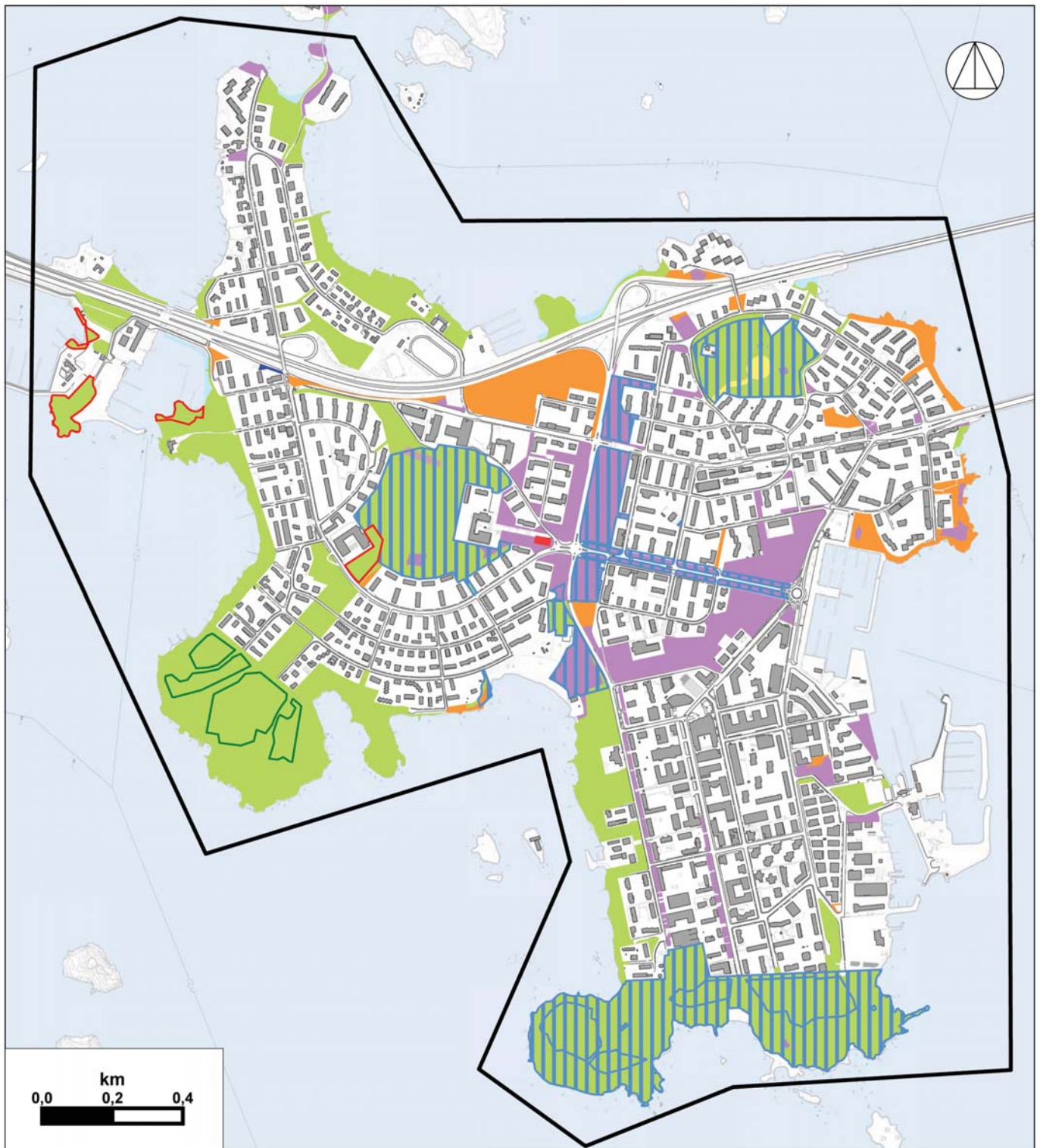
Yksittäisiä poikkeuksia lukuun ottamatta Lauttasaaren viheralueet nivoutuvat kevyen liikenteen reittien avulla yhtenäiseksi viherverkostoksi. Etenkin alueen keskiosassa rakennettujen viheralueiden määrä on suuri verrattuna asukasmäärään. Katajaharjulla ja Vattuniemessä viheralueet eivät ole yhtä hyvin saavutettavissa.

2.5.1. Viheralueiden hoitoluokat 2008

Valtaosa suunnittelualueen viheralueista on luonnonhoidon piirissä olevia metsiä. Luonnonalueille tehdään tarkennettu hoitoluokitus luonnonhoitosuunnitelmaan. Nämä C-hoitoluokan alueet sijaitsevat enimmäkseen rannoilla sekä Myllykallion ja Kotkavuoren kallioselänteillä. Luonnonalueille tehdään tarkennettu hoitoluokitus luonnonhoitosuunnitelmaan. Edustusviheralueisiin (A1) kuuluu vain Lauttasaaren sankarihauta. Käyttöviheralueet keskittyvät asuinrakentamisen lomaan. Suurimman A2 hoitoluokan kokonaisuuden muodostavat Lahnalahden- ja Pajalahdenpuistot. Käyttö- ja suojaviheralueita (A3) on eniten Länsiväylän kupeessa ja Lauttasaaren itärannalla. Aikakaudelle tyypillisiksi puistoiksi on määritetty Myllykallio, Kotkavuori, Tallbergin puistotie, Lahnalahden-, Merikylpylän-, Särkiniemen ja Veijarivuoren puistot.

2.5.2. Viheralueita tarvitsevat palvelut

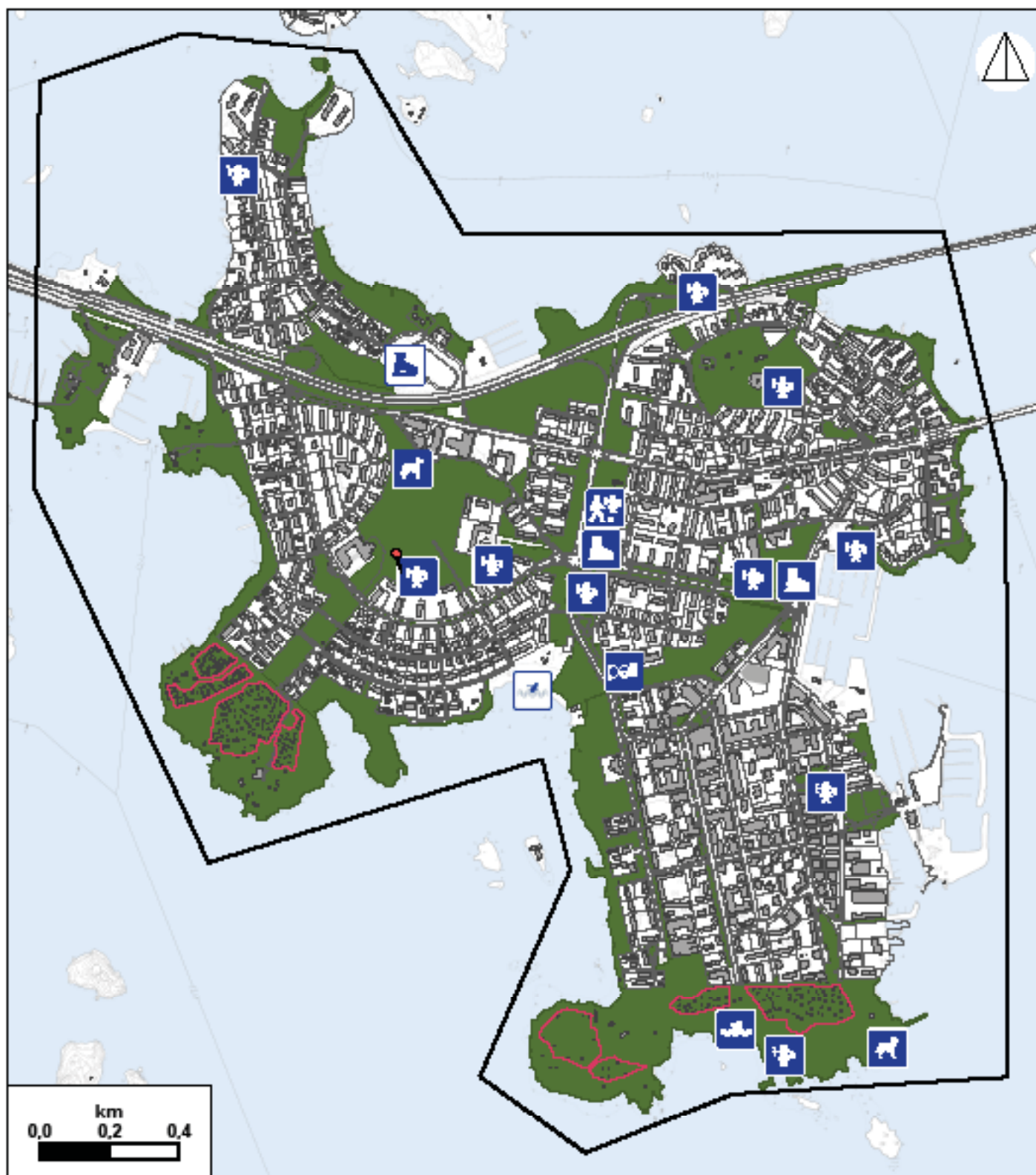
Suunnittelualueella toimii yhdeksän sosiaaliviraston/kaupungin päiväkotia, kaksi ala-asteen koulua, yläaste ja lukio. Suurin osa näistä palveluista on viheralueiden välittömässä läheisyydessä, joten pääsy puistoihin ja kevyen liikenteen reiteille on sujuvaa. Palvelut ovat painottuneet Lauttasaarentien eteläpuolelle.

	aikakaudelle tyypilliset puistot		lähimetsät
	edustusviheralueet		lähimetsät, kesämaja-alue
	käyttöviheralueet		muu hallintokunta, KPO:n hoidossa
	käyttö- ja suojaviheralueet		asemakaavassa suojaviheralue
	maisemaniityt, B niitto 1 kerta, jäte kerätään pois		vesialue kaavassa puistoa
			koira-aitaus

Hoitoluokat

Palvelut viheralueilla

leikkipaikka

uimapaikka (HKR)

koira-aitaus

leikkipuisto

uimaranta (LIV)

kesämaja-alue

Palvelut viheralueilla

2.5.3. Palvelut viheralueilla

Viheralueiden tarjoamat palvelut Lauttasaassa ovat melko hyvät. Leikkipaikkoja on suhteellisen kattavasti asuinrakentamisen yhteydessä. Leikkipuistotoimintaa on Lahnalahden leikkipuistossa. Talvisin luistelua voi harrastaa puisto-osaston kentillä Pajalahdenpuistossa ja Lahnalahdenpuistossa sekä liikuntaviraston ylläpitämällä kentällä Lauttasaaren urheilupuistossa.

Suunnittelualueella on yksi liikuntaviraston ylläpitämä, valvottu uimaranta (Lauttasaaren kasinonrannan uimaranta) ja yksi valvomaton ranta (Lauttasaaren ulkoilualueen uimaranta). Myllykallion pohjoisrinteellä ja Veijarivuoren puistossa on koira-aitaukset ja Veijarivuoren puistossa lisäksi koirien uimapaikka. Ruukinlahden puiston koira-aitaus on poistettu kuivatusongelmien vuoksi. Lauttasaaren eteläisillä viheralueilla on kesämajoja.

2.5.4. Virkistysreittien talvikunnossapito

Keskeisimmät viheralueilla kulkevat reitit ovat talvikunnossapidettyjä. Yhtenäisin talvisin kunnossapidetty reitti kulkee Vaskiniemeltä Länsiulapanniemen kautta Särkiniemen- ja Veijarivuoren puistoihin. Lisäksi mm. Pajalahdenpuiston, Lahnalahdenpuiston ja Myllykallion reittejä huolletaan talvisin.

Hevosenkäpuiston liikuntapuisto on Nuori Suomi-kohde.

2.6. Asukasyhteistyö

2.6.1. Asukaskysely

Asukaskysely lähetettiin tuhannelle alueen yli 15-vuotialle asukkaalle satunnaisotantana 3.5.-25.5.2007 välisenä aikana. Vastauksia saatiin 283 kappaletta. Vastausprosentti oli 28,3 %. Samaan aikaan tehtiin vastaava kysely myös internetin välityksellä, johon saatiin 177 vastausta. Pääosa internet-kyselyn vastaajista oli 30-59 -vuotiaita.

Kadut

Katujen kunnosta on vastaajien mielestä huolehdittu jokseenkin hyvin. Niukka enemmistö vastaajista ei ollut tyytyväinen talvikunnossapitoon. Eniten puutteita talvikunnossapidossa koettiin olevan Otavantiellä, Lauttasaarentiellä ja Pajalahdentiellä.

Hyvin suunniteltuna ja toimivana alueena pidettiin Tallbergin puistotietä ja Isokaarta. Alueella liikkumisen koetaan olevan turvallista.

Roskaisia ja epäsiistejä alueita ovat mm. Lauttasaarentie. Huonokuntoisimpana katu-alueena pidettiin Vattuniementietä ja Lauttasaarentietä. Vattuniementiellä erityisesti kuivatuksessa oli ongelmia. Kuivatusongelmia oli ongelmia erityisesti Vattuniementiellä sekä myös Pajalahdentiellä ja Lauttasaarentiellä. Eniten ongelmia koettiin olevan Lauttasaarentiellä, jota pidetään turvattomana alueena. Turvattomuuden syitä ovat ajonopeudet, polkupyörien ja jalankulkijoiden liikkuminen samalla kapealla uralla, häiriökäyttäytyminen ja huono valaistus. Heikko näkyvyys koettiin olevan erityisesti Isokaarella, mutta myös Heikkilänaukiolla ja Tallbergin puistotiellä.

Kyselyssä erityisesti esille nousseita kohteita kaduista olivat Tallbergin puistotie, Isokaari, Vattuniementie ja Lauttasaarentie.

Kaduilla esiintyy paikoitellen kuivatusongelmia.

Viheralueet

Alueen puistoista eniten käytetään Särkiniemen- ja Veijarivuoren puistoja sekä Merikylpylänpuistoa ja niitä pidettiin samalla myös mukavimpina kohtauspaikkoina. Vanhusten mainittiin ulkoilevan erityisesti Lohiapajanlahden ja Koirakivenniemen ympäristössä. Nuorison sen sijaan mainittiin käyttävän eniten Merikylpylänpuistoa. 72,8 % mielestä alueella on riittävästi leikki- ja toimintamahdollisuuksia lapsille.

Hiljaisuutta ja rauhaa löytyi parhaiten Särkiniemen- ja Veijarivuoren puistoista sekä Länsiulapanniemeltä. Rauhattomana ja meluisena paikkana pidettiin Merikylpylän puistoa. Sekä luonnonarvoiltaan, maisemalta ja näkymiltään että historiallisesti arvokkaimpana alueena pidettiin Särkiniemen- ja Veijarivuoren puistoja ja niitä tulisivin vastaajien mukaan kehittää alueen helmenä.

Viheralueiden hoito on ollut vastaajien mielestä jokseenkin hyvää. Selvästi epäsiisteimpänä alueena pidettiin Merikylpylän puistoa. Muista alueista roskaisina ja epäsiisteinä alueina pidettiin Myllykalliota, Telvanpuistoa, Takaniemenpuistoa ja Kotkavuorta.

Merikylpylänpuisto on nuorison suosima alue.

Huonosti hoidettua kasvillisuutta arvioitiin olevan eniten Telvanpuistossa, Merikylpylän puistossa, Takaniemenpuistossa sekä Särkiniemen- ja Veijarivuoren puistoissa. Metsiin ei vastaajien mielestä pitäisi jättää nykyistä enemmän lahoppuuta ja tiheikköjä.

Kiireellisimmin kunnostusta kaipaaviksi kohteiksi asukkaat nimesivät Merikylpylän puiston, Telvanpuiston, Takaniemenpuiston sekä Särkiniemen- ja Veijarivuoren puistot. Liian vähän kalusteita koettiin olevan Merikylpylän puistossa sekä Särkiniemen- ja Veijarivuoren puistoissa. Valaistuksen koettiin olevan riittämätön Särkiniemen- ja Veijarivuoren puistoissa, Takaniemenpuistossa, Länsiulapanniemessä ja Merikylpylän puistossa, Myllykalliolla ja Telvanpuistossa.

Kyselyssä erityisesti esille nousseita kohteita viheralueista olivat Merikylpylän puisto, Myllykallio, Telvanpuisto sekä Särkiniemen- ja Veijarivuoren puistot.

2.6.2. Asukastilaisuus

Asukastilaisuus pidettiin Lauttasaarella 29.10.2008 Pajalahden koululla. Tilaisuudessa esiteltiin kunto- ja tarvekartoituksen tulokset ja niistä johdetut johtopäätökset peilaten asukaskyselyyn ja analyysiin sekä aluesuunnitelmaluonnos. Samalla asukkaille järjestettiin mahdollisuus tulla kertomaan mielipiteitään alueen nykytilasta ja esittämään toiveitaan suunnittelijoille yleisten alueiden kehittämiseksi. Tilaisuudessa esiteltiin myös asukaskyselyn tulokset. Tilaisuudessa oli mahdollisuus jättää myös kirjallista palautetta. Suunnitteluaineisto oli nähtävillä rakennusviraston internet-sivustolla ja myös sen kautta oli kommentointimahdollisuus suunnitelmasta. Asukaskyselyssä saatu palaute hyödynnettiin suunnitelman laatimisessa.

3. KATUJEN JA VIHERALUEIDEN KOKONAISUUS

3.1. Ulkoilureittiverkosto

3.1.1. Nykytila ja tavoitteiden määrittely

Lauttasaaren kevyen liikenteen verkosto on suhteellisen kattava. Reitistön rakenteessa on kolme pääelementtiä:

Itä-länsisuuntainen yhteys Espoon ja Helsingin keskustan välillä on alueen sisäisen liikenteen lisäksi tärkeä alueen läpikulureitti. Alueen läpi kulkee seudullinen kevyen liikenteen yhteys ja valtakunnallinen pyöräilyreitti Espoon ja Helsingin keskustan välillä sekä Helsingin maisemareitti. Ulkoilukartoissa osoitetut valtakunnallinen pyöräilyreitti ja maisemareitti kulkevat suurelta osin Lauttasaaren rantoja pitkin. Työmatkaliikenteessä käytetään pääsääntöisesti kuitenkin suorempaa reittiä Lauttasaaren läpi. Lauttasaarentie on suurin tie Lauttasaaren läpi pyöräilijöiden kannalta. Tällä hetkellä yhteys ei ole toimiva, koska pyörätietä ei ole koko matkalla.

Rantareitti on suosittu virkistys- ja kävelyreitti.

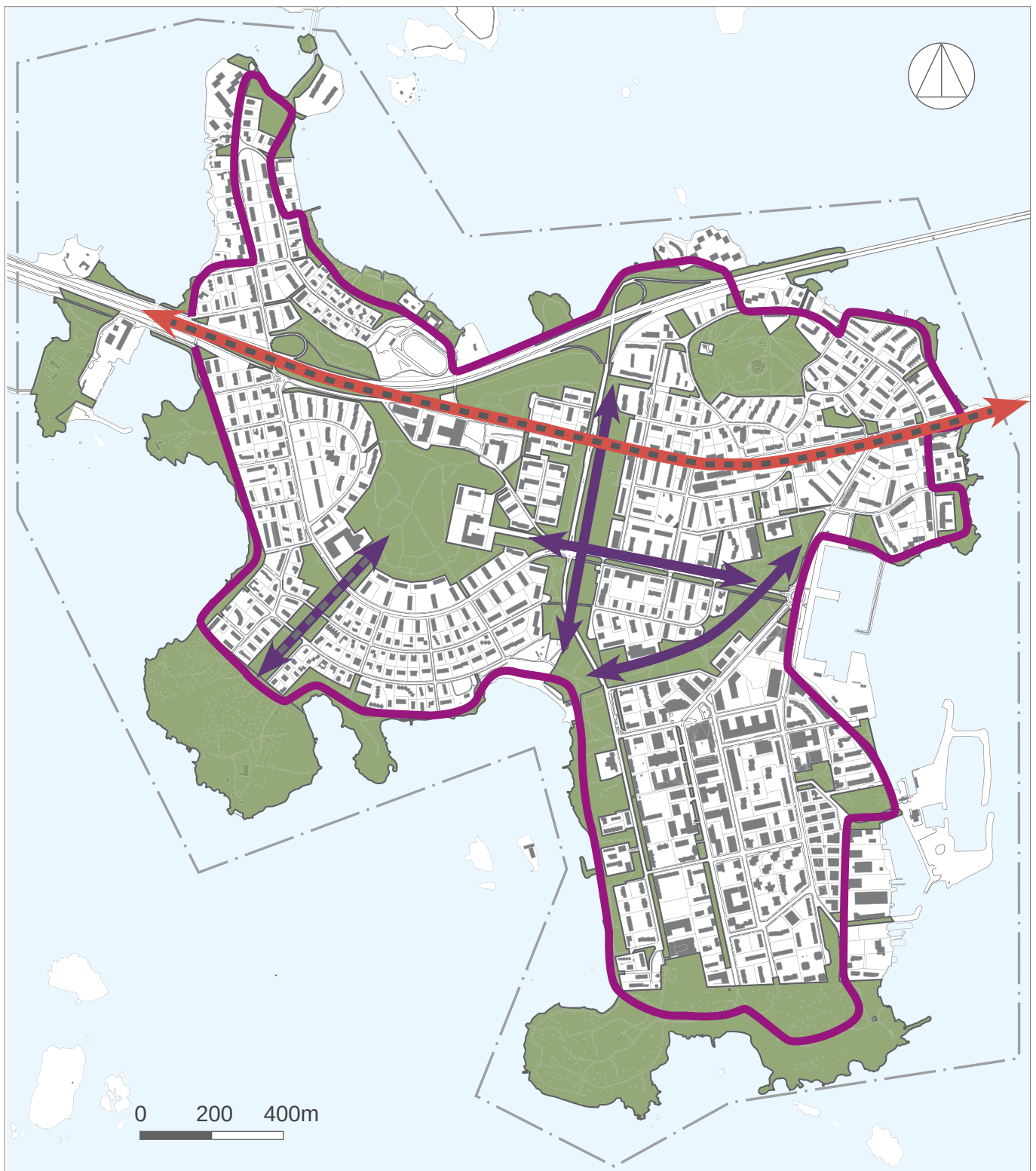
Oma kokonaisuutensa on Lauttasaaren ympäri kulkeva reitti, joka on suosittu virkistyskäytössä lenkkipolkuna ja maisemallisena kävelyreittinä. Lauttasaaren ympäri ei ole mahdollista kiertää viheralueita pitkin. Reitti ei ole yhtenäinen ja opastuksessa on puutteita.

Kolmannen ryhmän muodostavat viheralueverkostoon tukeutuvat alueen sisäiset poikkireitit, joita ovat itä-länsisuuntainen yhteys Lauttasaaren kirkolta Tallbergin puistotietä viherväylä pitkin Pajalahden puiston pohjoisosaan, lounais-koillisuuntainen viherakseli Merikylpylänpuisto-Pajalahden puisto sekä pohjois-eteläsuuntainen yhteys Ruukinlahdenpuisto-Lahnalahdenpuisto-Hevosenkänkäpuisto. Viheryhteys Länsiulapanniemen ja Myllykallion välissä on viheralueina olemassa, mutta käytännössä reitti ei ole yhtenäinen. Muuten alueen viheralueverkosto on melko yhtenäinen ja toimiva.

3.1.2. Reittien kehittäminen

Lauttasaarentie

Lauttasaarentie nousi esiin ongelmallisena niin toiminnallisesta kuin kaupunkikuvallisestakin näkökulmasta. Myös asukkaat nostivat Lauttasaarentien esille kehittämiskohteena asukaskyselyssä. Lauttasaarentie on alueen pääväylä ja se ei siten kuulu aluesuunnitelman aluerajauksen piiriin, mutta kohde on noussut esiin kyselyssä ja tästä syystä kohdetta on päätetty käsitellä tässä työssä. Koska aluesuunnitelmassa tarkastellaan aluetta kokonaisuutena, otetaan tämän työn yhteydessä esille tulleet seikat myös pääväyliin liittyen esiin. Lauttasaarentie kulkee Lauttasaaren läpi ja on sen katuverkoston selkäranka. Asukaskyselyssä Lauttasaarentie mainittiin myös yhtenä Lauttasaaren tärkeistä kohtauspaikoista, koska sen varrella on paljon palveluja. Lauttasaarentien on kuin vanha maantien jäänne keskellä taajamaa. Se on leveä ja paikoitellen jäsentymätön katutila. Ajonopeudet ovat kovat. Kadulla on paljon ristikkäisiä toimintoja ja ne aiheuttavat vaaratilanteita tiellä, kuten esimerkiksi kauppojen lastaustoiminta, pyöräilijät, bussipysäkkien ja jalankulkualueiden välinen kulku pyöräteiden yli sekä saattoliikenne. Sen vuoksi jalankulkijat ja pyöräilijät kokevat tien ylitykset turvattomina.

MERKINNÄT

	rantareitti viheralueella		kehitettävä reittiyhteys
	seudullinen pyöräreitti, sujuva yhteys Lauttasaaren läpi		suunnittelualueen raja
	poikittaiset viheryhteydet		

Alueen tavoitteelliset kevyen liikenteen yhteydet.

Yksi pääsisääntuloista Lauttasaareen on Helsingin keskustasta tultaessa Lauttasaaren siltaa pitkin Lauttasaarentien päähän. Kaupunkikuvallisesti sisääntulon alue on jäsentymätön.

Seudullinen pyöräreitti Espoosta Helsinkiin kulkee Lauttasaaren läpi. Lauttasaarentie olisi luonteva pyöräreittiyhteys Espoon ja Helsingin keskustan välissä, koska reitti on kaikista suorin. Ongelmana on, että reitti ei ole yhtenäinen. Pyörätie puuttuu kokonaan Lauttasaarentien länsipäästä.

Tavoite pääväylän osalta: Lauttasaarentielle luodaan keskusta-tunnelma. Katutilan viihtyvyyttä voidaan parantaa ja tilaa jäsentää istuttamalla katupuita. Ajonopeuksien alentaminen nopeusrajoituksin ja tien kavennuksin parantavat jalankulkijoiden ja pyöräilijöiden turvallisuutta. Katujen ylityskohdat suunnitellaan käyttäen Helsingin kaupungin uusia katualueita koskevia tyyppi-piirustuksia. Lauttasaaren sillan edustan aluetta kehitetään viihtyisäksi selkeäksi sisääntulon kohdaksi. Sisääntuloon voi liittyä esimerkiksi maamerkki, joka kuvastaa Lauttasaaren identiteettiä ja kulkija huomaa tulleen uuteen kaupunginosaan. Lauttasaarentien varteen rakennetaan koko matkalle yhtenäinen pyörätie. Kadun rakennetta kehitetään siten, että eri toiminnoille on tilaa eivätkä ne aiheuta vaaratilanteita. Tämä on kuitenkin laajempi liikenne- ja kaupunkisuunnittelullinen tehtävä, joka tehdään erillisenä projektina myöhemmässä suunnitteluvaiheessa yhteistyössä eri virastojen kanssa. Myös Lauttasaari-Seura on mukana suunnittelussa.

Rantareitti Lauttasaaren ympäri

Lauttasaaren ympäri kulkeva reitti on suosittu ulkoilureitti. Sitä voitaisiin kehittää entisestään joillakin nykytilannetta parantavilla toimenpiteillä. Lauttasaaren rannoista osa on yksityisessä omistuksessa ja sen vuoksi reitti kulkee osittain myös katualueella. Siten reitissä on katkoksia. Valaistus on paikoin puutteellinen. Kohdassa, jossa reitti kulkee Länsiväylän tuntumassa, reitti on suojaaton ja Länsiväylältä aiheutuu melu- ja pölyhaittoja, jonka vuoksi osuus ei ole viihtyisä jalankulkijan kannalta katsottuna. Reitillä on hyvin jyrkkiä osuuksia, jonka vuoksi varsinkin talvella lumi ja jää hankaloittavat kulkua. Raitin pinta on paikoitellen niin

Paikoitellen rantareitti kulkee katualueella.

Myllykalliolla sijaitsee näköalatorni.

alhaalla, että nousuvesi kuluttaa raitin pintaa ja päällysteet, varsinakin asfaltti ovat sen vuoksi huonossa kunnossa.

Tavoite: Tavoitteena on selkeä yhtenäinen reitti, joka kulkee rannassa tai rannan tuntumassa koko Lauttasaaren ympäri. Reitillä kehitetään oma opastusfilosofiansa, johon kuuluu oma opastaulu sekä varusteissa ja kalusteissa toistuva väri, joka luo reitille oman identiteettinsä. Valaistus rakennetaan yhtenäiseksi esimerkiksi omalla valaisintyyppillä. Lisäksi reitillä voisi olla erityisvalaistuskohteita. Reitin penkkimallina metsäosuuksilla käytetään HKR:n Metsäpenkkiä. Reitin varrelle rakennetaan rantakioski ja terassi Merikylpylänpuistoon. Kioskin paikan osoittamiseksi on vireillä asemakaavamuutos. Kioskista vastaa jatkossa kiinteistövirasto. Reitille luodaan teemoja, esimerkiksi historian kerrostumat viheraluekokemuksessa: eri aikakausina rakennetun ympäristön ja kulttuuriperinnön esittely, esimerkiksi siirtolamökit, Krimin sodan aikaisen linnoitusketjun laitteet ja kulttuurihistoriallisesti merkittävät rakennukset. Yhtenä teemana voi olla eri luontotyyppien esittely, esimerkiksi saaristomainen kallioluonto, karut kankaat, lehdot, rakennettu luonnonympäristö ja puistot. Alavilla osuuksilla, joilla nousuvesi kuluttaa reitin pintaa, reittiä nostetaan tarpeen mukaan. Reittiä kehitettäessä otetaan huomioon luonnon monimuotoisuuden säilyminen. Lauttasaassa arvokkaimmiksi määritellyt luontoalueet sijaitsevat reitin varrella.

Viheryhteys Länsiulapanniemen ja Myllykallion välissä

Länsiulapanniemen ja Myllykallion välinen viheralue on tärkeä ekologinen viheryhteys, jolla ei ole toimivaa kevyen liikenteen yhteyttä. Maastossa on paljon kuluneita polkuja, joka osoittavat, että yhteydelle on tarvetta.

Tavoite: Viheryhteyttä kehitetään pääasiallisesti ekologisena viheryhteytenä. Metsän läpi kulkevaa kapeaa pääpolkua vahvistetaan lisäämällä puunkuorihaketta. Siten ohjataan metsän läpi tapahtuvaa kulkua ja vähennetään metsänpohjan eroosiota. Katujen ylityskohdat tehdään turvallisiksi. Kyyluodontielle rakennetaan jalkakäytävä alueen sivussa kulkevan kevyen liikenteen yhteyden yhtenäistämiseksi rantaan asti.

3.2. Jatkosuunnittelu- ja selvitystarpeet

Näköalapaikat

Lauttasaassa on kaksi näköalapaikkaa, josta on pitkät näkymälinjat erilaisesta perspektiivistä Helsingin keskustaan asti. Näköalapaikkoja on myös kolmas, jonka kapasiteettia ei ole hyödynnetty. Lauttasaaren urheilupuiston mäeltä näkyy Myllykallion ja Kotkavuoren lailla keskustaan. Nyt alue on hoitamatta ja siten paikan kapasiteettia ei ole hyödynnetty. Myllykallio, Kotkavuori ja Lauttasaaren urheilupuiston mäki ovat ainutlaatuisia ympäristöään korkeammalle kohoavia paikkoja Lauttasaassa. Maastossa on näillä alueilla paljon polkuja, reitistö ei ole selkeä, valaistus ja opasteet ovat puutteellisia. Tavoitteena on selkeyttää alueiden tilarakennetta ja kehittää alueista miellyttäviä ulkoilualueita kuolleiden puiden poistolla ja muilla metsänhoitotoimenpiteillä, säilyttäen luonnonmukainen yleisilme. Kaupunkialueella käyttäjiä on paljon ja siksi kulkua ohjaamalla metsänpohjan kulumista ja eroosiota voidaan vähentää. Polkuverkoston selkeyttäminen tulee tehdä kalliomaaston ehdoilla. Valaistusta voidaan paikoitellen lisätä, mutta reittien ei välttämättä tarvitse olla valaistuja.

Hoito- ja kehittämissuunnitelmat

Lauttasaaren keskeisen puistokokonaisuuden hoito ja kehittäminen turvataan erillisellä hoito- ja kehittämissuunnitelmalla, joka käsittää seuraavat puistot: Ruukinlanden puisto, Lahnalahden puisto, Hevosenkänpuisto, Merikylpylän puisto, Pajalahden puisto sekä Tallbergin puistotien istutukset. Särkiniemen ja Veijarivuoren puistossa kriminsodan-aikaiset linnoitukset kuuluvat osana Helsingin maa- ja merilinnoitukseen. Niiden kulttuurihistoriallinen sekä maisemallinen arvo on merkittävä. Linnoitteet ovat osa erittäin käytettyä virkistysaluetta ja niihin kohdistuu kulutus-paine, joka vähitellen voi vaurioittaa rakenteita. Linnoitteiden suojelemiseksi alueelle tulee tehdä käyttö- ja hoitosuunnitelma yhteistyössä Museoviraston ja Kaupunginmuseon kanssa.

Jalkakäytävien parantaminen

Lauttasaaren asuntokatujen kapeat jalkakäytävät ovat vaikeita kunnossapidon kannalta. Jatkossa tulisi selvittää jalkakäytävien huollettavuuden parantamismahdollisuuksia yhteistyössä kaupunkisuunnitteluviraston kanssa.

3.3. Asemakaavan muutostarpeet

Asemakaavamuutokset ovat vireillä Merikylpylänpuiston uimarannan kioskin alueesta sekä Telvan puiston kevyen liikenteen raitin rakentamisesta.

Alueelle on tyypillistä kapeat jalkakäytävät

Sadevesiviemärointi on paikoitellen puutteellinen.

4. KADUT JA KATUVIHERALUEET

4.1. Katualueiden nykytila ja ongelmat

4.1.1. Kadut

Lauttasaaren kadut ovat pääasiassa asfalttipäällysteisiä. Sora-
katuja alueella ei ole. Kadut ovat yleisesti ottaen hyvässä kun-
nossa. Yksi tekijä katujen kunnon hyvään yleistilaan on se, että
pohjamaa on pääasiassa kitkamaata, jolloin katujen painuminen
on vähäistä. Lisäksi reunatukena on käytetty pääosin graniitti-
reunatukea, joka on huomattavasti kestävämpi kuin esimerkik-
si liimattava betoninen reunatuki. Tosin myös asfalttireunusta ja
painannetta esiintyy paikoitellen.

Alueelle tyypillistä on, että kevyen liikenteen raitin puolella on
reunatuki ja toisella reunalla ei. Esteettömyysvaatimukset eivät
paikoitellen täyty, koska esimerkiksi kadun ylityskohdassa on
korkea reunatuki ja reunatuen madallus puuttuu tai bussipysäkki-
en huomioraita puuttuu. Suojateiden merkinnät ovat paikoitellen
puutteelliset, pääosin ne kuitenkin ovat moitteettomat. Alueelle
on tyypillistä kapeat jalkakäytävät. Kevyen liikenteen väylän- ja
pyörätien ohjaus on paikoitellen epäselvää. Osa katupuiden run-
kosuojista ja rutilöistä ovat vanhoja ja vääntyneitä. Katualueilla on
melko leveiksi tallautuneita polkuja.

Pintavedet valuvat aika yleisesti tontilta suoraan kadulle. Sa-
devesiviemäröinti on puutteellinen, pitkät virtausmatkat tai sa-
devesiviemäröinti puuttuu kokonaan alueella, johon kuuluvat
Kaakkurikuja, Koivusaarentie, Länsilahdenkuja, Melkonkatu
(merenpuoleinen pää), Salakkakuja, Sotkatie, Särkikuja, Telkkä-
kuja, Vaskiniementie ja Viklakuja. Tämän seurauksena pintave-
det valuvat puistoon ja saattavat kuluttaa puistoraittia.

4.1.2. Katuviheralueet

Asukkaat hoitavat hyvin tontin ja kadun välistä aluetta. Kaduilla
on monin paikoin näkemäongelmia korkeaksi kasvaneiden pen-
saiden vuoksi, esimerkiksi Isokaarella liittymien hahmottaminen
on tästä syystä vaikeaa. Yleisesti käytetty katualueiden pensas
on kurtturehtiruusu, joka kestää alasleikkauksen. Liian suuriksi

kasvaneet pensaat kaventavat myös paikoitellen kevyen liikenteen väylää. Kaduilla esiintyy lisäksi paikoitellen rikkaruohottumista reunakiven ja ajoradan välissä.

Suuret maakivet katujen varsilla on usein alueella käytetty ratkaisu ajoesteena estämään mm. pysäköintiä. Nämä alueet ovat vaikeasti huollettavia. Esimerkiksi nurmen leikkaus kivien ympäriltä tulisi tehdä trimmerillä, johon ei usein ole aikaa.

4.2. Katualueiden tavoitteet ja kehittämisperiaatteita

Esteetön katujen ylitys ja reunatukien madallukset on mahdollinen erillinen projekti, joka ehdotetaan käynnistettäväksi. Projektissa tutkitaan esteettömyyttä vaativat reitit ja puutteet korjataan. Suojatiet muutetaan Helsingin kaupungin uusien katualueita koskevien tyyppipiirustusten mukaisiksi.

Suojateiden uudistamistarpeen tarkistus tulee tehdä riittävän usein. Suojateiden merkinnoissa käytetään massaa.

Olevat kohteet, joissa on käytetty suuria maakiviä katujen varsilla ajoesteena, säilytetään. Ratkaisua ei siitä huolimatta suositella käytettäväksi tulevaisuudessa.

Alueelle paikoin tyypilliset kapeat jalkakäytävät ovat kalliita ylläpitää, koska se vaatii pienempää kalustoa. Näissä kohdissa urakoitsijalta tulee edellyttää pienemmän kaluston käyttämistä.

Rikkaruohoisuus katualueilla on laatuongelma, koska niiden poisto kuuluu kaupungin ja urakoitsijan väliseen hoitosopimukseen.

Näkemäongelmat korjataan valitsemalla katualueiden istutuksiin matalampia lajeja. Lisäksi lähinnä tietä oleva pensasrivi poistetaan ongelmakohdissa.

Pyöräilylle tarkoitettut alueet erotetaan selkeästi jalankulkualueista yhdistetyillä pyörä- ja kävelyteillä. Alueet erotetaan toisistaan

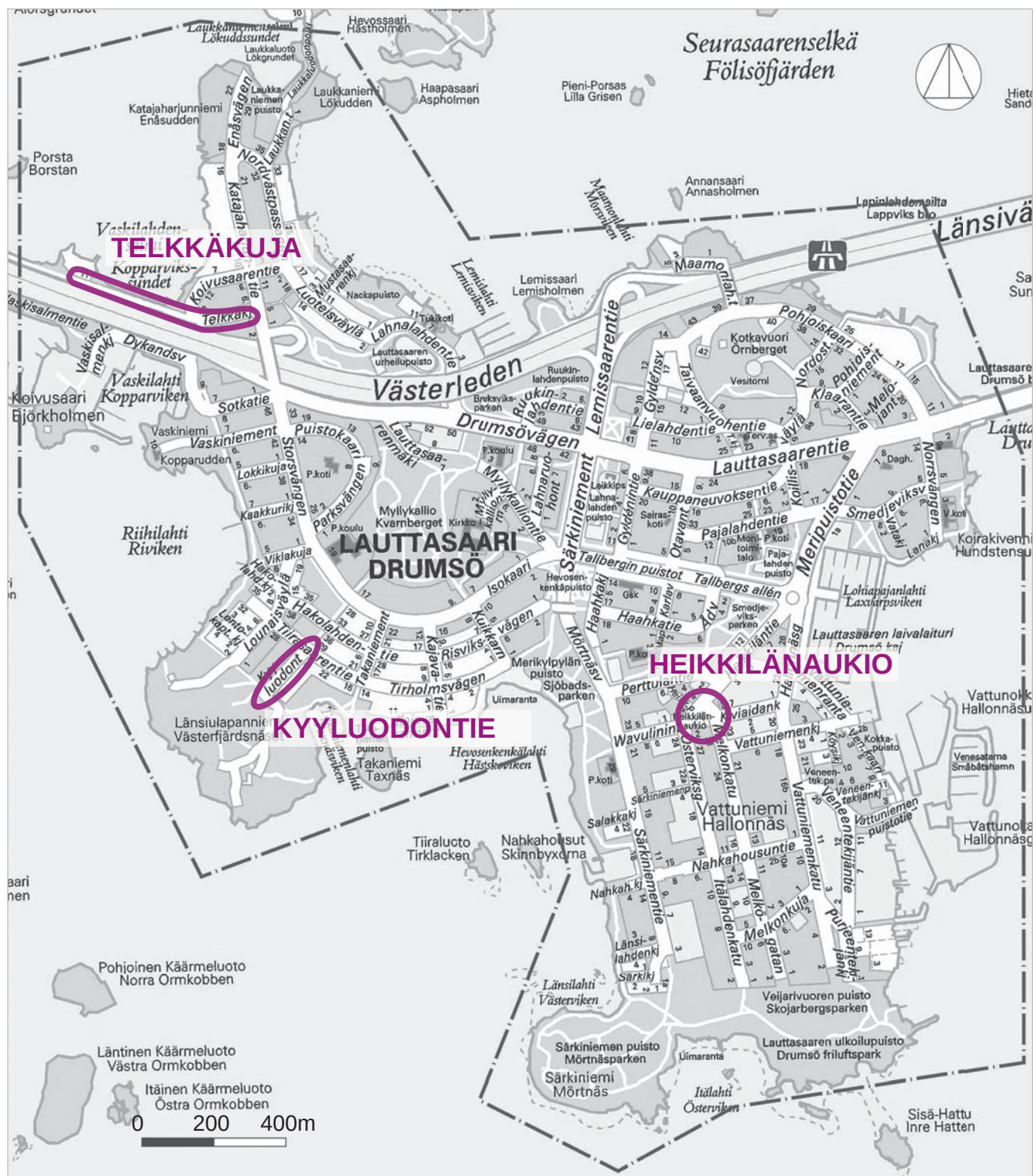
Pysäköinnin estämiseksi kaduilla on käytetty maakiviä.

kahdella kiviraidalla. Lisäksi pyörätiet merkitään suojatiemassalla tehdyllä polkupyörän kuvalla.

4.3. Liikennesuunnittelutarpeet ja hoitoluokkamuutokset

Tallbergin puistotiellä pyöräilijöiden reittejä ja opastusta tulee kehittää. Tällä hetkellä yksisuuntaisella sivukadulla pyöräilijä voi pyöräillä molempiin suuntiin, mistä aiheutuu vaaratilanteita ja tilanne on mm. asukaskyselyissä koettu epäselväksi niin autoilijoille kuin pyöräilijöillekin.

4.4. Valitut kadut ja katuviheralueet

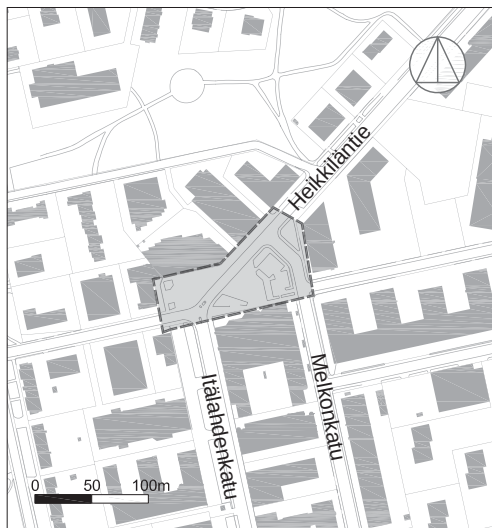
MERKINNÄT

hankeohjelmaan valitut kadut

suunnittelualueen raja

4.4.1. HEIKKILÄNAUKIO

Kohteen kuvaus

Heikkilänaukio sijaitsee Wavulinintien, Itälahdenkadun, Melkonkadun ja Heikkiläntien rajaamalla alueella. Heikkiläntie jakaa aukion kahteen osaan. Aukiolla on käytetty betonikivipäälystystä. Aukion betonikiveykset ovat hyvässä kunnossa. Betonilaattaa, asfalttia ja kenttäkiveä on käytetty myös jonkin verran. Reunatukena on käytetty graniittireunakiveä. Heikkilänaukiolla kasvillisuus on vanhaa ja isokokoista lajistoa, joka aiheuttaa näkemäongelmaa koko alueella. Kalustus ja varustus ovat aukiolla kulunutta ja puutteellista. Kierrätyspiste ja hiekoitushiekkasäiliöt sijaitsevat aukiolla rajamatta keskeisellä paikalla. Aukiolla ajoradan pohjoispuolen länsireunalla pysäköidään pysäköintikiellosta huolimatta. Ajo pysäköintialueelle on hankalaa, koska sisäänajon oikeassa reunassa on reunakivellinen koroke, jota on vaikea huomata.

Heikkilänaukio kuuluu kunnossapitoluokkaan 2 ja se on merkitty perustason reitiksi.

Käyttäjien toivomukset

Melkonkadun risteystä toivottiin väljemmäksi, koska linja-autojen on ahdas kääntyä esimerkiksi Melkonkadulta Wavulinintielle.

Tavoitteet

Viihtyisä kohtaustapa.

Toimenpiteet

Laittoman pysäköinnin syyt tulee selvittää, ja opastusta parantaa. Pysäköintialueen koroke tulee varustaa pollareilla, jotta korokkeen yli ei ajeta. Alueen pollarit, joista osa on rikkoutuneita, vaihdetaan uuteen malliin. Pollareiden alla oleva betonilaattaraita uusitaan ja sen väri voidaan vaihtaa uusiin pollareihin sopivaksi. Esimerkiksi tumma raita kadun ja aukion kiveyksen välissä, jolla pollarit sijaitsevat, rajaa aukiotilaa visuaalisesti jalkakäytävästä ja sen ohikulkuliikenteeltä.

Aukion pohjoisosassa norjanangervot hoitoleikataan. Tilan viihtyisyyden kehittämiseksi istutusalueita voidaan suurentaa. Ne

katutyyppi

aukio

katutilan käyttö

jk / pp / jk

liikennemuodot

kevytliikenne

pysäköinti

pysäköintialue

istutukset

puita ja pensaita

valaistus

metallipylväät 8 ja 5 m

pintamateriaali

asfaltti, betonikivi, betonilaatta, kenttäkivi

reunatuki

harmaa graniitti V220

kaavamerkintä

K, KTY, LPA

voidaan esimerkiksi rajata muureilla, jotka toimivat samalla myös penkkeinä. Samaa aihetta voidaan käyttää myös aukion eteläosassa. Betoniset kausikasvi-istutusastiat poistetaan.

Heikkilänaukion eteläosan ja siihen rajautuvan pysäköintipaikan istutusalueiden kasvillisuus vaihdetaan näkymäalueilla ja istutusalueiden reunoilla matalampaan, pystykasvuiseen ja kestäväään lajiin. Parkkipaikalta osoitetaan kapeita kulkuja kiveämällä pensasalueen läpi kadun jalkakäytävälle.

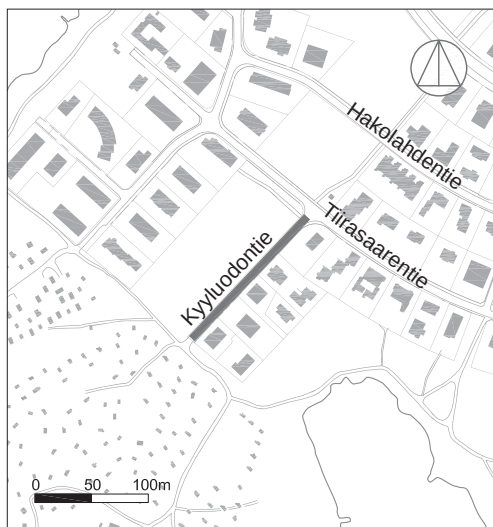
Aukiolla olevan havupensasistutuksen kasvualustaa suositellaan levennettäväksi. Osa havuistutuksista poistetaan ja tilalle istutetaan maanpeittopensasta. Tällaisia kohtia ovat erityisesti istutusalueiden kulmat, joissa näkemät ovat huonot. Nykyiset aukion puut säilytetään. Niiden runko- ja juuristosuojat vaihdetaan. Muutamia uusia puita voidaan istuttaa aukion keskelle lisäämään tilan viihtyisyyttä ja jäsentämään tilaa.

Aukion molemmin puolin lisätään pyörille selkeästi osoitetut paikat. Alue erotetaan varsinaisesta kiveyksestä esimerkiksi eri pinnoitteella tai värin vaihdoksella. Samoin kierrätykseen liittyville keräyslaatikoille ja hiekoitushiekkasäiliölle suunnitellaan oma paikkansa ja sen rajausta siten, että ne eivät hallitse aukiotilaa, mutta ovat kuitenkin helposti saavutettavissa.

Etelänpuoleiseen aukioon rajautuvat kiinteistön omistamat betoniset istutusaltaat suositellaan kunnostettavaksi.

Heikkilänaukion kiveys on hyvässä kunnossa.

4.4.2. KYYLUODONTIE

Kohteen kuvaus

Kyyluodontie rajautuu pohjoisessa Tiirasaarentiehen, lännessä ja etelässä metsävyöhykkeeseen sekä Itäreunassa tontteihin. Kadulla ei ole reunatukia. Kyyluodontien katutila on jäsentymätön. Katu on asfalttipintainen. Kadulta puuttuu tärkeä kevyen liikenteen yhteys koko kadun pituudelta.

Kyyluodontien kuuluu kunnossapitoluokkaan 3.

Tavoitteet

Viihtyisä ja turvallinen katu.

Toimenpiteet

Nykyisen ajoradan rakennekerrokset säilytetään, mutta asfaltti uusitaan. Ajorataa kavennetaan. Uuden kevyen liikenteen väylän pinnoitemateriaalina käytetään asfalttia. Ajoradan länsipuolelle rakennettava kevyen liikenteen väylä erotetaan ajoradasta graniittisella reunakivellä. Ajoradan itäreunaan asennetaan myös reunakivi.

Kadun alin kohta sijaitsee siten, että hulevesikaivojen/-putkien tukkeutuessa hulevedet eivät pääse valumaan kadulta eteenpäin muille kaduille tai kaupungin viheralueelle. Tasausta suunnitellaan siten, että tulvan sattuessa hulevesien valumareitti on ohjeiden ja määräysten mukainen.

Katuvihreä

Arvokas kasvillisuuskohde sijaitsee Kyyluodontien metsän laidalla. Paikassa kasvaa kolmena tiheänä laikkuna kesämaitiaista. Suurin laikuista on laajuudeltaan noin kaksi kertaa puoli neliömetriä. Kaksi muuta aluetta ovat huomattavasti pienempiä. Arvokas kasvillisuuskohde säilytetään ja huomioidaan uuden kevyen liikenteen väylän rakentamisen aikana.

katutyyppi

tonttikatu

katutilan käyttö

ajorata

liikennemuodot

ajoneuvoliikenne

pysäköinti

kadunsuuntaisesti ja kiinteistöjen pihossa

istutukset

ei ole

valaistus

metallipylväs 8 m
pintamateriaaliasfaltti

reunatuki

ei ole

kaavamerkintä

AKR4, VL

4.4.3. TELKKÄKUJA

Kohteen kuvaus

Telkkäkuja rajautuu länsipäässä Länsiväylään ja itäpäässä Katajanharjuntiehen. Kadun pintamateriaalina on käytetty asfalttia. Kadun eteläreunassa on graniittinen reunakivi. Pohjoisreunassa on asfalttipintainen painanne. Telkkäkujalla on puutteellinen hulevesiviemäröinti. Kadulla on yksi hulevesikaivo kadun Länsiväylän puoleisessa päässä. Kaivoon kerääntyy pohjoisreunan painannetta pitkin hulevettä melkein koko kadun pituudelta eli noin 170 metrin matkalta. Kaivosta noin 20-30 metriä länteen muodostuu sateella iso lammikko ja vesi poistuu siitä vain haihtumalla. Pysäköinti on tällä hetkellä hallitsematonta varsinkin kadun pohjoisreunalla. Kadun länsipäässä Koivusaarentien risteyksessä risteysalue on jäsentymätön ajoneuvoliikenteen ja kevyen liikenteen suhteen.

Telkkäkuja kuuluu kunnossapitoluokkaan 3.

Tavoitteet

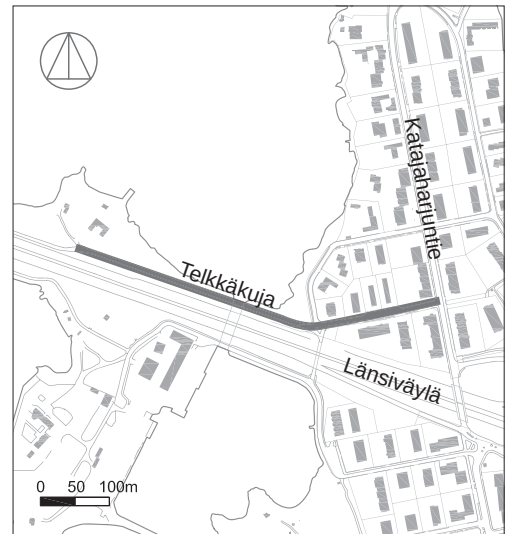
Viihtyisä ja turvallinen katu.

Toimenpiteet

Nykyisen ajoradan ja jalkakäytävän asfalttipinnoite säilytetään. Ajoradan pohjoisreunaan asennetaan graniittireunakivi, joka ohjaa pysäköintiä. Kadulle rakennetaan hulevesiviemäröinti. Kadun eteläpäässä Koivusaarentien risteysalue selkeytetään.

Katuvihreä

Risteysalueella sijaitseva nurmipintainen koroke kunnostetaan poistamalla rikkaruohottunut pintamaa. Alueelle istutetaan matalaa maanpeittopensasta. Istutusalueen reunat kivetään esimerkiksi kenttäkivellä. Tilan hahmottamisen parantamiseksi istutetaan yksi puu pensaaksi.

katutyyppi

tonttikatu

katutilan käyttö

viherkaista / ajorata / jk / viherkaista

liikennemuodot

ajoneuvo- ja kevytliikenne

pysäköinti

kadunsuuntaisesti ja kiinteistöjen pihossa

istutukset

ei ole

valaistus

metallipylväs 8 m

pintamateriaali

asfaltti

reunatuki

harmaa graniitti V220

kaavamerkintä

AK, LT, P

5. PUISTOT

5.1. Viheralueiden nykytila ja ongelmat

Lauttasaassa on kattava viheralueverkosto, joka koostuu rakennetuista puistoista ja luonnonalueista. Ranta-alueet ovat tärkeä ja erityinen osa alueen viheraluekokonaisuutta.

5.1.1. Reitit puistoissa ja lähimetsissä

Reitistön kunto on hyvä. Reitit ovat yleensä tasalevyisiä ja tasaisia. Rikkaruohottumista ja kuoppia on suhteellisen vähän. Alueella on polkuja, jotka ovat paikoitellen kuluneet leveiksi kuluiksi. Paikoitellen esiintyy esteettömyyden perustason puutteita, kuten jyrkkiä kohtia reitillä ilman käsijohdetta. Reitit ovat paikoitellen liian rehevän kasvillisuuden rajaamia, josta aiheutuu mm. näkemäongelmia.

Rantareitin asfalttipintaisilla osuuksilla on paljon halkeamia ja sortumia. Tämä johtuu usein esimerkiksi reitille nousevasta vuorovedestä ja tulvavesistä. Rantareitin saavutettavuus kaduilta ei aina ole esteetön. Useissa kohdissa on ainoastaan portaat tai hyvin jyrkkä nousu tai lasku raitilla. Metsäisillä osuuksilla ja rantareitillä reitistöjen linjaus on paikoin epäselvä ja opastus on puutteellinen.

Ranta-alueet ovat tärkeä osa Lauttasaarta.

5.1.2. Rakenteet, kalusteet ja varusteet

Roska-astiat ovat kuluneita ja paikoitellen ruostuneita. Penkit ovat vanhoja ja huonokuntoisia. Esteettömyysvaatimuksia ei penkeissä ole huomioitu. Siirreltävät penkit ovat eri paikoissa kuin roska-astiat, josta aiheutuu niiden lähiympäristön roskaisuutta. Vanhoja käyttämättömiä varusteita, kuten leikkivälineitä ja kukka-astioita ei ole poistettu. Leikkivälineiden turva-alustat ovat paikoitellen tiivistyneitä. Opasteet puuttuvat puistoista lähes kokonaan.

5.1.3. Oleskelu- ja levähdyspaikat

Levähdykseen tarkoitetut siirreltävät penkit sijaitsevat epätasaisin välimatkoin ja niiden sijoittuminen on sattumanvaraista. Ranta-alueiden kapasiteettia ei ole hyödynnetty parhaalla mahdollisella tavalla. Rannoilla ihmiset hakeutuvat veden ääreen ja monin paikoin ranta-alueet ovat altistuneet eroosiolle. Rannat ovat usein voimakkaan kulutuksen rasittamia, jonka vuoksi viihtyvyys kärsii.

5.1.4. Valaistus

Alueella on paljon erilaisia valaisinmalleja. Valaistuksen riittävyys on monin paikoin puutteellinen. Yleinen valaisimien tehoa heikentävä ongelma on se, että vanhojen isoksi kasvaneiden puiden latvustot peittävät valaisimen valonlähteen. Lisäksi valaisintehoa heikentää keltaista valoa tuottavat suurpaine natriumlamput.

Reiteillä on pimeitä kohtia. Paikoitellen rannan tuntumassa olevia reittejä on jätetty valaisematta tarkoituksella, koska ei ole haluttu valaisimien näkyvän pimeässä mereltä päin katsottuna.

5.1.5. Kasvillisuus

Viheralueiden kasvillisuus on rehevää ja monimuotoista. Puis-toja hoidetaan yleisesti ottaen hyvin: nurmet ovat leikattuja ja rikkaruohoa esiintyy vain harvoin. Alueelle tyypillistä on runsas vanha puusto, joka on paikoitellen huonokuntoista. Tyypillistä lajistoa ovat koivut, pihlajat ja lehmukset. Lisäksi alueella on paljon koristeomenapuita, terijoensalavia, tammia, hopeapajuja ja vaahteroita. Lauttasaareissa on myös paljon metsäisiä alueita.

Penkit ja roska-astiat ovat yleisesti vanhoja ja huonossa kunnossa.

Alueella on paljon korkeakasvuisia pensaskasvustoja. Monet pensaat ovat vanhoja ja risuisia. Tyypillistä lajistoa ovat kurttu-lehtiruusu, syreenit ja kuusamat. Kurttu-lehtiruusu on osittain levinneet liikaa. Vanhoja syreenikantoja sekä alueelle tyypillisiä hyväkuntoisia 1980-luvun kasvilajistoa suositaan. Perennais-tutuksia on vähän. Niitä esiintyy vain muutamissa puistoissa. Kausi-istutuksia on käytetty joissakin puistoissa. Kirkkopuiston sankarihautausmaalla ne ovat hyvässä kunnossa, mutta muuten istutusaltaat ja -astiat ovat yleisesti rikkaruohottuneita, kuten Laukkaludossa ja Heikkilänaukiolla.

5.2. Viheralueiden tavoitteet ja kehittämisperiaatteet

Alueella on paljon luonnontilaisia alueita ja rantoja, joiden kulutuskestävyyden lisääminen on yksi pääperiaatteista alueen viheralueiden kehittämisessä. Kulutuskestävyyttä voidaan parantaa ohjaamalla kulkua rakennetuille reiteille. Kuluneisuutta on erityisesti ranta-alueilla yleensä, mutta erityisesti Särkiniemen ja Veijarivuoren puistoissa sekä rakennettujen alueiden keskellä sijaitsevilla metsäalueilla, kuten Myllykalliolla ja Kotkavuorella.

Viheralueiden hoidon pääperiaate Lauttasaassa on, että tehokkaat hoitotoimenpiteet kohdistuvat rakennettuihin puistoihin ja luonnonhoidon alueilla yleisilme on luonnonmukaisempi.

Lauttasaassa on paljon kurttu-lehtiruusuistutuksia (Rosa rugosa).

Tavoitteena on, että arvokkaat luontokohteet säilyvät. Myös historiallisten kohteiden ja aikakaudelleen tyypillisten ominaispiirteiden kehittäminen ja esiin tuominen pyritään turvaamaan, jotta kaupunkikuva on monimuotoinen ja historialliset kerrostumat näkyvät siinä.

Eri-ikäisten ihmisten tarpeet otetaan huomioon. Toimenpiteitä esteettömyyden parantamiseksi tehdään erityisesti puistoissa, jotka sijaitsevat palvelutalojen läheisyydessä, kuten esimerkiksi Koirakivenniemi.

5.2.1. Reitti puistoissa ja lähimetsissä

Polkuverkostoa selkeytetään luonnontilaisilla viheralueilla. Selkeä pääreitti alueiden läpi merkitään ja opastus tarkistetaan. Jyrkkiin kulkuihin lisätään käsijohde. Tallautuneet leveät polut kartoitetaan ja kunnostetaan tarpeen mukaan. Paikoitellen polkuyhteydet katualueilla johtuvat esimerkiksi jalkakäytävän puutumisesta.

Asfalttipinnoite poistetaan rantareitiltä, koska asfaltti ei kestä tulva- ja vuorovesien vaihtelua sekä siitä johtuvaa eroosiota. Rantojen materiaalina suositellaan käytettäväksi kivituhkaa, jota kunnostetaan tasaisin väliajoin. Kivituhkapinnoitteen kuopat ja eroosion kuluttamat kohdat on helpompi korjata ja lopputulos on siistimpi kuin asfaltin paikkaus. Lisäksi kivituhka on luonnontilaiselle rantavyöhykkeelle kaupunkikuvallisesti sopivampi materiaali kuin asfaltti. Rannan käsittelyyn ja tukemiseen eroosio-kohtissa kiinnitetään erityistä huomiota. Raitin eroosioherkkien kohtien merenpuoleiseen reunan luiskaan tehdään koneellisesti ladottu louheverhoilu.

5.2.2. Rakenteet, kalusteet ja varusteet

Kalusteiden penkkien ja roska-astioiden kestävyys ja yhtenäiseen ilmeeseen tulee kiinnittää huomiota. Alueen luonne huomioidaan kalustevalinnoissa ja luodaan erilaisia tuoteperheitä aukioille, oleskelupuistoihin ja metsäisille alueille. Kiinteitä penkkejä lisätään ja huonokuntoiset penkit uusitaan. Myös siirrettäviä penkkejä tarvitaan viheralueilla, koska ne mahdollistavat käyttäjille joustavan mahdollisuuden löytää mukavia istuskelupaikkoja vuorokaudenajan sekä auringon ja varjon vaihtelun mukaan. Nii-

Luonnontilaisilla alueilla ja rannoilla esiintyy paljon kuluneisuutta.

Asfalttipinnoite suositellaan poistettavaksi rantareitiltä.

den lisäksi levähdyspaikat turvataan asentamalla kiinteitä penkkejä tasaisin välimatkoin. Penkkimalleja valittaessa huomioidaan esteettömyys, kuten esimerkiksi istumakorkeus ja käsinojat. Senioriasuntojen läheisyydessä oleviin puistoihin voidaan asentaa yhdenistuttavia penkkejä käsinojilla. Penkit näillä alueilla tulee olla kiinteästi asennettuja. Puistokalusteita uusittaessa suositellaan käytettäväksi HKR:n mallin mukaisia kiinteitä penkkejä. Mallit ovat muotokieleltään yksinkertaisia ja viimeisteltynä, joten ne sopivat eri aikakausina rakennettuihin ympäristöihin. Rakennetuilla puistoalueilla käytetään HKR:n peruspenkkiä ja luonnonmukaisimmilla alueilla HKR:n metsäpenkkiä. Erityiskohteet, kuten aikakaudelle tyypilliset kohteet suunnitellaan tapauskohtaisesti erikseen. Siirrettävissä penkeissä käytetään edelleen Helsingin vihreää koivunjalkapenkkiä.

Syväkeräysastioita lisätään kiinteiden roska-astioiden lisäksi. Syväkeräysastioiden malli ja väri valitaan yhtenäiseksi koko alueella. Myös syväkeräysastioiden alustan viimeistelyyn kiinnitetään huomiota. Tällä hetkellä ne ovat usein jääneet täysin käsittelemättä rakentamisen jäljiltä. Levähdyspaikkojen ja syväkeräyssäiliöiden alusta viimeistellään siten, että alue rajataan selkeästi. Alustan materiaali valitaan ympäristön luonteen mukaan. Syväkeräyssäiliöiden värinä käytetään tummaa maanläheistä sävyä, kuten esimerkiksi tummanharmaa tai ruskea.

Syväkeräyssäiliöiden alustojen viimeistelyyn kiinnitetään huomiota.

Aikuisten kuntoiluvälineitä lisätään virkistysreittien varsille. Malliksi suositellaan siroja ja kestäviä kuntoiluvälineitä. Turva-alueiden turva-tarkastusta sekä vanhojen leikkivälineiden kunto- ja turvallisuustarkastusta suositellaan koko alueella. Kaikkiin puistoihin tulee nimikyltti.

5.2.3. Oleskelu- ja levähdyspaikat

Ranta-alueilla osoitetaan paikkoja oleskeluun ja ne rajataan selkeästi. Levähdyspaikat rajataan ja osoitetaan esimerkiksi kivituhkapääällysteellä, joka rajataan reitistä ja kasvualustasta maahan upotettavalla nupukivellä. Levähdys- ja oleskelupaikkojen taustakasvit vaihdetaan matalampiin pensaslajeihin.

5.2.4. Valaistus

Valaisimia uusittaessa valitaan valaistusominaisuuksiltaan hyvä ja muotokieleltään yksikertainen valaisin, joka sopii yhteen kalusteiden kanssa sekä muodoltaan että väritykseltään. Alueelle valitaan yhtenäinen valaisinmalli. Viheralueilla osa reiteistä pidetään tarkoituksella ilman valaistusta. Valaisintehoa lisätään käyttämällä valkoista valoa tuottavia lamppeja keltaista valoa tuottavien suurpaineenatriumlamppujen sijaan. Luonnonalueilla vain pääreitistö valaistaan. Kohdissa, joissa valaisimien valonlähde on jäänyt puiden latvustojen peittoon, latvustoja leikataan siten, että valaisin saadaan esiin. Erityisvalaistusta voidaan käyttää esimerkiksi rantareitin historiallisissa tai muissa erityiskohteissa, joita halutaan korostaa. Erityisvalaistuksen käyttöä varten tehdään erillinen suunnitelma. Kalusteita uusittaessa otetaan huomioon valaisimien sijoittaminen. Penkkiryhmien yhteydessä on luonteva paikka valaisimelle penkillä hämärän aikaan oleskelua varten. Siten myös ohikulkijat voivat nähdä penkillä istujat.

5.2.5. Puistojen kasvillisuus

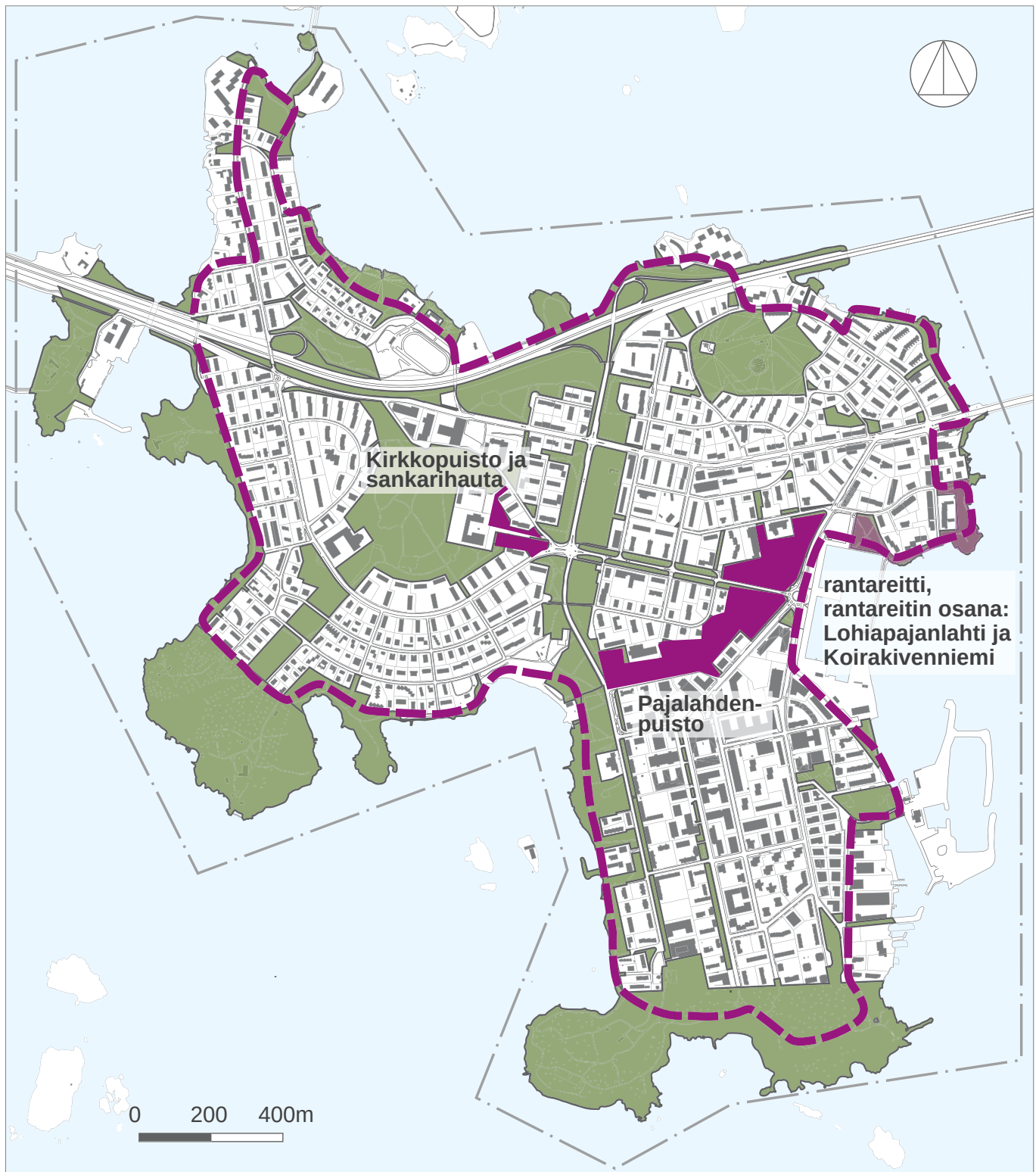
Osa puistojen huonokuntoisista korkeista pensaista suositellaan vaihdettavaksi matalakasvuisempiin lajeihin. Osalle voidaan tehdä nuorennusleikkauksia. Pensaiden säilyminen hyväkuntoisena vaatii toistuvasti tehtäviä leikkauksia.

Syreeniä ja erityisesti alueella esiintyviä vanhoja kantoja tulee säilyttää. Syreenin lisäämistä suositaan paikoissa, joissa voidaan

käyttää korkeakasvuisempaa pensasta. Talvivihreän lisäämiseksi alueella voidaan mahdollisuuksien mukaan käyttää havukasveja. Näkemäalueille istutetaan maanpeittopensaita. Perennoja voidaan myös käyttää niille sopivissa kohteissa, esimerkiksi jättipويمulehti ja tuoksukurjenpolvi ovat hyviä maanpeittoperennoja. Uusia kukka-astioissa olevia kausikasvi-istutuksia ei suositella. Vanhoja hoitamattomia kukka-astioita poistetaan. Alueelle suositellaan sipulikasvien käytön lisäämistä.

Puutarhakarkulaisten ja vanhojen pihapiirien kulttuurikasvien säilyttämistä suositaan. Tällaisia alueita ovat esimerkiksi Koirakivenniemi, Telvanpuisto ja Lemissaarenpuisto. Rantojen läheisyydessä vältetään puutarhakasvien istuttamista.

Alueelle suositellaan puiden kuntokartoitusta, koska alueella on paljon vanhaa puustoa. Sen lisäksi jatkossa alueella ovat tarpeen säännölliset arboristin käynnit.

MERKINNÄT

hankeohjelmaan valittu rantareitti

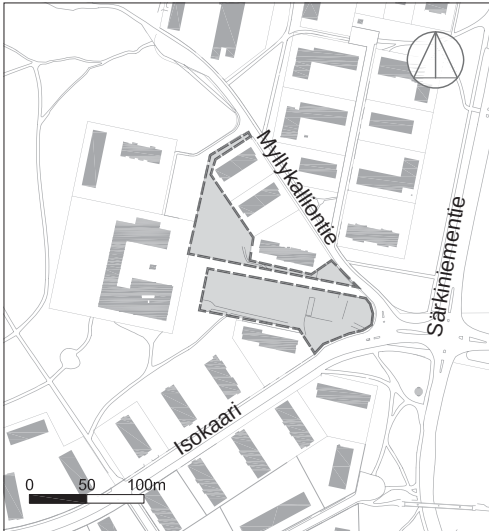

hankeohjelmaan valitut puistot

suunnittelualueen raja

Hankeohjelmaan valitut puistot

pinta-ala

 8600 m²
rekisterinumero

22029, 22062

hoitoluokka

 A1 (960 m²)

 A2 (7640 m²)

tyyppi

Edustusviheralue

(sankarihautausmaa),

käyttöviheralue

kaavamerkintä

VP, H

5.3. Valitut puistot

5.3.1. KIRKKOPUISTO

Nykytilanne ja ongelmat

Kirkko sijaitsee Tallbergin puistotien päättänä ja sen kellotorni näkyy maamerkinä koko puistotien matkalla. Tallbergin puistotie toimii monumentaalisenä, tammi- ja koivukujanteen reunustamana vihreänä akselina, joka johtaa kirkolta ja merelle. Kirkolta ei kuitenkaan ole näkymäyhteyttä Tallbergin puistotielle, koska risteuksen tuntumassa sijaitsevan sankarihautausmaan reunassa kasvavat lehmukset ja männyt rajaavat muurimaisesti kirkon pihan erilliseksi tilakseen katualueesta rauhoittaen sen samalla liikenteen melulta. Sankarihautausmaan edustalla sijaitsee Aimo Tukiaisen taideteos Katkaistu elämä vuodelta 1973.

Kirkkopuistoon kuuluvat sankarihautausmaa ja sitä ympäröivä puisto. Puisto rajautuu kirkon omistamaan kiinteistöön ja kirkkorakennukseen. Puisto ja kirkon ympäristö seurakunnan tontin puolella muodostavat yhtenäisen kokonaisuuden. Puiston pohjoisosassa on lisäksi metsäinen alue. Kirkkopuiston luonne ja hoidon laatu eivät vastaa alueen tasoa eivätkä hoitoluokkaa. Sisäänkäynnit ovat kuluneita ja polkuja on paljon. Pinnoitteissa on rikkaruohoisuutta ja paikoitellen rikkoutuneita osia. Penkkien ja roska-astioiden mallit poikkeavat ympäristöstään. Sankarihautausmaan edustan aukiolla on myös ennen kasvanut koivuja, joita ei enää ole.

Kirkkopuiston kivituhkapinnoite on paikoitellen rikkaruohottunut.

Tavoitteet

Sankarihautausmaa kunnostetaan vastaamaan hoitoluokkaa A1. Tavoitteena on tehdä puistosta laadukas painottaen alueen arvokkuutta ja tärkeyttä muistopaikkana.

Kirkkopuiston tulee liittyä saumattomasti seurakunnan omistamaan kiinteistöön niin hoitotasollisesti kuin ulkoasullisestikin. Tavoitteena on, että alue on kaikkien helposti ja selkeästi saavutettavissa, ja että se täyttää esteettömyyden perustason edellytykset.

Tehtävät toimenpiteet

Sankarihautausmaa

Kivituhkapinnat kunnostetaan poistamalla vanha pintakerros ja lisäämällä uutta tumman harmaata kivituhkaa. Sankarihautausmaalle ja sen läheisyyteen sijoituvilta nurmialueilta poistetaan pintamaa. Muistoalueelle johtavien portaiden askelmien laatat ovat liikkuneet paikoiltaan. Laattojen alla olevan betonirakenteen nykyinen kunto tarkistetaan ja tarpeen mukaan rakennetta korjataan. Alueelle valitaan uusi pelkistetty kausi-istutusten ruukku-malli yhteistyössä Arkkitehtitoimisto Petäjän kanssa.

Muistomerkin alustan muurit pestään ja tarvittaessa pinnoitelaatat vaihdetaan uusiin. Sankarihautausmaata kiertävästä luonnonkivimuurista poistetaan heinä- ja rikkaruohokasvustot. Muurin pinnalla kasvava keltamaksaruoho ja sammal säilytetään. Hautapaikat ja muistomerkit tarkistetaan, että ne ovat ehjiä, puhtaita ja siististi rajattuja. Kapeat hautojen lomassa kulkevat polut kunnostetaan. Penkit ja roska-astiat vaihdetaan uusiin, kiinteästi asennettaviin alueen tasoa vastaaviin malleihin.

Sankarihautausmaan muistomerkki, Aimo Tukiainen 1973, Katkaistu elämä.

Kirkkopuisto

Kirkkopuistoon johtavat sisääntulot kunnostetaan. Alueen halki kulkevat jalankulkuyhteydet suunnitellaan toimivaksi kokonaisuudeksi. Sankarihautausmaan lähellä olevat Kirkkopuiston viheralueet kunnostetaan. Nurmialueiden nurmi uusitaan. Ruusuistutukset kunnostetaan vaihtamalla ne kestävämpään lajikkeeseen. Lisäksi luonnonkivimuurin eteen voidaan istuttaa havupensasta talvivihreän lisäämiseksi. Alueen pintamateriaalit ja tilarakenne selvitetään ja suunnitellaan erillisessä projektissa jatkosuunnittelun osana.

Kirkon itäpuolelle sijaitseva metsäinen viheralue kunnostetaan vastaamaan hoitoluokkaa A2. Alueen yleisilme säilytetään kuitenkin metsäpuistona. Tiheää puustoa harvennetaan siten, että ensisijaisesti poistetaan huonokuntoiset yksilöt. Mäntyä ja pihlajaa suositaan.

Kohteelle laaditaan tarkempi suunnitelma myöhemmässä suunnitteluvaiheessa. Alueen kehittämisessä tehdään yhteistyötä Arkkitehtitoimisto Petäjän kanssa, joka on tehnyt alueen alkuperäisen suunnitelman.

Kirkkopuiston sisäänkäynnit ovat kuluneita.

MERKINNÄT

rantareitti viheralueella

rantareitin jatkuvuudessa katkos

rantareitti katualueella

suunnittelualueen raja

Lauttasaaren ympäri kiertävä rantareitti.

5.3.2. RANTARAITTI

pinta-ala

9900 jm,

Lohiapajanlahti 9730m²

Koirakivenniemi 13 570 m²

rekisterinumero

22026, 22034

hoitoluokka

A2, A3, C1, katu

Lohiapajanlahti

A2 (9280 m²)

A3 (450 m²)

Koirakivenniemi

A2 (2975 m²)

A3 (10 595 m²)

tyyppi

Käyttöviheralue, lähimetsä, suoja-
viheralue, vesialue

kaavamerkintä

VL, VP, P, katu

Nykytilanne ja ongelmat

Lauttasaaren rantaa seuraileva raitti on tärkeä virkistys- ja maisemareitti niin paikallisesti kuin osana pääkaupunkiseudun viheralueiden kevyen liikenteen verkostoa. Reitillä kuljettaessa avautuvat vaihtelevat merinäköymät, kallioiset ranta-alueet ja monimuotoinen luonto.

Osa rannoista on yksityisessä omistuksessa, joten koko reittiä ei ole mahdollista rakentaa rannan tuntumaan. Osuudet, jolloin reitti kulkee katualueilla, ovat ongelmallisia. Pääreittilinjaus ei ole selkeä, koska opastusta ei ole. Lisäksi rantareitin osana olevien katujen jalkakäytävät ovat paikoitellen erittäin kapeita. Rantareitin penkit, roska-astiat ja valaisimet ovat vanhoja ja huonokuntoisia. Eri malleja on paljon. Rantaraitin kivituhkainen pinnoite on pääosin hyvässä kunnossa. Asfalttipinnoitteiset osuudet ovat katuosuuksia lukuun ottamatta huonokuntoisia.

Rantareitillä on myös alavia ja jyrkkiä kohtia. Alavissa kohdissa nousuvesi kuluttaa raitin meren puoleista reunaa ja paikoitellen myös raitin pintaa. Nousuvesi tuo paikoin mukanaan raitille rantakaislaa sekä humusta. Jyrkissä kohdissa esteettömyyden perustason vaatimukset eivät täyty. Rantaraitilla on osuuksia, joilla

Rantaa kiertävä raitti on tärkeä virkistys- ja maisemareitti.

ei ole talvikunnossapitoa. Rantareitin saavutettavuus on kaduilta paikoitellen puutteellinen, sillä puistokäytävän ja kadun välistä saattaa esimerkiksi olla ainoastaan portaat eikä luiskaa pyörille tai lastenvaunuille. Lisäksi reitillä esiintyy runsaasti kulumista ja polkuja.

Rantareitillä ei ole selkeästi oleskeluun osoitettuja paikkoja. Oleskelulla voidaan tarkoittaa kuntoiluvälineille, piknikille, rauhoittumiselle tai muulle vastaavalle toiminnalle suunnattua paikkaa. Sopivia ovat kohdat, joissa on kulumisen vuoksi muodostuneita avoimia meren rannan läheisyydessä olevia jäsentymättömiä tiloja. Tällaisia paikkoja on esimerkiksi Pohjoisniemenpuistossa, Takaniemenpuistossa, Veijariniemenpuistossa ja Koirakivenniemessä.

Tavoitteet

Rantareitti on jokaisen saavutettavissa oleva, oman identiteetin omaava, viihtyisä ja turvallinen Lauttasaarta kiertävä virkistysreitti, josta voidaan kehittää myös yksi Lauttasaaren vetovoimakohteista. Se on yhtenäinen, monipuolinen ja mielenkiintoinen rannan läheisyydessä kulkeva kevyen liikenteen yhteys, jolta aukeaa näkymiä merelle. Rantareitille luodaan oma identiteetti siten, että reitin jatkuvuus on selkeä myös kohdissa, joissa rantareitti kulkee katualueella tai monien puistokäytävien halkomassa metsässä. Lisäksi kulun ohjaaminen ja toimintojen keskittäminen parantaa kulutuskestävyyttä ja mahdollistaa ranta-alueen monimuotoisen kasvillisuuden säilymiseen.

Tehtävät toimenpiteet

Pääreitti

Rantareitin pääreitti valaistaan ja talvikunnossapidetään. Siten pääreitti levennetään kokonaisuudessaan huoltokoneella aurattavaksi. Pinnoitteena käytetään kivituhkaa. Asfaltti poistetaan. Pääreitin kulkua ohjataan esimerkiksi omalla opasteella tai kalusteiden ja varusteiden mallin yhtenäisyydellä tai omalla tunnusvärillä.

Jyrkät ja alavat kohdat

Rantareitin jyrkkiin kohtiin suositellaan kaiteen lisäämistä ja li-

Rantareitin kalusteet ovat vanhoja ja huonokuntoisia

Rantareitillä on paljon kulumisesta muodostuneita polkuja.

säksi painanteen rakentamista, jos kohdassa esiintyy veden virtaamisesta aiheutuneita kulumia. Alavissa kohdissa veden pinta on lähellä reittiä ja välillä vesi tulvii reitille. Näissä kohdin rantareitin pintaa tulisi nostaa ja reuna tukea meren puolelta esim. kivilohkareilla.

Eroosio

Raitin eroosioherkkien kohtien merenpuoleiseen reunan luiskaan tehdään koneellisesti ladottu louheverhoilu.

Kasvillisuus

Telvan puiston ruovikkoranta on arvokas kasvi- ja lintukohde. Rannassa on useita ruovikkoon kuluneita polkuja. Kasvillisuuden suojaamiseksi kulku voidaan ohjata ruovikkoalueen läpi rantaan esimerkiksi pitkospuilla.

Rantareitin varrelle sijoittuvilla lähimetsäalueilla on runsaasti riisuista pensastoa, joita tulee paikoitellen poistaa ja tehdä hoito-leikkauksia, kuitenkin alueelle tyypillinen kasvilajisto ja linnusto huomioonottaen. Puustolle suositellaan kuntokartoitusta. Kasvillisuutta poistettaessa tulee varoa, ettei poisteta tervaleppää tai huvilakauden vanhoja pensaita ja puita.

Rantojen läheisyydessä vältetään puutarhakasvien istuttamista, koska rannat ovat suhteellisen luonnontilaisia.

Telvan puiston ruovikkorannassa on paljon polkuja.

Kalusteet ja varusteet

Penkkien ja roska-astioiden valinnassa huomioidaan katu- ja puisto-osaston kaupunkikalustelinjaukset. Rantareitillä ehdotetaan käytettävän kiinteästi asennettavaa Metsäpenkkiä. 100 l roska-astioita suositellaan asennettavan riittävän tiheästi penkkien yhteyteen. Lisäksi syväkeräyssäiliöitä asennetaan sopiviin paikkoihin, joissa tyhjentäminen kuorma-autolla on mahdollista.

Reitillä kehitetään oma opastusfilosofiansa, johon kuuluu oma opastaulu sekä varusteissa ja kalusteissa toistuva väri, joka luo reitille oman identiteettinsä.

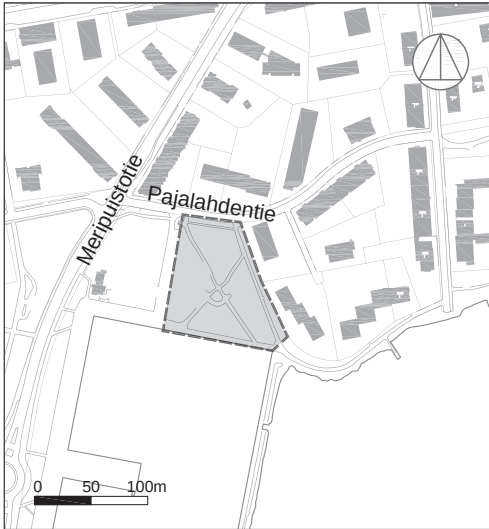
Rantareitin valaistus uusitaan ja yhtenäistetään, esimerkiksi käyttämällä omaa valaisintyyppiä. Valaistuksessa huomioidaan Helsingin energian tekemät kaupunginosaa koskevat periaatteet. Lisäksi reitillä voisi olla erityisvalaistuskohhteita.

Kehittämisideat

Reitille luodaan teemoja, esimerkiksi historian kerrostumat viheraluekokemuksessa: eri aikakausina rakennetun ympäristön ja kulttuuriperinnön esittely, esimerkiksi siirtolamökit, Krimin sodan aikaisen linnoitusketjun laitteet ja kulttuurihistoriallisesti merkittävät rakennukset. Yhtenä teemana voi olla eri luontotyyppien esittely, esimerkiksi saaristomainen kallioluonto, karut kankaat, lehdot, rakennettu luonnonympäristö ja puistot.

Levähdys- ja oleskelupaikat

Oleskelupaikkoja kehitetään kohdekohtaisesti. Oleskelupaikalle rakennetaan selkeä kulkuyhteys pääreitiltä. Levähdyspaikka rajataan esimerkiksi päällystämällä levähdyspaikan kohta kivituhkalla ja nupukivirajauksella. Tarvittaessa kuolleet puut poistetaan ja sopivissa kohdissa kasvillisuutta raivataan siten, että paikalta avautuu mielenkiintoisia näkymiä esimerkiksi merelle. Paikoille voidaan lisätä kalusteita ja varusteita, kuten penkki, roskakori, opastaulu sekä valaistus tarpeen mukaan.

pinta-ala

9730 m²
rekisterinumero

22034

hoitoluokka

A2 (9280 m²)

A3 (450 m²)

tyyppi

käyttöviheralue,
käyttö- ja suojaviheralue

kaavamerkintä

P

Lohiapajanlahti

Nykytila ja ongelmat

Puistossa on useita luonteeltaan erilaista osaa, joita rajaa toisistaan korkeaksi kasvanut pensaskasvillisuus siten, että puistokokonaisuuden hahmottaminen on vaikeaa. Puisto rajautuu etelässä venesatamaan ja on siten osa rantareittiä. Puiston eri osien välillä ei ole näkymäyhteyttä kookkaiden ja risuisten pensaiden johdosta. Puiston käyttötarkoitus on paikoitellen epäselvää ja reitistö huonokuntoinen. Alueelle sijoittuva leikkikenttä on viihtyisä pienen kokonsa ja venesatamaan avautuvan näkymän johdosta. Leikkipaikan varustus on osittain kulunutta. Liukumäen alla ei ole riittävästi turvallisuusnormien mukaista vapaata tilaa. Puiston kalusteet ovat vanhoja ja osittain kuluneita. Valaistus on puutteellinen.

Tavoitteet

Puisto on turvallinen ja kulutusta kestävä oleskelu- ja läpikulkupuisto. Puistokokonaisuus hahmottuu selkeästi siten, että puiston eri osien välillä on näköyhteys. Rantareitti on selkeästi rajattu venesatamasta ja siihen liittyvästä pysäköintipaikasta. Levähdyspaikat ovat selkeästi osoitettuja. Leikkipaikka tarjoaa pienille lapsille suunnattua turvallista ja mielenkiintoista toimintaa. Puiston kasvillisuus rajaa toimintoja peittämättä näkemää alueelta toiselle.

Toimenpiteet

Leikkipaikan kalusteille tehdään kuntokartoitus ja ne kunnostetaan turvallisiksi ohjeiden mukaisesti. Hyväkuntoiset kuluneet leikkivälineet maalataan. Liukumäen turva-alusta muutetaan turvanormien SFS-EN 1176 ja 1177 mukaisiksi. Tarvittaessa leikkivälineitä uusitaan ja lisätään. Leikkipaikan harmaaksi kuluneen aidan kunto tarkistetaan ja maalataan samalla värillä kuin punainen leikkipaikkaa rajaava aita. Erityisesti puiston reitille kasvavat ja näkemiä estävät korkeat ja risuiset pensaat poistetaan ja alueelle laaditaan tarvittaessa uusi istutussuunnitelma. Uusi istutussuunnitelma laaditaan vanhaa pensaslajistoa hyödyntäen. Hyväkuntoiset tyrni- ja syreenipensaat säilytetään. Osalle pensaista, lajista riippuen, voidaan tehdä nuorennusleikkaus uusi-

misen sijaan. Vanhoja pensaita tulee jatkossa hoitoleikata säännöllisesti risuisuuden estämiseksi. Jos alueelle istutetaan uusia pensaita, suositetaan matalia ja helppohoitoisia, korkeintaan 150 cm korkeita pensaita.

Puiston reitistö muutetaan vastaamaan käyttäjien tarpeita. Kulut kunnostetaan tasalevyisiksi ja osa poluista varsinaisiksi kuluiksi. Reitit valaistaan.

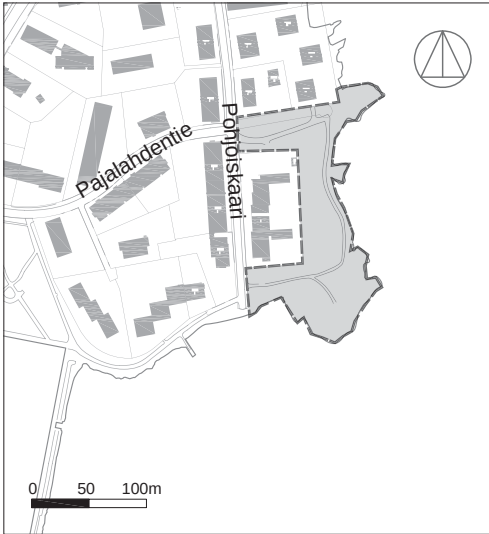
Nurmialueelle ja leikkipaikalle lisätään penkkejä ja roska-astioita. Leikkipaikan vieressä oleva oleskelupaikka kunnostetaan nurmi- ja pensasalueeksi. Nykyisen nurmialueen huonokuntoiset koristeomenapuut poistetaan ja tilalle istutetaan kestävämpi kukkiva puulaji. Rantareitin varrella olevat penkit vaihdetaan uusiin malleihin. Puistosta tehdään erillinen suunnitelma myöhemmässä suunnitteluvaiheessa.

Lohiapajanlahden puistossa on paljon isokokoisia ja risuisia pensaita.

Leikkipaikka on osittain kulunut.

pinta-ala13 570 m²**rekisterinumero**

22026

hoitoluokkaA2 (2975 m²)A3 (10 595 m²)**tyyppi**käyttöviheralue,
käyttö- ja suojaviheralue**kaavamerkintä**

P, VP

Koirakivenniemi**Nykytila ja ongelmat**

Reitistö ei vastaa esteettömyyden erikoistasoa, vaikka alue sijaitsee palvelutalon läheisyydessä ja vanhukset käyttävät sitä paljon. Madalletut reunakivet puuttuvat. Asfaltti on halkeillut ja epätasainen. Pensasto ulottuu kävelyreitille ja se on paikoitellen näkemäesteenä. Näkymät merelle ovat kasvaneet paikoitellen umpeen.

Tavoitteet

Alue on rannan tuntumassa ja sen yleisilme voi olla siisti, mutta suhteellisen pelkistetty ja luonnonmukainen. Alueella esiintyviä vanhan pihapiirin kulttuurikasveja, kallioketoja ja rantakasveja vaalitaan. Aluetta kehitetään myös vanhuksien tarpeita palvelevaksi. Puiston läpi kulkeva käytävä on esteetön.

Toimenpiteet

Puisto muutetaan hoitoluokasta A2 hoitoluokkaan A3. Reitin asfalttipinta poistetaan ja reitti rakennetaan kivituhkapintaiseksi. Reitin eroosioherkkien kohtien merenpuoleiseen reunaan luiskaan tehdään koneellisesti ladottu louheverhoilu. Puistoon lisätään levähdyspaikkoja rajaamalla tila maahan upotettavalla nupukivellä ja päällystämällä rajattu alue kivituhkalla. Levähdyspaikat sijoitetaan reitille tasaisin välimatkoin ja kohtiin joista avautuu näkymiä merelle. Penkkien valinnassa huomioidaan esteettömyyden erikoistason vaatimukset. Puiston valaistusta lisätään. Alueelle sijoitettava hiekkaranta siistitään ja sisäänkäyntiä vahvistetaan kivituhkapiinnoitteella. Rantaan lisätään penkki ja roska-astia.

Koirakivenniemen läheisyydessä on palvelutalo.

Alueella on luonnontilainen hiekkaranta.

5.3.3. PAJALAHDEN PUISTO

Nykytilanne ja ongelmat

Pajalahden puisto on osa Lauttasaaren keskiosan hevosenkengän muotoista rakennettujen puistojen ketjua, johon Pajalahden puiston lisäksi kuuluvat Ruukinlahden puisto, Lahnalahden puisto, Hevosenkengäpuisto ja Merikylpylän puisto. Puisto koostuu kahdesta osasta, joita erottaa Tallbergin puistotie. Pajalahden puiston pohjoisosa on toiminnallinen alue leikkipaikkoineen ja pelikenttineen. Eteläosa Tallbergintien eteläpuolella on kumpuileva, nurmipintainen, melko avoin oleskelupuisto.

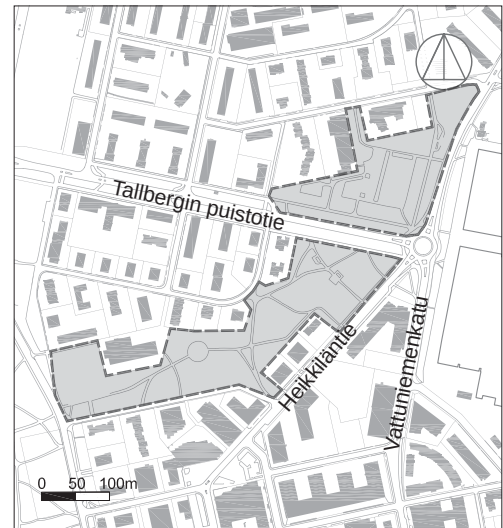
Pajalahdenpuisto pohjoinen

Nykytilanne ja ongelmat

Puiston laaja kivituhkapintainen leikkialue on tilallisesti jäsenytymätön. Leikkivälineet, joista osa on uusittuja, sijaitsevat etäällä toisistaan, tilarakenne on liian väljä ja siksi tämän puiston osa ei ole viihtyisä. Alue on valaistu suurilla pelikentän valonheittimillä ja muutamilla pienemmillä valaisinpylväillä, jotka ovat vanhoja ja kuluneita. Avoimen leikkialueen takana on pensaiden peittämä pienten lasten erillinen leikkialue, joka on huonossa kunnossa. Kalusteet ovat vanhoja, kuluneita ja pinnoitteet rikkaruohottuneet. Paikka on pimeä ja vaikeasti havaittavissa. Erillistä turva-aitaa ei ole.

Pajalahden puiston eteläosassa on hienosti muotoiltuja nurmikumpuja.

pinta-ala

pohjoinen 28 770 m²

etelä 43 850 m²

rekisterinumero

22040, 22041, 22024, 22025,
22033

hoitoluokka

A2 (72 620 m²)

tyyppi

Käyttöviheralue

kaavamerkintä

P, LP

Pienten lasten leikkipaikka.

Meripuistontien varressa on kivituhkapintainen pelikenttä, jota reunustaa vapaasti kasvava syreeniaidanne. Aidanne rajaa kenttää ja erottaa sen leikkialueista. Tiheä pensasmassa estää näkemän leikkialueelta merelle, mutta samalla se erottaa eri toiminnot selkeästi toisistaan ja suojaa leikkialuetta palloilta ym.

Puiston sisäänkäynnit ja reitistön linjaus ovat epäselviä. Alueella on paljon polkuja ja pääsisäänkäynnissä olevien ajoestepuomien sivulta kiertää polku. Päiväkodin sisäänkäyntiä rajaa kurtturehtiruusu, joka on häiritsevä pihalle kuljettaessa. Sisäänkäynti on ahdas ja pimeä. Puiston pohjoisosan penkit ovat osittain siirreltäviä ja niiden sijainti ei ollut tarkoituksen mukainen esimerkiksi maastokäyntiä tehtäessä. Leikkipaikkoja ympäröivät alueet sekä pelikenttä ympäristöineen ovat hyväkuntoisia ja viihtyisiä. Puistossa on monipuoliset pensasistutukset, jotka kukkivat eri aikoina.

Tavoitteet

Puisto on selkeästi jäsennetty, monipuolinen, kestävä ja turvallinen ja se palvelee useita eri käyttäjäryhmiä. Puiston reitistö on selkeä ja ohjaava niin, ettei oikopolkuja muodostu. Varusteet ja kalusteet ovat siistejä, yhtenäisiä ja niitä on riittävästi. Pajalahden pohjoispuolen leikkipuisto tarjoaa vaihtelevia, mielenkiintoisia tiloja erityyppisiin leikkeihin sekä palvelee myös läheisen päiväkodin käyttäjiä.

Puiston leikkipaikka on avoin ja jäsentymätön.

Toimenpiteet

Kulku pohjoispuolen puistoon ohjataan nykyistä selkeämmin. Huonokuntoiset pensasruusulajikkeet vaihdetaan tarvittaessa kestäväään ja kapeakasvuiseen pensaslajiin. Pelikenttää rajaava hyväkuntoinen syreenipensas säilytetään. Syreenin kasvua heikentävät muut risuiset pensaats poistetaan ja tarvittaessa lisätään uutta kasvualustaa ja uusia syreenin taimia. Puiston kuluneita nurmipintoja uusitaan. Irtopenkit poistetaan ja alueelle asennetaan kiinteät penkit.

Erillinen pienille lapsille suunnattu leikkipaikka poistetaan ja alue liitetään osaksi ympäröivää nurmipintaista puistokaistaa. Pienille suunnattua leikkiä lisätään päiväkodin läheisyyteen. Alue rajataan varsinaisesta leikkipaikasta siten, että sieltä on näköyhteys isommille lapsille suunnatulle alueelle.

Puiston tilarakenne ja toimintojen sijoittuminen ja rajautuminen toisistaan leikkipaikkojen alueella suunnitellaan tarkemmin myöhemmässä suunnitteluvaiheessa. Kuluneet huonokuntoiset kalusteet ja varusteet vaihdetaan uusiin. Valaisimet vaihdetaan miellyttävämmän valon tuottavaan malliin. Tilan uudelleenjäsenityssä huomioidaan puiston ympärille sijoittuvien palveluiden, kuten kirjaston ja päiväkodin käyttäjäryhmät materiaalien vaihdosten, kasvillisuuden ja valaistuksen keinoin.

Puiston sisäänkäynneissä on ajoestepuomit.

*Pajalahdenpuisto etelä***Nykytilanne ja ongelmat**

Pajalahdenpuiston eteläosalla on tärkeä merkitys osana kevyen liikenteen läpikulkureittiä. Puiston Tallbergin puistotien ja Heikkiläntien rajaama osa on hyvin hoidettu, viihtyisä ja rakenteeltaan selkeä nurmialue, jossa maasto on muotoiltu kumpuilevaksi. Nurmialueella on runsaasti näyttävää puustoa ja pitkät näkymät runkojen pilariston lomitse puiston eri osiin.

Puistoreitti päättyy Heikkiläntien puolelle kevyen liikenteen väylään, josta ei ole suoraa ylitystä tien toiselle puolelle. Penkit ovat siirrettäviä ja niitä oli maastokäynnin aikana siirrelty ryhmiksi. Tässä puiston osassa irtopenkit toimivat hyvin.

Puiston länsiosassa on avoin rikkaruohottunut kivituhkapintainen alue, joka on aikoinaan toiminut leikkipaikkana. Paikassa on lintuveistoksia ja huonokuntoisia, korkean pensaan rajaamia penkkejä. Paikalle rakennetaan puiston kivituhkakentälle tulevan ruotsinkielisen päiväkodin leikkipaikka.

Puiston Perttulantiehen rajautuvassa osassa on laaja istutusalue, jossa on erilaisia pensasruusulajikkeita. Puiston reitti kulkee ruusupensaiden läpi. Paikalle on laadittu erillinen suunnitelma, joka

Puistoreitti päättyy Heikkiläntielle josta ei ole suoraa ylitystä tien toiselle puolelle.

on esillä huonokuntoisessa opastaulussa. Pensaat ovat kookkaita ja piikkiset oksistot ulottuvat paikoitellen reitille. Kukinta-aikana ruusuryhmä on näyttävä.

Perttulantien reunassa on pysäköinnin estämiseksi asennettu nurmelle koko kadun pituinen luonnonkivilohkarerivi.

Tavoitteet

Puisto on selkeästi jäsennetty, monipuolinen, kestävä ja turvallinen ja se palvelee useita eri käyttäjäryhmiä. Puisto palvelee läheisen päiväkodin ja palvelutalon käyttäjiä. Varusteet ja kalusteet ovat siistejä, yhtenäisiä ja niitä on riittävästi.

Toimenpiteet

Tallbergin puistotien ja Heikkiläntien rajaamalla puiston osuudella irtonaiset Koivunjalkapenkit säilytetään. Alueen kiinteiden penkkien sijainnit tarkistetaan ja niitä lisätään tarpeen mukaan. Puiston paljon käytetyt polut rakennetaan kapeiksi kivituhkapintaisiksi puistokäytäviksi.

Ruusuiistutusten alue kunnostetaan muodostamalla pensaista pienempiä ryhmiä. Istutusalueiden määrittämisessä huomioidaan reitistön vaatima tila ja avaruus. Reitin reunaan jätetään vähintään metrin levyinen nurmikaista, joka rajataan pensasalueesta. Ruusuille tehdään tarvittaessa hoitoleikkaus. Alueen oleskelupaikka kavennetaan varsinaiseksi kuluksi, jonka varrelle tehdään levähdyspaikka. Paikkaan lisätään kaksi HKR:n kiinteää peruspenkkiä ja roska-astia. Ruusupensaiden läheisyydessä olevalle nurmikolle koivujen alle istutetaan aikaisin keväällä kukkivia sipulikasveja.

Puistossa on laaja istutusalue pensasruusuista.

5.4. Palveluiden, toimintojen ja hoitoluokan muutokset

5.4.1. Hoitoluokan muutokset

Lauttasaaren puistot on hoidettu yleisesti ottaen hyvin. Suurin osa hoitoluokan päivitystarpeesta johtui siitä, että alueen luonne tai käyttötarkoitus on muuttunut. Puistoissa hoitoluokkaa muutetaan myös sijainnin ja käyttötarkoituksen mukaan. Hoitoluokkaa on nostettu kohteissa, joissa toimintoihin suuntautunutta puiston osaa voidaan laajentaa. Hoitoluokituksen muutokset säästävät kustannuksia noin 7000 euroa vuodessa.

Hoitoluokkaa ehdotetaan laskettavaksi

Koirakivenniemi (kartassa nro 17)

A2 hoitoluokkaan kuuluvat alueet muutetaan A3 hoitoluokkaan, 2400 m²

Maamolahdenranta (10)

leikkipaikan poistaminen, A2 alue muutetaan A3 hoitoluokkaan, 900 m²

Laukkaluoto ja Laukkaniemenpuisto (1)

A2 alueet muutetaan A3 hoitoluokkaan, 1500 m² + 4300 m² yht. 5800 m²

Klaarantien korttelipuiston kallioinen osuus (15)

A3 alue muutetaan vastaamaan nykytilannetta C1 hoitoluokkaan, 3500 m²

Lauttasaaren kirkkopuisto (24)

A2 hoitoluokkaan kuuluva metsäinen alue muutetaan vastaamaan nykytilannetta A3 hoitoluokkaan, 1200 m²

Merikylpylän puisto (30)

A2 hoitoluokkaan kuuluva metsäinen reuna-alue muutetaan C1 hoitoluokkaan, 1200 m²

Lahnalahdentien puistokaista (21)

A2 hoitoluokkaan kuuluva osa muutetaan A3 hoitoluokkaan, 700 m²

Hoitoluokkaa ehdotetaan nostettavaksi

Lohiapajanlahti (17)

A2 hoitoluokkaan kuuluvaa aluetta laajennetaan (leikkipaikka ja rannan oleskelupaikka), 1400 m²

Pohjoisniemenpuisto (14)

C1 hoitoluokkaan kuuluvat alueet muutetaan A3 luokkaan, 600 m²

Hevosenkäpuisto (31)

A3 hoitoluokkaan kuuluva alue muutetaan A2 hoitoluokkaan, 3000 m²

5.4.2. Palveluiden muutokset

Toimintojen muutoksia alueella ehdotetaan leikkipaikkojen ja koirapuistojen osalta. Maamonlahdenrannan huonokuntoinen ja vähän käytetty leikkipaikka esitetään poistettavaksi. Jos leikkipaikalle tulee tarvetta tulevaisuudessa, uusi leikkipaikka sijoittuu Länsiväylän eteläpuolelle Kotkavuoren tuntumaan. Pajalahden puiston eteläosaan rakennetaan väliaikainen leikkipaikka puiston kivituhkakentälle rakennettavalle ruotsinkieliselle päiväkodille. Sosiaalivirasto vastaa tästä hankkeesta.

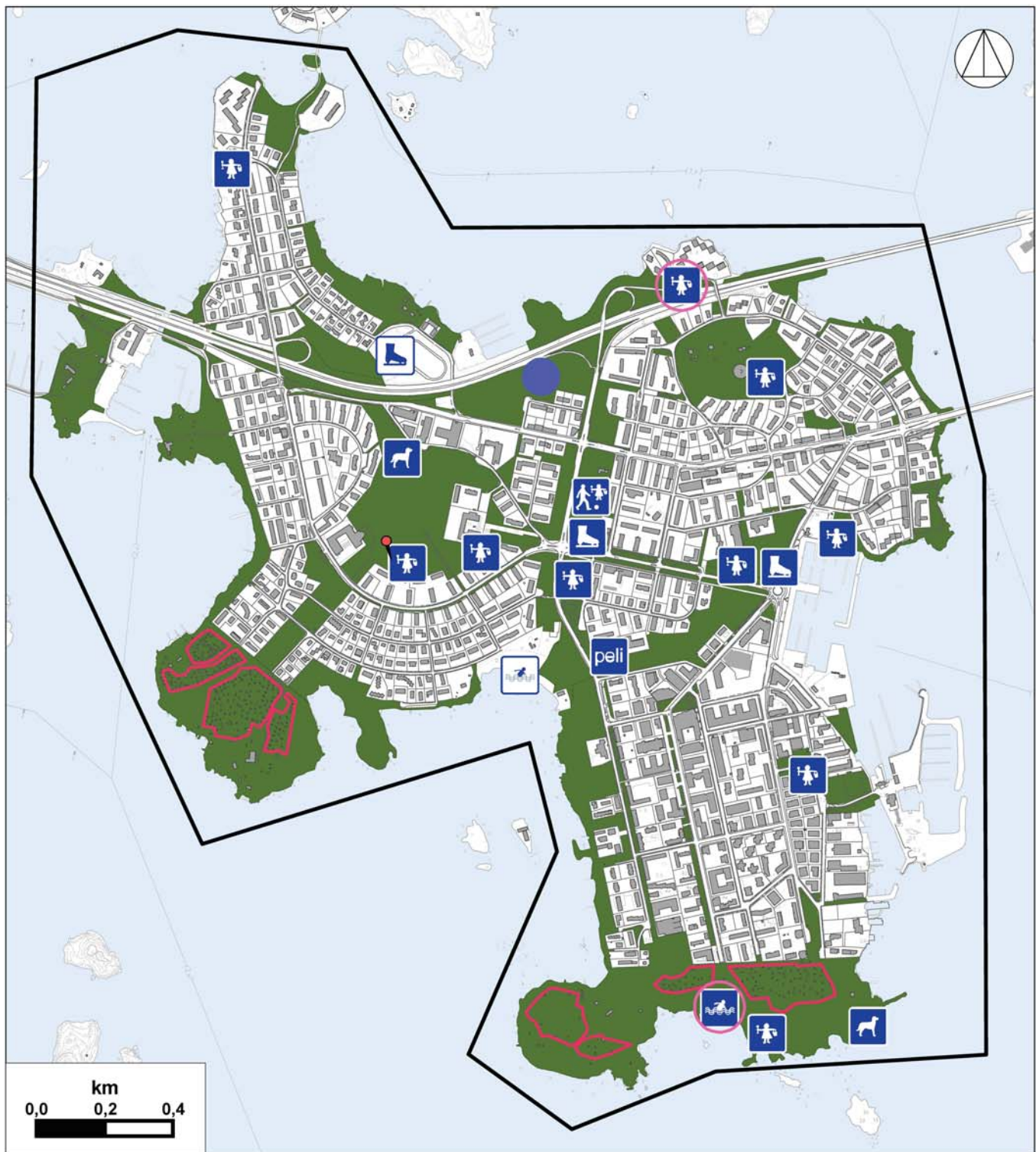
Ruukinlahdenpuistossa Länsiväylän tuntumassa voisi olla sopiva paikka uudelle koira-aitaukselle, jossa on oma alueensa pienille ja isoille koirille. Tämän myötä Myllykallion koira-aitaus voitaisiin suunnata ainoastaan pienille koirille.

MERKINNÄT

 A1 edustusviheralue	 C metsäinen luonnonalue	 L1 L1 toiminnallisen leikkipuiston raja
 A2 käyttöviheralue	 vesialue kaavassa puistoa	 L2 L2 leikkipaikan raja
 A3 käyttö- ja suojaviheralue	 EV asemakaavassa suojaviheralue	 suunnittelualan raja
 B avoin niittymäinen alue	 aikakaudelle tyypilliset puistot	

Lauttasaaren viheralueiden tavoitteelliset hoitoluokat. Luontoalueiden tarkempi hoitoluokitus esitetään luonnonhoitosuunnitelmassa.

	mahdollinen sijoituspaikka uudelle koira-aitaukselle		luistinkenttä (HKR)		pelikenttä (HKR)
	poistuva palvelu		luistinkenttä (LIV)		koira-aitaus
	leikkipaikka		uimapaikka (HKR)		kesämaja-alue
	leikkipuisto		uimaranta (LIV)		puistotäti

Liite 2, Palveluverkoston muutokset

6. LUONNONHOITO

6.1. Yleistä

Helsingin luonnonalueiden hoito toteutetaan luonnonhoitosuunnitelmien mukaan. Luonnonhoitosuunnitelma on yksityiskohtainen toteutussuunnitelma, jossa kuviokohtaiset ohjeet noudattavat niitä tavoitteita, jotka aluesuunnitelmassa on laajempien kokonaisuuksien osalta määritetty. Aluesuunnittelu tehdään vuorovaikutuksessa alueen asukkaiden ja muiden yhteistyötahojen kanssa ja saatua palautetta käytetään hyväksi myös luonnonhoitosuunnitelmaa laadittaessa.

Luonnonhoitosuunnitelma laaditaan rakennusviraston katu- ja puisto-osaston suunnittelutoimistossa. Projektista vastaa metsäsuunnittelija Markus Holstein. Luontoalueiden perusinventointi on tehty omana työnä muun suunnitteluprosessin yhteydessä. Luonnonhoitosuunnitelma saatetaan valmiiksi aluesuunnitelman tultua hyväksytyksi yleisten töiden lautakunnassa. Ajantasaiset suunnitelmatiedot tallennetaan katu- ja puisto-osaston metsätietojärjestelmään.

Luonnonhoidon suunnittelu jatkuu toimenpiteiden suunnittelulla, kuviokohtaisten kuvausten laatimisella, luonnonalueiden hoitoluokituksen tarkentamisella ja luonnonhoitosuunnitelman viimeistelyllä. Aluesuunnitelmatason yhteenvetotiedot sekä luonnonhoidon periaatteet ja tavoitteet voidaan kuitenkin esittää jo tämänhetkisen materiaalin pohjalta.

Luonnonhoitosuunnitelman koostemateriaali on nähtävillä ja kommentoitavissa rakennusviraston verkkosivuilla. Lisäksi suunnitteluprosessia ja luonnonhoidon periaatteita esiteltiin aluesuunnittelun asukastilaisuudessa 29.10.2008. Luonnonhoitosuunnitelman luonnos tulee vastaavasti olemaan nähtävillä kun se on saatu valmiiksi.

Aluesuunnitelman luonnonhoito-osio käsiteltiin kaupunginhallituksen nimeämän luonnonhoidon työryhmän kokouksessa 6.9.2010. Suunnitelmaa pidettiin huolellisesti tehtynä. Kootut maasto- ja muut taustatiedot sekä niiden pohjalta esitetyt kuvaukset ja yhteenvedot ovat työryhmän mielestä paikkansapitäviä. Luonnonhoidon tavoitteista keskusteltiin pääasiassa yleisellä tasolla ja kokouksen yhteydessä saatu palaute koski enemmän luonnonhoidon yleisiä linjauksia kuin nimenomaisesti Lauttasaa-
ren aluetta. Yleisiin kommenttiosuuksiin on jo vastattu kommentoijille kirjallisesti tai kokouksessa keskustellen. Palaute otetaan mahdollisuuksien mukaan huomioon aluesuunnitelman pohjalta laadittavassa luonnonhoidon toteutussuunnitelmassa, vastavalla tavalla kuin asukas palaute ja muiden sidosryhmien kommentit.

Saadun tarkemman palautteen perusteella tekeillä olevassa luonnonhoidon toteutussuunnitelmassa kiinnitetään huomiota mm. seuraaviin seikkoihin.

- Luontotyyppinä suojeltujen rantaniittyjen suojelustatusmerkintä korjataan.
- Luonnonsuojelujärjestöjen peräänkuuluttamaa pienialaista puuston täydennysistutusta tutkitaan kuviokohtaisesti tarkemmin.
- Lahopuun säästämisestä tulee suunnitelmaan siihen soveltuville kuvioille maininta toimenpidekuvauksiin.

6.2. Luonnonhoidon päätavoitteet

Luonnonhoitosuunnitelma laaditaan Helsingin kaupungin luonnonhoidon linjauksen mukaisesti. Linjaus määrittelee luonnonhoidon tavoitteet seuraavasti:

- Asuinympäristöt ovat viihtyisiä, kestäviä ja turvallisia, ja ne lisäävät asukkaiden terveyttä ja hyvinvointia.
- Ulkoiluympäristö on toimiva ja elämyksellinen.

- Luonnonympäristön maisemakuva on korkealaatuinen ja omaleimainen.
- Luonnon monimuotoisuus on otettu huomioon ja luonnon-suojelualueiden arvot säilytetty.
- Metsäiset viheralueet ovat elinvoimaisia ja kestäviä ja niiden olemassaolo turvataan myös tulevaisuudessa.
- Niityt ja pellot ovat monimuotoisia.
- Liikenneväylien ympäristöä hoidetaan huomioiden sekä suoja- että maisema-vaikutukset.

Luonnonhoidon linjauksen yleistavoitteita mukaillen, kootut tiedot ja saatu palaute huomioiden Lauttasaaren luonnonhoidon pääta-voitteiksi nousevat:

- Puuston elinvoimaisuuden ylläpitäminen ja luontoalueiden säilyminen nyt ja tulevaisuudessa
- Asukkaiden ja alueilla liikkuvien viihtyvyys ja monipuolinen maisema
- Luonnon monimuotoisuuden ylläpitäminen ja arvokohteiden ominaispiirteiden turvaaminen
- Asukkaiden ja alueilla liikkuvien turvallisuus
- Metsän suojavaikutuksen ylläpitäminen sekä ihmisten toiminnoista luontoon päin että päinvastoin
- Meren läheisyyden luomien erityisolosuhteiden huomioi-

	ha	%
pääosin rantojen läheisyydessä	60	73
Myllykallion ja Kotkavuoren läheisyydessä	17	21
Isokaari-Hakolahdentien metsäkäytävässä	3	3,5
muualla	2	2,5
	82	100

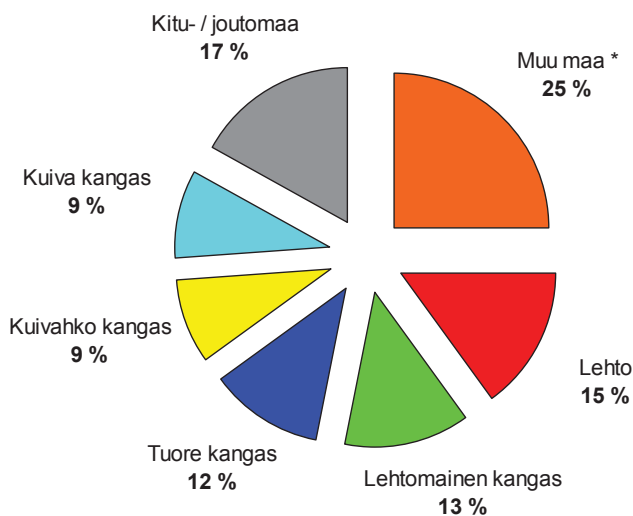
Luonnonalueiden sijoittuminen Lauttasaarella.

minen

6.3. Lauttasaaren luontoalueet

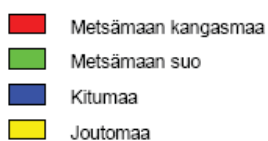
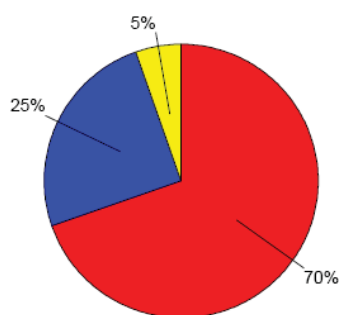
Lauttasaaren luonnonalueista pääosa sijaitsee merenrannan tuntumassa, laajemmilla kaupunkirakenteesta eristyneillä niemillä sekä kapeahkoilla kaistaleilla merenrannan ja asutuksen välissä. Kaksi laajempaa luonnonaluekeskittymää on myös kaupunkirakenteen ympäröimien isojen kallioalueiden, Myllykallion ja Kotkavuoren yhteydessä. Merkityksellinen on myös Länsiulapanniemen pohjoisreunasta koilliseen Myllykalliolle asutuksen välissä työntyvä Isokaaren/Hakolahdentien metsäkäytävä, joka toimii ainoana kokonaan metsäisenä ”ekologisena” yhteytenä rantojen ja Lauttasaaren keskiosan välillä. Pieni metsäinen alue on myös urheilupuiston kupeessa länsiväylän pohjoispuolella. Lisäksi yksittäisiä, pienialaisia luontolaikkuja on rakennettujen puistojen yhteydessä, pihojen jatkeena sekä Länsiväylän varressa.

Lauttasaaren aluesuunnitelman n. 375 ha suuruisesta kokonaisalasta luonnonhoitosuunnitelmaan sisältyviä luontoalueita (metsiä, puistometsiä, kallioita, rantoja, avoimia/puoliavoimia niittymäisiä alueita) on n. viidennes, eli yhteensä n. 82 ha. Tähän sisältyy kuitenkin n. 20 ha luonnon helmaan rakennettua mökkialuetta Län-

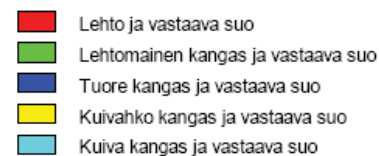
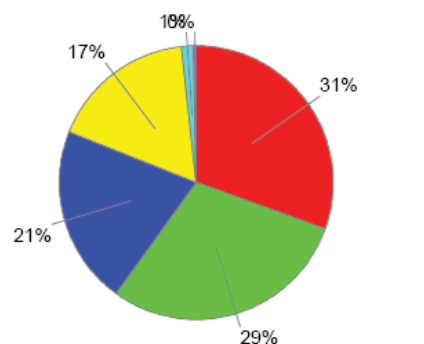

*Muu maa = tarkemmin kuvioimaton mökkialue, pihamaiset alueet ja puistoksi muuttuva varikkoalue

Kasvupaikat kaikilla luonnonalueilla

Metsämaa ja kallioalueet

Metsämaan kasvupaikat

siulapanniemellä sekä Särkiniemen ja Veijarivuoren puistoissa. Mökkien läheisyydessä luonto on muuntunut ihmistoiminnan seurauksena, eikä monin paikoin voi varsinaisesta luonnonalueesta enää puhua. Alueet kuuluvat kuitenkin vielä luonnonhoitosuunnitelman piiriin. Länsiulapanniemellä on tosin tarkemmin suunniteltu ainoastaan mökkialueita ympäröivät ranta-alueet sekä niemen keskiosan halki kulkeva rakentamaton kaistale. Länsiulapanniemien mökkien lähialueet pyritään hoitamaan aina tapauskohtaisesti harkiten, päätavoitteena on jatkossakin säilyttää alue puustoisena.

6.4. Kasvupaikat

Lauttasaaren luontoalueet jakautuvat pinta-alallisesti melko tasaisesti eri kasvupaikkatyyppien välillä. Saaristoluonnolle tyyppillistä, mosaiikkimaista, pienialaistakin vaihtelua on avoimien/puustoisten alueiden, karujen/rehevien ja kuivien/kosteiden kasvupaikkojen sekä kivisen/hienojakoisen maaperän välillä. Varsinaisia soita ei ole, mutta rehevää korpimaista aluetta sisältyy laikuittain kosteisiin rantalehtoihin. Rantametsistä on aikanaan ojitettu n. 3.5 ha, joten korpimaisen alueen osuus lienee joskus ollut suurempi.

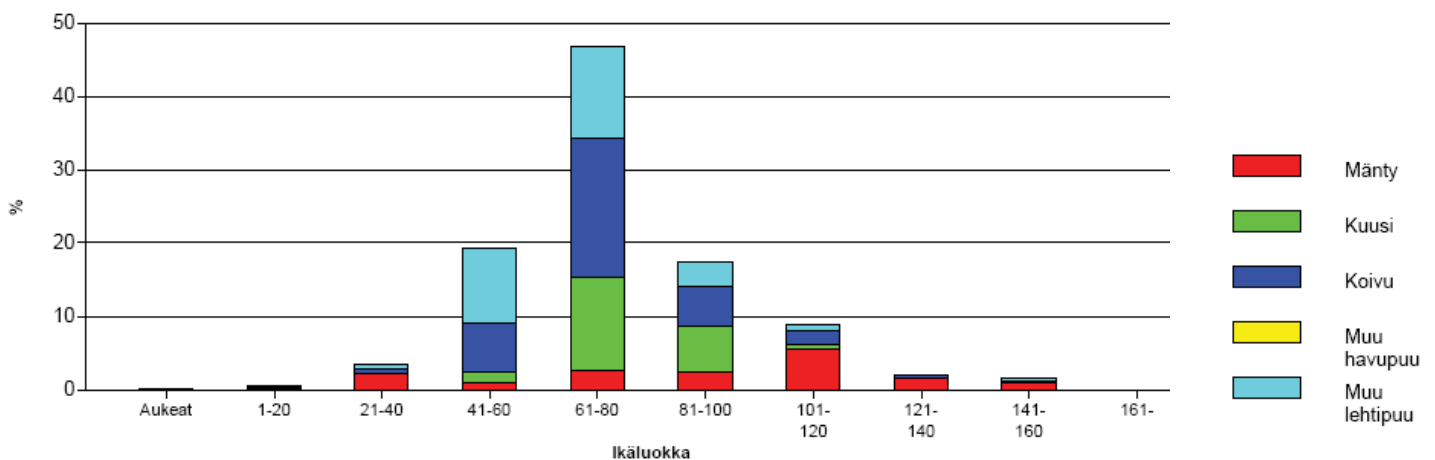
Avoimet ja puoliavoimet luontoalueet, kuten merenrannat, niityt, aukiot, osa reitinvarsista sekä pihojen ja mökkialueiden lähimaista

on luokiteltu muuksi kuin metsämaaksi. Näiltä alueilta on kuitenkin metsien tavoin kerätty puusto- ja kasvupaikkatietoja. Alueet on laskettu mukaan edellä olevaan kaikkien luontoalueiden kasvupaikkayhteenvetoon. Verrattaessa varsinaiselta metsämaalta tehtyyn yhteenvetoon voit todeta Lauttasaaren metsien kasvavan keskimäärin muita luonnonalueita rehevämmillä paikoilla.

Metsäisillä alueilla, rehevien kasvupaikkojen osuus korostuu selvästi. Lehtoja sekä lehtomaisia kankaita on molempia kolmanneksen verran ja metsämaasta yli 80 % on rehevyydeltään vähintään tuoretta kangasta. Toisaalta myös vähäpuustoisia kallioita eli metsätermin kitu- tai joutomaita on melko paljon. Kallioiden lisäksi Lauttasaaren luontoalueiden maaperästä kolmannes on eriasteisesti kivikkoista. Kasvupaikkatekijöiden runsas vaihtelu pienillä alueilla lisää omalta osaltaan luonnonhoidon haasteellisuutta.

6.5. Puusto

Luonnonalueiden pinta-alasta n. 65 % on metsäisiä tai ainakin osittain puustoisia alueita. Puusto muodostaa kasvupaikasta riip-

Puuston ikäluokat metsäisillä alueilla

puen joko havu- tai lehtipuuvaltaista sekametsää, koivu- ja ter-
valeppävaltaista lehtimetsää tai avaraa mäntyvaltaista kalliomet-
sää. Sekapuustona on usein monilajista nuorempaa lehtipuustoa,
jaloja lehtipuita sekä paikoin vanhaa piha- ja puistopuustoa. Li-
säksi järeämmän puuston alle on kehittynyt paikoin tiheää, usein
pihlajavaltaista vesakkoa sekä rehevämmillä alueilla lehtopen-
saikkoa, mm. runsaasti tuomia. Puoliavoimia, puistomaisempia
alueita on runsaasti ulkoilureittien, varsinkin rantareitin varressa
sekä mökkialueiden ja pihojen yhteydessä. Niillä puusto muo-
dostuu pääasiassa vanhoista yksittäispuista sekä vaihtelevista
puustoryhmistä.

Kuivuus on verottanut yhtäläillä vanhoja ikimäntyjä kuin lehti-
puustoa ja vesakkoakin kallioilla ja karuilla mailla. Paremmallakin
kasvualustalla erityisesti järeät kuuset ja koivut ovat paikoin huo-
nokuntoisia ja kuolevat pystyyn. Koivut heikkenevät nähtävästi
pääosin vanhuuttaan, mutta kuuset ovat mahdollisesti kärsineet
enemmän myös viime vuosien vaihtelevista sääolosuhteista.

Jos jättää karuimmat kallioalueet, joilla yksittäiset puut voivat hy-
vinkin olla parisataavuotiaita sekä muut lähinnä yksittäispuita ja
puuryhmiä kasvavat alueet huomioimatta ja tarkastelee ainoas-
taan varsinaisia metsäisiä alueita, voi todeta että pääosa puus-
tosta alkaa olla melko iäkästä. Ainoastaan kymmenesosa met-
säisistä alueista on puustoltaan nuorta tai nuorehkoa, loput 90 %
on jo varttunutta tai vanhaa. Jopa puolet metsästä on selkeästi
jo hyvin vanhaa ja metsätermin uudistuskypsyysien ylittänyttä.
Metsäisestä pinta-alasta ainoastaan 7 % eli yhteensä vain muu-
taman hehtaarin alueella on tällä hetkellä jo uudistumassa ole-
vaa metsää tai kehityskelpoista taimikkoa. Jotta metsät säilyisi-
vät elinvoimaisina jatkossakin, olisi puustoa syytä saada selvästi
nykyistä enemmän uudistumaan.

6.6. Luonnonalueiden hoitoluokitus

Luonnonalueet luokitellaan viheralueiden uuden (2007) hoito-
luokituksen mukaan. Tarkemmat hoitoluokittaiset pinta-alat saa-
daan vasta luonnonhoitosuunnitelman valmistuttua.

(B1)	Maisemapelto	ei alueita Lauttasaassa
B2	Käyttöniitty	laajempi niittyalue
B3	Maisemaniitty	laajempi niittyalue
B4	Avoin alue, näkymä	luontaiset aukiot esim. reittien varsilla, jotkin kalliot ja ranta-alueet
B5	Arvoniitty	Lauttasaassa ketoja ja merenrantaniittyjä
C1	Lähimetsä	kaupunkirakenteen yhteydessä ja asutuksen lähellä (alueen yleisin metsäluokka)
C1.1	Puistometsä	Lauttasaassa rakennettujen puistojen yhteydessä ja joidenkin reittien varsilla
C2	Ulkoilu- ja virkistymetsä	Lauttasaassa rannoilla ja niemissä, kauempana asutuksesta
C3	Suojametsä	Lauttasaassa lähinnä Länsiväylän varressa
(C4)	Taloudsmetsä	ei Helsingin kaupungin alueilla
C5	Arvometsä	metsäiset luonnonarvokohteet
E	Erityisalue	esim. Länsiulapanniemen mökkialueet
0	Hoidon ulkopuolella	esim. tulva-alueiden rantaruovikko

Luonnonhoitoalueiden hoitoluokitus

6.7. Luonnon monimuotoisuus

Suojelu- tai erityisarvot perustuvat pääosin yleisiin säädöksiin tai suosituksiin (luonnonsuojelulaki, metsälaki, metsien sertifiointi) tai aiemmin todettuihin luontoarvoihin (ympäristökeskuksen luontotietojärjestelmän uhanalaisten tai harvinaisten lajien esiintymät, arvoniityt, linnustollisesti merkittävät alueet).

Olemassa olevat suojelualueet, ympäristökeskuksen luontotietojärjestelmään tallennetut arvokkaat kasvillisuuskohteet sekä suunnittelun yhteydessä todetut luonnon arvokohteet kuuluvat hoitoluokitukseltaan arvoniitty- tai arvometsäluokkaan. Ne joko säästetään luonnonmukaisina tai hoidetaan luontoarvoja korostaen. Luonnonsuojelualueilla toimitaan alueen hoito-ohjeistuksen mukaan. Kohteet ovat luonnonhoitosuunnitelmassa selkeästi muista erottuvina omina kuviolina, joissa on perustietojen lisäksi tiedot luontoarvoista, suojelun perusteista, viitteet tietolähteisiin sekä kuvaukset mahdollisista toimenpiteistä.

Erillisiksi kuvioiksi rajattuja luonnonarvokohteita on 35 kpl, yhteensä n. 10 ha. Ne ovat yhtä luontotietojärjestelmän kasvillisuuskohdetta lukuun ottamatta merenranta-alueita, rantaniittyjä, kosteikkoja tai reheviä lehtoja. Rantaniityistä neljä on rauhoitettu luonnonsuojelualueiksi. Luonnonhoitosuunnitelman pinta-alat ovat puhtaasti maapinta-aloja. Ne on laskettu kantakarttapohjalle piirrettyjen tarkkojen kuviorajausten perusteella. Erot luontotietojärjestelmään verrattuna johtuvat siinä käytetystä epätarkemmista kohderajauksista. Merenrantakohteiden pinta-aloissa esim. on luontotietojärjestelmässä mukana runsaasti vesialuetta.

Geologiset kohteet, kuten muinaisrannat merkitään luonnonhoitosuunnitelmaan pistemäisenä tietona, joka näkyy kartoilla sekä ympäröivän luontokuvion tiedoissa. Laajemmille alueille ulottuvista luonnonarvoista, kuten arvokkaiksi luokitelluista lintu- ja lepakkoalueista tulee suunnitelmakuvioille kohteen tunnistetiedot ja viite luontotietojärjestelmään. Mahdolliset erityisolosuhteet luonnonhoidon suhteen huomioidaan jo toimenpiteitä suunniteltaessa. Luonnonarvokohteiden tapaan huomioidaan myös museokohteet, kuten linnoituslaitteet.

Alueella on arvokohteiden lisäksi myös muita luontoalueita kuten esim. kallioita, jotka jäävät pääosin toimenpiteiden ulkopuolelle tai mahdolliset toimenpiteet ovat hyvin pienimuotoisia, lähinnä yksittäisten vaarallisten puiden poistoa tai reittien ylläpitoa. Hoito voi myös liittyä luonnonarvojen kohentamiseen kuten esim. kalliokehojen hoitoon. Luonnon monimuotoisuuden ja maiseman yksityiskohtiin kiinnitetään huomiota kaikkialla muuallakin kuin ennalta todetuilla arvokohteilla, viime kädessä vielä maastossa toimenpiteiden toteutuksen yhteydessä.

6.8. Luonnonalueiden hoito

Niityt ja näkymät pyritään säilyttämään avoimina pienpuustoa poistamalla ja alueita säännöllisesti niittämällä. Metsäaukiot joita ei ole tarkoitus säilyttää avoimina joko metsitetään tai niiden annetaan metsittyä luontaisesti.

Osa hoidon piirissä olevista metsistä on joko luonnostaan tai

vielä edellisten toimenpiteiden jäljiltä sellaisessa kunnossa, että varsinaisia metsänhoidollisia hakkuutoimenpiteitä ei suunnitelmakaudella tarvita. Niissä voidaan kuitenkin tehdä pienimuotoisia, lähinnä maisemaan ja turvallisuuteen liittyviä toimenpiteitä. Tällaisia ovat esim. yksittäisten huonokuntoisten ja vaarallisten puiden poistaminen, reittien ylläpito ja maiseman avaamiseksi tehtävä pienpuustonhoito.

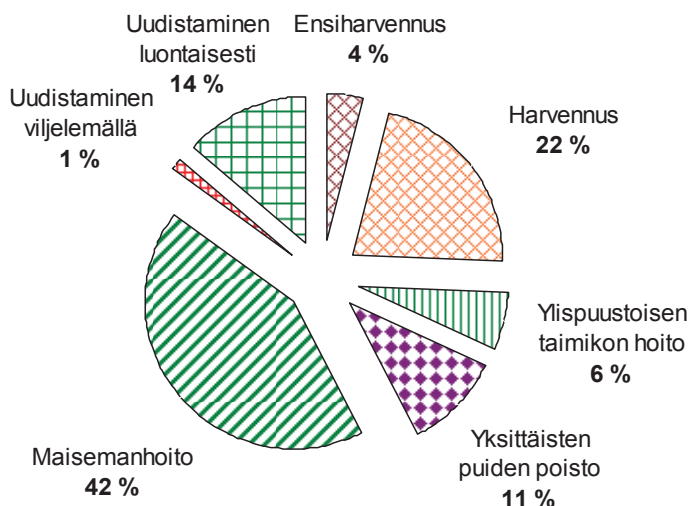
Nuoremmissa ja puustoltaan kehityskelpoisissa metsiköissä puustoa kehitetään harventamalla.

Metsän uudistamistarve on useilla alueilla ilmeinen, mutta uudistamistoimien sijoittelu rantojen, kallioiden sekä kaupunkirakenteen välisiin metsäkaistaleisiin on hyvin haasteellista. Toimenpiteet on suunniteltava hyvin pienipiirteisesti, jotta maisema säilyisi jotakuinkin metsäisenä ja jäljelle jäävä metsä kestäisi jatkossakin merellisiä sääolosuhteita.

Rehevillä, lehtipuuvaltaisilla kohteilla, joilla puusto on kerroksellista, voidaan puustoa usein kehittää jatkossakin kerroksellisena ilman varsinaisia maisemaa muuttavia uudistushakkuita. Vanhoissa sekametsissä uudistuminen pyritään pääasiassa aikaansaamaan luontaisesti järeää huonokuntoista puustoa väljentämällä, alle kehittyvää taimikkoa hoitamalla ja luonnontaimikkoa istuttaen täydentämällä. Kuusikoissa luontainen uudistaminen tulisi aloittaa väljentämällä järeän puuston lomaan tilaa valolle ja kehittyville taimille hyvissä ajoin, ennekuin puusto kauttaaltaan huonokuntoista. Jos luonnontaimia ei kuusikon alla uudistusvaiheessa ole, on metsänviljely ainoa vaihtoehto.

Lauttasaarella on kuivuustuhojen ja niistä seuranneiden toimenpiteiden jäljiltä runsaasti avarahkoja alueita, joilla metsänhoito on tavallaan jäänyt kesken. Järeä puusto on jo väljää, mutta uutta kehityskelpoista taimikkoa ei ole saatu aikaan. Tällaisilla alueilla huonokuntoisia puita joudutaan todennäköisesti edelleenkin poistamaan, samoin alle kehittynyttä vesakkoa ja heinikkoa. Alueita pyritään metsittämään olemassa olevia taimiryhmiä täydentämällä ja uutta taimikkoa istuttamalla. Osa tällaisten alueen hoitotoimenpiteistä on suunnitelmassa kuvattu uudistamisen si-

jasta maisemanhoitona, koska varsinaista uudistamishakkuuta ei enää tarvitse tehdä. Tämä näkyy maisemanhoidon runsaute-
na ja toisaalta viljelemällä uudistamisen pienempänä määränä
hakkuutoimenpiteiden yhteenvetotiedoissa.

Hakkuutoimenpiteiden osuudet 10-vuotiskaudella

Vesakoituminen ja maisemien umpeutuminen sekä metsän alla että avoimemmilla alueilla tapahtuu rehevän kasvualustalla nopeasti. Vesakkoa kehittyy karummillekin alueille aivan kallioita myöten, missä se usein kuolee ajan mittaan kuivuuteen ja rumentaa monen mielestä maisemaa. Hakkuutoimenpiteiden ohella pienpuustonhoito on tärkeä osa Lauttasaaren luonnonalueiden hoitoa. Se sisältyy lisätoimenpiteenä lähes kaikille hakkuukuvi-
oille, mutta sitä tehdään myös muilla alueilla. Pienpuustonhoi-
don tavoitteena on pääasiassa poistaa maisemaa peittävää ja huonokuntoista vesakkoa kehityskelpoisia taimia, taimiryhmiä ja pensaita säästäten. Alueille jätettävästä pienpuustosta pyritään jatkossa kehittämään sekä taimikkoa uutta metsää muodosta-
maan että maisemaan sopivaa ”välikerroksen” puustoa järeäm-
män puuston alle. Pieniltä alueilta vesakko voidaan kuitenkin poistaa maiseman parantamiseksi kokonaan.

Kaikkien toimenpiteiden yhteydessä oleellista on niiden rajaami-
nen luontoon ja maisemaan sopiviksi. Lauttasaaren luonnonhoi-

tosuunnitelmassa kuviointi on tällä kertaa tehty varsin pienpiirteisesti kasvupaikat, puusto, maisema, maastonmuodot, muut ympäristökijät sekä ihmistoiminta huomioiden. Suunnitelmakuvioita on 317 kpl. Kuvioiden keskikoko on näin ollen vain n. 0,25 ha. Pienimmät yksittäiset kuviot ovat vain muutaman aarin suuruisia. Yli hehtaarin kokoisia metsäkuvioita ei ole lainkaan. Kuviokohtaisia toimenpiteitä suunniteltaessa on myös huomioitu ympäröivän alueen hoito. Todettu hoitotarve ei yksin ohjaa toimenpidesuunnittelua vaan toiminta yksittäisellä kuviolla sovitetetaan koko metsikön tasolle naapurikuvioiden toimenpiteet ja niiden toteutusajankohdat huomioiden.

6.9. Luonnonhoidon kustannukset

Lauttasaaren aluesuunnitelmaan kuuluvalla alueella C- ja B-hoitoluokitusta vastaavia luontoalueita on kaikkiaan n. 82 ha. Tästä on suunnitelmakaudella luonnonhoidon toimenpiteiden piirissä 40 ha. Metsänhoitotoimin hoidetaan n. 38 ha ja niittyjen hoitokeinoin hoidettavaa aluetta on n. 2 ha.

Luonnonhoidon toteutuskustannukset suunnitelman 10-vuotiskaudella on laskettu Helsingin kaupungin luonnonhoidon linjauksen mukaisilla vuoden 2005 keskimääräisillä yksikköhinnoilla, joita on tarkistettu yleinen kustannustason nousu huomioiden.

- Metsäiset alueet: 3 600 € / ha
- Niityt: 1 100 € / ha

Kokonaiskustannus näin laskettuna on n. 142 000 €.

7. RAHOITUSTARPEIDEN YHTEENVETO

7.1. Rahoitustarve

Rahoitustarve on se rahamäärä, joka tarvitaan alueen saattamiseksi katu- ja puisto-osaston strategisen vision mukaiseen tilaan turvalliseksi, toimivaksi, kestäväksi ja viihtyisäksi. Aluesuunnitelmatyössä tehtyjen selvitysten perusteella Lauttasaaren yleisten alueiden rahoitustarve on 2,2 miljoonaa euroa. Katujen osasta rahoitustarve on 850 000 euroa, puistojen osalta 1,2 miljoonaa euroa ja luonnonalueiden osalta 142 000 euroa. Laskelmissa on huomioitu investointi-, peruskorjaus-, perusparantamis- ja rakenteellisen kunnossapidon tarpeet. Hoidon osalta on tehty havaintoja ja kirjattu toimenpide tarpeita. Hoitotarpeen lisäämisestä aiheutuu kustannuksia. Hoitoluokka laskee vastaavasti toisaalla. Hoitokustannukset pienenevät 7000 euroa.

Mittavimmat hankkeet ovat Heikkilänaukio, Kyyluodontie, Telkkäkuja, puistokohteet Rantareitti, Lauttasaaren kirkkopuisto ja Pajalahden puisto.

7.2. Ensikunnostuskohteet

Ensikunnostuskohteiksi on valittu kohteita, joissa nykyisiä puutteita parannetaan pienillä kustannuksilla. Pikaisimpia kohteita ovat turvallisuuspuutteita omaavat kohteet.

Pikaisimpia korjaustoimia esitetään toteutettavan kolme: Laukkaluodonpolku, Merikylpylänpuisto ja Myllykalliontie. Hankkeet toteutetaan investointi/kunnossapidon kohteina.

Kaduista ensikunnostuskohteiksi ehdotetaan myös Hakolahdentietä, Itälahdenkatua, Kauppaneuvoksentietä, Pajalahdentietä, Pohjoiskaarta, Särkiniementietä ja Taivaanvuohenkujaa. Ensikunnostuskohteiden yhteenlaskettu kustannus katujen osalta on noin 50 000 euroa.

Viheralueista ensikunnostuskohteiksi ehdotetaan myös Myllykalio, Kotkavuori, Pajalahdenpuisto pohjoinen, Lahnalahdenpuisto, Koillisväylän kulmaus, Ruukinlahdenpuisto, Laukkaluoto, Länsiväylän viherkaistat ja Särkiniementien viherkaista. Ensikunnostuskohteiden yhteenlaskettu kustannus on puistojen osalta noin 50 000 euroa.

7.2.1. Kadut ja katuviheralueet

Hakolahdentie

Nykyinen huonokuntoinen asfalttiosuus kadun ajoradalla jyrsketään ja päällystetään uudelleen.

Itälahdenkatu

Itälahdenkadun eteläpään länsipuolella olevalla erotuskaistalta puuttuu koivu. Nykyiseen puuhun on ilmeisesti törmätty, jolloin se on katkennut. Lisäksi nykyinen vahingoittunut runkosuoja korjataan tai tarvittaessa uusitaan. Nykyinen juuristoritilä suoritetaan.

Laukkaluodonpolku

Kevyen liikenteen sillan käsijohteen rikkoutunut eteläpää korjataan.

Kauppaneuvoksentie

Kauppaneuvoksentien länsipään eteläreuna on kulunut. Lisäksi ajoradan reunasta puuttuu reunatuki, jolloin hulevedet valuvat tontille. Puuttuvalle osuudelle asennetaan graniittinen reunakivi. Kohteeseen liittyvän puiston toimenpiteet on esitetty puistojen ensikunnostuskohteessa 'Koillisväylän kulmaus'.

Myllykalliontie

Tontin portaat ja portaiden käsijohteen pää ulottuvat osittain ajoradalle. Ajoradan reunaan portaiden molemmin puolin asennetaan reunapaalu tai vastaava varoitukseksi.

Pajalahdentie

Pajalahdentiellä päiväkodin kohdalla jälkeenkäin rakennettu korotettu suojatie estää hulevesien valumisen läheiseen hulevesikaivoon, jolloin korotuksen eteen muodostuu sateella iso lam-

mikko. Kohtaan rakennetaan uusi hulevesikaivo.

Pohjoiskaari

Nykyinen huonokuntoinen asfalttiosuus kadun jalkakäytävällä poistetaan ja päällystetään uudelleen.

Särkinimentie

Särkiniementien ja Wavulinintien risteyksessä nykyisellä linja-autopysäkillä on oikopolku. Kulunut alue kivetään. Wavulinintieltä Särkinimentieltä kääntyvät linja-autot oikaisevat välillä risteyksen ahtaudesta johtuen reunakiven ja nurmikon kautta. Risteystä väljennetään reunakivilinjaa siirtämällä. Levennykseen tehdään nykyistä vastaavat rakennekerrokset.

Taivaanvuohenkuja

Taivaanvuohenkuja on kevyen liikenteen väylä, joka on erikoistason reitti. Taivaanvuohenkujan pohjoispää on pituuskaltevuudeltaan jyrkkä, joten väylän reunaan tulee rakentaa käsijohde. Taivaanvuohenkujan eteläpään länsireuna viherkaista on rikkaruohottunut ja kulunut. Lisäksi viherkaistalla säilytetään sanomalehtien keräyslaatikoita. Rikkaruohottunut kaista kunnostetaan uusimalla nurmi ja kiveämällä keräyslaatikoiden alusta.

7.2.2. Puistot

Myllykallio ja Kotkavuori

Myllykallion ja Kotkavuoren leikkipaikkojen vieressä olevat vanhat käyttämättömäksi jääneet leikkivälineet poistetaan. Paikka kunnostetaan ympärillä olevan pinnoitteen mukaiseksi kivituhkalla. Myllykallion reitin jyrkkään osuuteen asennetaan käsijohde ja pinnoite kunnostetaan. Kustannukset ovat noin 12 000 euroa.

Pajalahdenpuisto pohjoinen ja Lahnalahdenpuisto

Huonosti kasvavat ja hoidollisesti vaativat matalat ryhmäruusututukset poistetaan. Alue nurmetetaan.

Koillisväylän kulmaus

Oikopolku kunnostetaan kivituhkapintaiseksi kapeaksi kuluksi.

Ruukinlahdenpuisto

Puiston itäpuolella oleva sisäänkäynti muutetaan polusta le-

veämmäksi kuluksi.

Merikylpylänpuisto

Syväkeräyssäiliön alusta viimeistellään tumman harmaalla kivituuhalla. Alue erotetaan reitistä ja nurmesta nupukiviraidalla. Ojan reunaan asennetaan kaide.

Laukkuuoto

Kuluneet ja käyttämättä jääneet istutusaltat poistetaan.

Länsiväylän viherkaista

Länsiväylän istutusaltaiden kasvillisuus uusitaan Lauttasaaren kohdalla.

Särkiniementien viherkaista

Puille tehdään kuntokartoitus. Huonokuntoiset puut poistetaan. Tarvittaessa liian lähekkäin tai rakennuksen lähelle kasvaneita puita harvennetaan.

7.3. Investointikohteiden yhteenveto

Peruskorjauskohteet ajoittunevat vuosille 2010–2019.

Peruskorjausrahoitustarve on noin 1 280 000 euroa.

7.3.1. Kadut

Kaduista peruskorjauskohteiksi ehdotetaan:

- Heikkilänaukio	130 000 euroa
- Kyyluodontie	90 000 euroa
- Telkkäkuja	65 000 euroa

Peruskorjauskohteiden yhteenlaskettu kustannus katujen osalta on noin 280 000 euroa.

7.3.2. Puistot

Viheralueista peruskorjauskohteiksi ehdotetaan

- Rantareitti	535 000 euroa
- Pajalahden puisto, pohjoinen ja etelä	245 000 euroa
- Lauttasaaren kirkkopuisto	215 000 euroa

Peruskorjauskohteiden yhteenlaskettu kustannus on puistojen osalta noin 995 000 euroa.

7.4. Pienet korjaukset

Pienet korjaukset, jotka tehdään käyttötalouden varoin, ajoittunevat vuosille 2010–2019.

Katujen pienten korjausten kohteiksi ehdotetaan:

- Itälahdenkuja
- Kloorantie
- Taivaanvuohenkuja

Käyttötalouskohteiden yhteenlaskettu kustannus katujen osalta on noin 6000 euroa.

Puistoista käyttötalouskohteiksi ehdotetaan:

- Klooranpuisto
- Pohjoiskaarenpuisto

Pienten korjausten yhteenlaskettu kustannus puistojen osalta on noin 10 000 euroa.

Suunnittelukauden hoitoluokkamuutostarpeet puistoalueilla on mainittu kappaleessa 5.4.

7.5. Luonnonhoidon kustannukset

Metsien hoito- ja uudistustyöt käynnistetään kauden alussa. Suunnittelukaudella toteutettavien töiden kustannukset tarkentuvat luonnonhoitosuunnittelun yhteydessä, kun metsikkökohtaiset toimenpiteet määritellään hoitotavoitteiden mukaisesti.

Luonnonhoidon kustannukset ovat noin 142 000 € seuraavalla 10-vuotiskaudella.

LIITTEET

Liite 1, Viheralueiden nimet ja numerointi

Liite 2, Palveluverkoston muutokset, s. 96

Liite 3, Luonnon kasvupaikkatyypit

Liite 4, Luonnonhoitosuunnitelman hoitoluokkakartta

Liite 5, Puuston ikäluokat

Liite 6, Luonnon toimenpidetarpeet kartalla

Liite 7, Puuston pääpuulajit

LÄHTEET

Helsingin katuverkon meluntorjuntaselvitys. Helsingin kaupungin rakennusvirasto, katuosasto. Helsingin kaupungin rakennusviraston julkaisut 2003:9

Helsinki kaikille -projekti, Lauttasaaren esteettömyyssuunnitelma. Helsingin kaupungin rakennusvirasto. 2006.

Helsingin katutila – ohjeita ja esimerkkejä. Helsingin kaupungin rakennusvirasto, katuosasto. Helsingin kaupungin rakennusviraston julkaisut 20074:7.

Helsingin kaupungin tietokeskus, <http://www.aluesarjat.fi/>

Helsingin kaupunki 2003. Kaupungin valot, Helsingin valaistuksen kaupunkikuvalliset periaatteet.

Helsingin kaupunki, Lauttasaaren käyttäjäkysely. FCG Suunnittelukeskus Oy. Helsinki 22.10.2007

Helsingin pienvesiohjelma. Helsingin kaupungin rakennusviraston julkaisuja 2007:3/Katu- ja puisto-osasto.

Helsingin merenrantojen hoito ja tulevaisuus. Helsingin kaupungin rakennusvirasto, arkkitehtuoriosasto, katuosasto, viherosasto. Helsingin kaupungin rakennusviraston julkaisuja 2003:3.

Kaavoituskatsaus 2008. Helsingin kaupungin kaupunkisuunnitteluvirasto. Kaupunki suunnittelee 2008:3.

Kaupunkikalusteselvitys. Helsingin kaupungin rakennusvirasto. Helsinki 2006.

Kausikasvit Helsingissä – linjaukset ja teettäminen. Helsingin kaupungin rakennusviraston julkaisuja 2006:11/Katu- ja puisto-osasto.

Lauttasaaren luonnonhoitosuunnitelma 1997-2006. Helsingin kaupungin rakennusvirasto, viherosasto. 1997

KARTTALÄHTEET

Helsingin kaupunki, Kiinteistövirasto, Kaupunkimittausosasto, Seurakuntayhtymä

Tekijä(t) Jussi Luomanen, Toni Haapakoski, Markus Holstein, Anu Lamminpää, Camilla Lindroth-Vanhala, Jari Nihtilä	
Julkaisun yhdyshenkilö rakennusvirastossa Jussi Luomanen, Anu Kiiskinen	
Nimeke Lauttasaaren aluesuunnitelma 2011–2020	Mistä julkaisua saa (henkilö ja huone) Rakennusviraston asiakaspalvelu, Kasarmikatu 21 Anu Kiiskinen / h. 529
Sarjan nimeke Helsingin kaupungin rakennusviraston julkaisut 2010:7	
Sarjanumero	Julkaisuaika 2011
Sivuja 115	Liitteitä Karttaliitteitä 7 kpl
ISBN 978-952-223-651-7	ISSN 1238-9579
Kieli koko teos suomi	Yhteenveto suomi, ruotsi
Tiivistelmä Aluesuunnitelman tarkoituksena on kehittää suunnittelualueen yleisiä alueita pitkällä aikavälillä. Suunnitelmassa tarkastellaan katu- ja puistoalueiden kuntoa ja palveluiden nykytilaa sekä parantamistarpeita alueen asukkaita kuunnellen. Aluesuunnitelman avulla kohdennetaan investointi ja ylläpitorahoitusta: suunnitelmassa esitetään yleisten alueiden ylläpidon, peruskorjauksen ja rakennusviraston tarjoamien palveluiden tavoitetaso, toimenpidetarpeet sekä toimenpiteiden kiireellisyysjärjestys. Aluesuunnitelma laadittiin rakennusviraston suunnittelutoimistossa yhteistyössä asukkaiden, hallintokuntien ja muiden sidosryhmien kanssa. Työ alkoi käyttäjäkyselyllä keväällä 2007 asukkaiden huomioiden ja tarpeiden kartoittamiseksi. Asukaskyselyyn vastasi 283 alueen asukasta. Myös rakennusviraston internet-sivuilla oli mahdollisuus tutustua luonnokseen ja antaa siitä palautetta. Aluesuunnitelmassa huomioitiin luonnoksesta saatu palaute.	
Avainsanat Aluesuunnitelma, Lauttasaari	
UDK	